

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2558

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ธันวาคม 2558

ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์. (2558). หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียน
ชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย. สารนิพนธ์ ศศ.ม.
(การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร.วิษณุกร ทองหล่อ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่
กำหนดไว้ คือ 80/80 และเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียน
ชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับ
ผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22

SUPPLEMENTARY READING BOOKS FOR FOREIGN LEARNERS ON
“THE AUSPICIOUS NAMES AND BELIEFS OF THAI PEOPLE”

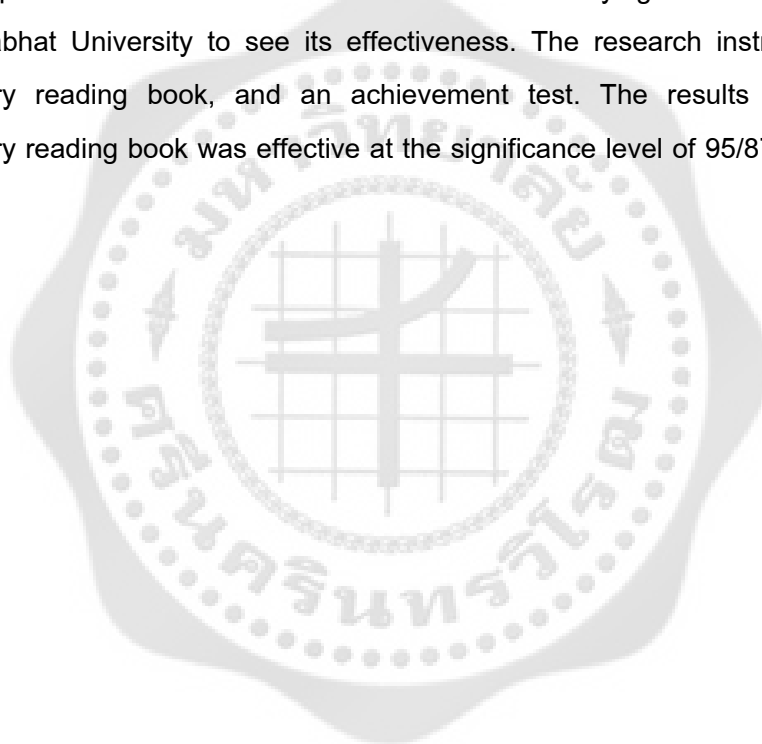

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Teaching Thai as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University

December 2015

Siriluk Charoenram. (2015). *Supplementary Reading Books for Foreign Learners on “The Auspicious Names and Beliefs of Thai People”*. Master’s Project. M.A. (Teaching Thai as a Foreign Language). Bangkok. Graduate School. Srinakarinwirot University. Advisor: Witchukorn Thonglo.

The purpose of the research was to construct a supplementary reading book for foreign learners on “The auspicious names and beliefs of Thai people” to have the efficiency in accord with the efficiency criteria of $E1/E2 = 80/80$, and to enhance knowledge and understanding of language and culture for foreign learners. The supplementary reading book was experimented on Khmer students who were studying for bachelor’s degrees at Buriram Rajabhat University to see its effectiveness. The research instruments were the supplementary reading book, and an achievement test. The results showed that the supplementary reading book was effective at the significance level of 95/87.22

สารนิพนธ์
เรื่อง
หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย
ของ
ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา)
วันที่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
(อาจารย์ ดร.วิษณุกร ทองหล่อ)

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.วิษณุกร ทองหล่อ)

.....กรรมการ
(อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงสร)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาอย่างยิ่งจากอาจารย์ดร.วิษุกร ทองหล่อ ที่ได้กรุณาชี้แนะ รับไว้เป็นนิสิตในที่ปรึกษา และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่องานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา และรองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี แพลงสร ที่กรุณาเป็นผู้สอบสารนิพนธ์ และได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้าย อาจารย์ ดร.สาธิต ผลเจริญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยงค์เสนอ ตริวิเศษ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดา ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความหวังใย และสนับสนุนกำลังใจทรัพย์ด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ทุ่มเทประสิทธิภาพประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยและนิสิตทุกคนเสมอมา และขอบคุณเพื่อนพี่น้องนิสิตร่วมรุ่นปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจด้วยความเอื้ออาทรที่ดีต่อกันเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพาจารย์ ที่เคยอบรมสั่งสอน และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและส่งเสริมผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	4
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	4
เกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนการสอน สำหรับชาวต่างชาติ	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การประเมินประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	38
การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบ	41
การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	47
สรุปผลการวิจัย	47
อภิปรายผล	48
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก	59
ภาคผนวก ข	64
ภาคผนวก ค	71
ภาคผนวก ง	140
ประวัติย่อผู้วิจัย	147

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางการดำเนินการวิจัย.....	5
2 แสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษา และวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อ ของคนไทย ด้านเนื้อหา.....	39
3 แสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษา และวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อ ของคนไทย ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร.....	39
4 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียน ชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย	40
5 ระยะเวลาในการทดลอง.....	41
6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทของหนังสืออ่าน ประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย บทที่ 1-6	44
7 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหนังสืออ่าน ประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้ง 6 บท.....	45
8 แสดงค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E1/E2=80$).....	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมเป็นความรู้พื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เข้าใจได้ชัดเจนว่า วัฒนธรรมกับภาษาเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน การเรียนรู้ภาษาของสังคมใดจำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมของสังคมนั้นควบคู่ไปด้วย เพราะภาษาสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม และภาษาจะเป็นที่เข้าใจอย่างแท้จริงลึกซึ้งมิได้ถ้าปราศจากความรู้ในเรื่องบริบททางวัฒนธรรม อีกทั้งวัฒนธรรมในด้านความคิด ค่านิยม ความเป็นอยู่ หรือวิถีชีวิตเป็นเครื่องกำหนดการใช้ภาษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในการเรียนภาษาต่างประเทศให้สัมฤทธิ์ผลต้องให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้นได้อย่างถ่องแท้ขึ้น การใช้ภาษาให้เกิดประสิทธิภาพมิใช่มีเพียงความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ของภาษาเท่านั้น หากแต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัฒนธรรมโดยรอบด้านอีกด้วย การใช้ภาษาโดยคำนึงถึงวัฒนธรรมต้องอาศัยการเรียนรู้และการมีวิจารณญาณ จะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความมั่นใจในการแสดงออก ไม่ใช่ภาษาโดยไม่เข้าใจและไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม การศึกษาภาษาหนึ่งภาษาใดโดยไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเลยย่อมทำให้การสื่อสารมีปัญหา บางครั้งอาจจะถึงขั้นทำให้เข้าใจผิด ทำให้การสื่อสารครั้งนั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นภาษาและวัฒนธรรมควรมีการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน การสอนภาษาต่างประเทศจึงเป็นการสอนวัฒนธรรมของภาษาต่างประเทศนั้นๆ ไปในตัว

การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศนอกจากความรู้และหลักเกณฑ์ทางภาษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการสร้างองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียนแต่ละชาติ เพื่อให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อของคนไทย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสมในบริบทของสังคมไทย

วิถีของคนไทยมีวัฒนธรรมส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับผูกพันกับมงคลนาม เป็นชื่อของคน สัตว์ สิ่งของและสถานที่ เป็นความเชื่อในสังคมไทยที่ผูกพันกับภาษา เช่น ถ้าพ่อแม่เป็นคนจนอยากจะให้ลูกมีชีวิตที่มั่งคั่ง ก็อาจตั้งชื่อลูกว่า “บุญมี” เพื่อเป็นมงคลว่าจะเป็นผู้มีบุญเกื้อหนุนให้ชีวิต หรือถ้าเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจที่เป็นเจ้าของห้างร้านต่างๆ นิยมตั้งชื่อร้านให้เป็นมงคลเพื่อให้สามารถทำกิจการค้าได้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ ต้นไม้ใบไม้ นับเป็นสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคนไทยในเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย ดอกไม้ อาหาร ขนมไทยก็มีบทบาทสำคัญจนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในพิธีการ โอกาส และวันสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวไทย

ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของไทยที่ปฏิบัติและสืบทอดต่อกันมาบางอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผลที่ชัดเจน บางอย่างเป็นความเชื่อที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ การยึดถือเอาพันธุ์ไม้เป็นสื่อ เป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงกับความรัก ความสุข ความทุกข์ ความสูญเสีย และการพลัดพราก เพราะชื่อของพันธุ์ไม้บ้าง เพราะลักษณะของพันธุ์ไม้บ้าง เป็นธรรมเนียมความเชื่อที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด เรื่องของไม้มงคลและไม่ต้องห้ามนานาชนิดยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาความเชื่อในสังคมไทยที่ผูกพันกับภาษาเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม เพราะทำให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนไทยได้ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาชาวกำพูชาที่เป็นนักเรียนทุนพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษากำพูชา มหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายจัดการศึกษาเป็นการเฉพาะสำหรับกลุ่มนักศึกษาต่างชาติ แต่จัดให้เรียนรวมกันกับนักศึกษาไทย ทั้งในรายวิชาเกี่ยวกับภาษาไทยและรายวิชาอื่นๆ โดยใช้แบบเรียน เอกสารประกอบการเรียนเช่นเดียวกับนักศึกษาไทย ซึ่งนักศึกษากำพูชายังมีความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมน้อย จำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมากขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทย นักศึกษากำพูชากลุ่มนี้จึงยังขาดหนังสือเสริมประสบการณ์ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย ผู้เรียนที่สนใจศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยต้องศึกษาด้วยตนเองจากบทความหรือเอกสารต่างๆ ซึ่งเนื้อหาอาจมีความคลาดเคลื่อนและทำให้เสียเวลาในการค้นหาข้อมูลมาก

ประเทศไทยและกำพูชานั้นแม้ว่าสองประเทศจะมีอาณาเขตติดต่อกัน มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน แต่สำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อต้องเกี่ยวข้องกันก็อาจประสบปัญหาไม่มากนักน้อย ด้วยวัฒนธรรมดั้งเดิมบางอย่างที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นแนวคิดและประเพณีในชีวิตก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ภูมิจิต เรื่องเดช (2557: สัมภาษณ์) ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติของราชอาณาจักรกำพูชา กล่าวว่า วัฒนธรรมไทยกับกำพูชาแม้จะคล้ายคลึงกัน แต่ชาวกำพูชารักษาระเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างเคร่งครัด ทำให้แนวคิดและประเพณีบางประการแตกต่างไปจากของไทย โดยเฉพาะด้านความเชื่อ เช่น ประเพณีการแต่งงาน ในขบวนขันหมากจะมีของมงคลคล้ายคลึงกับประเพณีการแต่งงานของไทย แต่ชาวกำพูชาเชื่อว่าคู่บ่าวสาวคือ กษัตริย์และกษัตริยานี เป็นสัญลักษณ์ของการขยายชาติพันธุ์ ดังจะเห็นได้จากการแต่งกายเมื่อบ่าวสาวเข้าพิธีแต่งงานว่าเจ้าสาวสวมมงกุฎประดับเมื่อสวมชุดแต่งงาน และคู่บ่าวสาวเปลี่ยนชุดเข้าพิธีทุกกระบวนชั้นที่ประกอบพิธี นอกจากนี้ ลีวิทยัทธ วัน (2557: สัมภาษณ์) ครูผู้สอนภาษาชาวกำพูชาในประเทศไทยกล่าวว่า คนกำพูชาใช้ดอกบัวบูชาพระเช่นเดียวกับคนไทย และใช้ดอกมะลิบูชาพระได้ แต่จะไม่ใช้ดาวเรืองในการบูชาพระ เพราะมักใช้ดาวเรืองในงานศพ

การมีวัฒนธรรมร่วมและแตกต่างของทั้งสองประเทศเช่นนี้ หากมีหนังสืออ่านประกอบ การเรียนภาษาไทยที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยจะช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และวัฒนธรรมไทย ทั้งยังมีส่วนในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาและความหมายของคำในภาษาไทยที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมได้ ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติสามารถนำความรู้ทางภาษามาใช้อย่างเข้าใจวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อย่างเข้าใจและให้เกียรติกัน ซึ่งจะทำได้หากสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจได้ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้นในอนาคตและเพื่อจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อจะต้องเกี่ยวข้องกับคนไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียน ภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตของคนไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย คนไทย และประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพที่กำหนดไว้คือ 80/80
3. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และนำไปใช้เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ และผู้สนใจโดยทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวต่างชาติที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวกำพูชาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purpose sampling) ด้วยการพิจารณาพื้นความรู้ภาษาไทย คือ ผู้ที่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยจากเอกสารและตำราต่าง ๆ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ประมวลเนื้อหา เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย จำนวน 6 บท ได้แก่

บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม

บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย

บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย

บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย

บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย

บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

โดยแต่ละบทประกอบด้วย บทอ่าน คำศัพท์ ภาพประกอบ แบบทดสอบท้ายบท และความรู้เสริมบทเรียน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้นเป็นเวลาทั้งหมด 15 เดือน

ตาราง 1 ตารางการดำเนินการวิจัย

กิจกรรม/ขั้นตอนการวิจัย	ระยะเวลา														
	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มี.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย
	พ.ศ. 2557					พ.ศ. 2558									
1. เลือกหัวข้อที่ใช้ในการวิจัย	—														
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	—														
3. เขียนโครงการสารนิพนธ์		—													
4. สอบโครงการสารนิพนธ์			—												
5. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย				—	—	—	—	—	—						
6. ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพของหนังสือและแบบทดสอบ										—					
7. นำหนังสือและแบบทดสอบที่แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองกับกลุ่มทดลอง											—				
8. นำหนังสือและแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง												—			
9. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผล													—	—	
10. สอบปากเปล่าสารนิพนธ์															—

5. เกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ

การประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย กำหนดเกณฑ์ไว้ 80/80

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้เรียนชาวต่างชาติ หมายถึง นักศึกษาชาวกำพูชาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2558

2. มงคลนาม หมายถึง ชื่อมีความหมายเป็นมงคล หรือมีเสียงพ้องกับคำที่มีความหมายเป็นมงคลที่มีความหมายดี เกี่ยวกับความรุ่งเรือง ความก้าวหน้า ซึ่งเนื้อหาในหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยนี้จะเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ อาหาร ขนม และของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิด และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัย โดยได้เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.1.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.1.3 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดี
 - 1.1.4 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบ
 - 1.1.5 หนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม
 - 2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม
 - 2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม
 - 2.1.3 การสอนภาษาและวัฒนธรรมให้แก่ชาวต่างชาติ
 - 2.1.4 วัฒนธรรมไทยในความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนาม
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนการสอนสำหรับ

ชาวต่างชาติ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ

1.1.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน (2524: 58-59) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่แบบเรียน แต่เป็นหนังสือเพิ่มเติมที่เด็กสามารถเลือกอ่านได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน นักเรียนอาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อ่านเพื่อขยายประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ชม ภูมิภาค (2524: 129) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบไว้ว่า หนังสืออ่านประกอบ หมายถึง นวนิยาย หรือไม่ใช่นวนิยายก็ได้ที่ใช้เพิ่มเติมหนังสือเรียน เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์แก่ประสบการณ์ในชั้นเรียน เพื่อสนองความแตกต่างของบุคคลในด้านความสามารถในการอ่านความสนใจและประสบการณ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2526) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบไว้ว่า หนังสืออ่านประกอบ หมายถึง หนังสือที่มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การค้นคว้าวิชาต่างๆ โดยรวบรวมเนื้อหาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตร หรืออาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร เรียบเรียงให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 3) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมคือหนังสือที่นักเรียนอ่านแล้วได้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการเสริมเนื้อหาที่มีอยู่ในหนังสือเรียน หนังสือเหล่านี้อาจเขียนขึ้นตามหลักสูตร หรือบางเล่มเป็นหนังสือที่มีในท้องตลาด แต่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องและเสริมหลักสูตรก็อาจใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้หนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง อาจใช้ได้กับหลายชั้นและหลายกลุ่มประสบการณ์

กรมวิชาการ (2534: 67) จินตนา ไบกาซูยี (2534: 19) และ ถวัลย์ มาศจรัส (2538: 3) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เดิมเคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ

กัญญาพร นิตยะประภา (2534: 39) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ว่าเป็นแบบเรียนอีกชนิดหนึ่งตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ แต่เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเพิ่มเติมไปจากหนังสือแบบเรียนหรือใช้ประกอบหนังสือเรียนให้สมบูรณ์ขึ้น เป็นหนังสือที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง นอกจากจะให้ความรู้เพิ่มเติมแล้วการเสนอเรื่องราวหรือการเขียนนำอ่านและอ่านเพลินกว่าหนังสือแบบเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะมีแต่ข้อเท็จจริง สำหรับเด็กเริ่มอ่านหนังสือเพิ่มเติมจะช่วยให้การอ่านแตกฉานขึ้น

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางขึ้นนอกเหนือจากหนังสือเรียน ขยายประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งและมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัย ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านได้ตามความสามารถและความสนใจโดยที่ผู้อ่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียนเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความจำสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

1.1.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบ

บุญเทือง สิงห์สี (2533) ได้กล่าวถึงหนังสืออ่านประกอบในแง่ของความสำคัญว่า ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกอ่านหนังสือตามความสามารถของตน คือช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้หาความรู้ให้ทันเพื่อนได้ด้วยการอ่านหนังสือที่มีความรู้ระดับต่ำกว่าชั้นเรียน เสริมความรู้ให้นักเรียนที่เรียนเก่งให้กว้างขึ้นด้วยการอ่านหนังสืออ่านประกอบที่มีระดับสูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากจะเป็นการเรียนด้วยตนเองแล้วยังช่วยให้นักเรียนรู้จักหาความเพลิดเพลินยามว่างด้วยการอ่านหนังสือ

ทัศนีย์ ศุภเมธี (ม.ป.ป.: 159) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบไว้โดยสรุปได้ดังนี้ คือ หนังสืออ่านประกอบมีบทบาทช่วยให้นักเรียนนักศึกษาและครูมีความรู้ทันสมัยและกว้างขวางลึกซึ้งซึ่งช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านการอ่าน เป็นส่วนขยายความรู้ให้แก่ นักเรียนที่สนใจและใฝ่หาความรู้และเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ลึกซึ้งจากเนื้อหาวิชา ในหลักสูตร

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2531: 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ 2 ประเด็นดังนี้

1. สำหรับครูที่ทำหน้าที่สอนและช่วยนักเรียนให้มีความรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดหรือตามเนื้อหาที่มีในหนังสือเรียน จำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้มากกว่าที่ปรากฏในหนังสือเรียนครูจะต้องหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสืออื่นๆ เพื่อเตรียมการสอน เพื่อตอบคำถาม ตลอดจนเพื่อนำพานักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้กว้างขวางขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูจึงต้องรู้จักหนังสืออื่นๆ ดังกล่าวให้มากพอที่จะทราบว่าหนังสือเล่มใดมีความยากง่ายเหมาะสมแก่นักเรียนที่จะอ่านและทำความเข้าใจได้เอง

2. สำหรับนักเรียน ถ้านักเรียนอ่านหนังสือสำหรับวิชาหนึ่งเพียงเล่มเดียวความรู้ที่ได้คงจะแคบไปเพราะหนังสือบรรจุเนื้อหาสาระประโยชน์ตามที่หลักสูตรกำหนดเพื่อหวังผลให้เกิดแก่นักเรียนในระดับปานกลางเท่านั้น การได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนการได้แลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้ศึกษามาถ่ายทอดความคิดระหว่างกันจะช่วยให้ นักเรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2534: 68) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมนอกจากจะเป็นเครื่องมือส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีบทบาทที่สำคัญคือ

1. ส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้กว้างขวางและลึกซึ้ง มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้หรือทักษะความถนัดหรือหลักการหรือทฤษฎีเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการดำเนินชีวิตการศึกษาหาความรู้ รวมทั้งก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการในด้านต่างๆ

2. ส่งเสริมสติปัญญา มีลักษณะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา การส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้พัฒนาทักษะในการสังเกต การตีความ การเปรียบเทียบ การใช้เหตุผล การจำแนกแยะ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ตลอดจนนำความรู้และทักษะเหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่างๆ

3. ส่งเสริมเจตคติที่เหมาะสม สอดแทรกแนวความคิดที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดเจตคติที่เหมาะสมในการนำความรู้ไปใช้ตามแนวทางที่พึงประสงค์ให้เป็นประโยชน์แก่ตนและส่วนรวม

4. ส่งเสริมความเข้าใจ เป็นการเสนอเนื้อหาสาระในลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเรื่องราวได้การใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับความรู้และประสบการณ์ทางด้านการใช้ภาษาของผู้อ่าน เสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนของความรู้ และตามพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้อ่าน การให้ตัวอย่างที่เหมาะสม ตลอดจนใช้เทคนิควิธีหรือเครื่องส่งเสริมความเข้าใจอื่นๆ เช่น ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง คำถาม อภิธานศัพท์ เป็นต้น

5. ส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิด ความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เขียนควรพิจารณาเสนอเรื่องราวที่เด็ก แต่ละวัยสนใจ เน้นให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเรื่องราวที่เสนอ ซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สอดแทรกคำถามยั่วเย้าต่างๆ ตลอดจนเสนอแนะหนังสืออื่นๆ ที่ผู้อ่านอาจจะไปศึกษาให้กว้างขวางและ ลึกซึ้งขึ้นตามความสนใจของตนเองได้

จากความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความสำคัญ ของหนังสืออ่านประกอบได้ว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นสื่อการสอนที่สำคัญทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน เป็นหนังสือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความรู้มากขึ้น ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้อ่าน อีกทั้งยังช่วย ให้ผู้อ่านพัฒนาทั้งสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

1.1.3 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดี

หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีนั้นจะต้องเป็นหนังสือที่มีส่วนช่วยสร้างสรรค์และ พัฒนาผู้อ่านให้มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีไว้หลายท่าน ดังนี้

สุพัตรา ชุมเกตุ (2522: 34) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออ่านประกอบที่ดีจะต้องมีเนื้อหา ทางวิชาการแทรกอยู่ในเนื้อที่สร้างขึ้นในลักษณะของเรื่องสั้นโดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นหนังสือเรียนใช้ชื่อ เรื่องที่น่าสนใจและมีภาพประกอบ

ประกิต วัฒนากิจ (2533: 76) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ ดีว่าจะต้องมีการพิมพ์ภาพและตัวอักษรชัดเจน ชื่อเรื่องและภาพให้ดึงดูดความสนใจ ขนาดของ ตัวอักษรและรูปเล่มเหมาะสมกับอายุ จัดหน้าหนังสือโปร่งตา ภาพกับตัวอักษรไม่ทับกัน คุณภาพ ของกระดาษดี เนื้อหาถูกต้องสนุกเร้าใจไม่ยาวหรือสั้นเกินไป ภาพประกอบประณีตสวยงามสอดคล้อง กับเรื่องและขนาดของรูปเล่ม

ทัศนีย์ ศุภเมธี (ม.ป.ป.: 159-190) กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านประกอบ ที่ดีที่สามารถนำมาใช้พัฒนานักเรียนได้มีลักษณะดังนี้

1. เนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบผู้เขียนจะต้องให้อยู่ในขอบข่ายของหลักสูตร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่านและเสริมความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

2. หนังสืออ่านประกอบควรมีรูปภาพประกอบโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ควรมีรูปภาพมาก ๆ การมีรูปภาพประกอบเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านไป ด้วยและรูปภาพยังเป็นเครื่องมือในการตีความจากเนื้อหาของแต่ละหน้า และรูปภาพที่ดีต้องเป็นการ สร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้อ่านด้วย

3. หนังสืออ่านประกอบในแต่ละระดับชั้นควรมีเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสม กับวัยและความสามารถในระดับชั้นนั้นๆ และเนื้อหาควรมีความสนุกสนานโดยมีความเคลื่อนไหว เช่น เขียนให้เป็นลักษณะที่มีตัวละครดำเนินเรื่องราวจึงจะทำให้ผู้อ่านสนใจชวนอ่าน

4. ภาษาแต่ละคำที่ใช้ในหนังสืออ่านประกอบถ้าเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ควรใช้ประโยคสั้นๆ ใช้คำสั้นๆ ใช้คำซ้ำๆ กันให้มาก เพื่อเป็นการส่งเสริมการจำคำและคำที่ใช้ควรเป็นคำพื้นฐาน และคำที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียนของเด็กส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ควรใช้ประโยคยาวขึ้นใช้วลีขยายประโยคหรือใช้ประโยคซ้อนที่พอเข้าใจง่ายได้บ้าง ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 การใช้ภาษาแต่ละเรื่องราวที่เขียนติดต่อกันยาวได้มากขึ้น

5. หนังสืออ่านประกอบควรมีรูปเล่มกะทัดรัดเหมาะสมมือและทนทาน ชื่อเรื่องต้องน่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

6. เนื้อหาและรูปภาพควรมีความสัมพันธ์กันและต้องแสวงหาความเป็นจริงทั้งนี้แล้วแต่ชนิดของเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย

7. หนังสืออ่านประกอบควรมีกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ หลังจากได้อ่านหนังสือแล้ว เช่น การตั้งคำถาม การวาดภาพระบายสี เป็นต้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดีนั้นต้องมีเนื้อหาสาระตรงกับความสนใจของผู้อ่าน เนื้อหาให้ความรู้ที่แตกต่างจากหนังสือเรียนทั่วไปเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ขนาดของเรื่องไม่สั้นหรือยาวจนเกินไป มีการจัดพิมพ์และการจัดรูปเล่มที่ดี มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา และดึงดูดความสนใจได้ดี นอกจากนี้ตัวอักษรที่ใช้ควรเหมาะสมกับผู้อ่านแต่ละวัย

1.1.4 การประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านประกอบ

ปราณี เชียงทอง (2526: 80) และถวัลย์ มาศจรัส (2539: 88) ได้กล่าวถึงการประเมินคุณค่าหนังสือว่าควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1. เนื้อเรื่องต้องถูกต้องตรงความเป็นจริง ข้อเท็จจริงต่างๆ ต้องถูกต้อง สิ่งต่างๆ ที่กล่าวถึงในเรื่องต้องถูกต้องเชื่อถือได้

2. วิธีเขียนควรใช้ถ้อยคำสำนวนและศัพท์ที่เหมาะสมกับความรู้และความสามารถของผู้อ่านให้อ่านเข้าใจได้ง่ายสำนวนภาษาเหมาะแก่ผู้อ่าน อธิบายเรื่องทุกอย่างชัดเจนเป็นไปตามลำดับความยากง่าย ไม่วกวน การเขียนควรคำนึงถึงการให้ผู้อ่านอ่านเข้าใจง่ายและน่าอ่านเป็นสำคัญ

3. รูปเล่มภายนอกเป็นที่สนใจมีภาพประกอบถ้าเป็นภาพวาดต้องให้ถูกต้องตรงความเป็นจริง แผนที่ แผนภูมิ จำเป็นสำหรับหนังสือบางประเภท

4. ประโยชน์ที่ผู้อ่านควรจะได้รับควรตั้งคำถามในการประเมินคุณค่าดังต่อไปนี้

4.1 เนื้อเรื่องส่วนใดตรงกับหลักสูตรที่ผู้อ่านต้องเรียนในโรงเรียนหรือไม่พอที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ลึกซึ้ง หรือเพื่อสนองความอยากรู้และความสนใจทั่วไป

4.2 เนื้อเรื่องในเล่มมีความน่าสนใจให้อยากอ่านและอยากแสวงหา ความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีก หรือไม่มีบรรณานุกรมท้ายบทหรือท้ายเล่มเพื่อเป็นการเสนอแนวทางการอ่านและค้นคว้าเพิ่มเติมแก่ผู้อ่านหรือไม่

ในการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมพอจะสรุปการพิจารณาหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้เป็น 3 ประการ

1. ด้านเนื้อหา ควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและตรงกับความสนใจของผู้อ่านให้ข้อเท็จจริงถูกต้อง เนื้อเรื่องส่งเสริมความรู้และจินตนาการ
2. ด้านการเขียน ใช้ภาษาที่ง่ายชัดเจนเหมาะสมกับวัยและความเข้าใจของผู้อ่าน เขียนได้ถูกต้องตรงกับรสนิยมของผู้อ่าน การเสนอเรื่องน่าสนใจ ใ้ใจผู้อ่านให้พึงพอใจ ตั้งแต่ต้นจนจบ
3. ด้านลักษณะรูปเล่ม ควรมีภาพประกอบซึ่งจะช่วยเร้าความสนใจผู้อ่าน ได้ดีตัวพิมพ์ชัดเจน ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัย รูปเล่มสวยงามชวนให้น่าหยิบอ่าน การเย็บเล่มคงทนแข็งแรง

การสร้างหนังสืออ่านประกอบ สรุปได้ว่า จะต้องใช้ถ้อยคำภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย และตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน มีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นที่เรียน มีการใช้เทคนิคภาพประกอบที่เหมาะสมเพื่อเสริมความเข้าใจในเนื้อหา และมีสารประโยชน์อันจะทำให้เกิดความรู้ความจำที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

1.1.5 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย

หนังสืออ่านประกอบนั้นมีความหลากหลาย มีผู้กล่าวว่า หนังสืออ่านประกอบด้านภาษาและวัฒนธรรมมีความสำคัญ การเรียนการสอนภาษาไทยมีความจำเป็นจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่รอบข้างและใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด การให้นักเรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่านหนังสือจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์หนังสืออ่านเพิ่มเติมการเรียนรู้อาษาไทยไว้หลายเล่ม ที่สำคัญมีดังนี้

1. หนังสือเรียนภาษาไทยพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อม และฝึกทักษะภาษาไทย เบื้องต้น ชุด สวัสดิ์เล่ม 1-2 เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์แจกสถานศึกษา พร้อมพิมพ์จำหน่ายในปี 2554 เรียบเรียงขึ้นโดย นางสาวสาลี ศิลปะธรรม ครูโรงเรียนบ้านดอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจภาษาไทยในระดับพื้นฐาน เริ่มจากการเรียนรู้คำศัพท์โครงสร้างหลักภาษาและประโยคง่าย ๆ แต่ละบทมีกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนที่สนุกสนานและน่าสนใจ หนังสือสวัสดิ์เล่ม 2 แตกต่างจากเล่ม 1 ที่มีการเพิ่มระดับความซับซ้อนของกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น เหมาะแก่การใช้เป็นสื่อจัดการเรียนรู้สำหรับเยาวชนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจภาษาไทยในระดับพื้นฐานสามารถเชื่อมโยงภาษากับวัฒนธรรมไทย มีความตระหนักคุณค่าของภาษาไทย และมีความรักชาติ

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย นิทานร้อยบรรทัด ระดับประถมศึกษา แต่งโดย หลวงสำเร็จวรรณกิจ มีจำนวนทั้งหมด 6 เล่ม แต่เดิมกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ จัดพิมพ์เป็นหนังสือแบบสอนอ่านวิชาภาษาไทย เพื่อให้ครูนำไปพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ซึ่งสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดพิมพ์ใหม่ทุกเล่ม เพื่อแจกสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดจำหน่ายที่ร้านศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ตั้งแต่ปี 2555 ประกอบ ด้วยรายละเอียดแต่ละเล่มดังนี้

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม 1 เรื่อง บ้านที่นาอยู่ ตอนที่ 1 แต่งด้วยกลอนสุภาพ ใช้สัมผัสคล้องจองที่จดจำได้ง่าย มีเนื้อหาให้คติสอนใจ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัวให้มีความรัก ความเมตตาแก่ผู้อื่น มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม 2 เรื่อง บ้านที่นาอยู่ ตอนที่ 2 แต่งด้วยกลอนสุภาพ มีเนื้อหาให้คติสอนใจและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว รู้จักรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตน มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม 3 เรื่อง ครูที่รักเด็ก เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม ภาษาไทยแต่งด้วยกลอนสุภาพ มีภาพประกอบมีเนื้อหาให้คติสอนใจส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ให้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ความรักความหวังดี ความเอื้ออาทรของครูต่อศิษย์

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม 4 เรื่อง ประเทศเล็กที่สมบูรณ์ เนื้อหาประกอบไปด้วย 5 เรื่อง คือ เรื่องทรัพย์สินในดินสิ้นในน้ำ เรื่องกิจกรรมชนบท เรื่องจดจำเป็นนิสัย เรื่องนาไร่คือสันหลังและเรื่องวางขลังด้วยคมนาคม ทุกเรื่องล้วนมีความสอดคล้องและชี้ให้เห็นถึงคุณค่าการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถสร้างความสุขให้แก่ตนเองได้

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม 5 เรื่องตระกูลไทยที่คงไทย กล่าวถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยรวมถึงวัฒนธรรมที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งผู้ขายการบวชเรียนถือเป็นเรื่องสำคัญและจะต้องบวชก่อนการครองคู่ ในส่วนของผู้หญิงนั้นจะต้องรักษาวงศ์และรักษาความบริสุทธิ์ไปจนกว่าวันที่ได้ออกเรือน อีกทั้งยังกล่าวถึงการทำบุญประกอบคุณงามความดี หนังสือเล่มนี้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน เนื้อเรื่องปลูกฝังให้รักษามรดกวัฒนธรรมประเพณี การมีน้ำใจต่อผู้อื่น ทั้งนี้ยังมีภาพประกอบเนื้อหาสร้างความน่าสนใจแก่ผู้อ่าน

นิทานร้อยบรรทัด เล่ม 6 เรื่องประชาธิปไตยที่ถาวร กล่าวถึงการสอนเด็กให้รู้จักบทบาทหน้าที่บุคคลต่างๆ ในสังคม สอนให้รู้จักรับผิดชอบหน้าที่การเป็นนักเรียน การเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแบ่งปันความสุขให้ผู้อื่น อีกทั้งยังสอนเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของตน รู้จักคุณค่าของงานรู้จักความพอเพียง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. หนังสือชุดนิทานภาษาของแผ่นดินเฉลิมพระเกียรติ มีจำนวน 26 เล่ม แต่ละเล่มมีจำนวนหน้า 25-28 หน้าจัดทำโดยคณะครูอาจารย์ภาษาไทย โดยชมรมภาษาของแผ่นดินเฉลิมพระเกียรติใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยหรือสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน รวมทั้งใช้สร้างเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนใฝ่เรียนรู้และรักการอ่านได้เป็นอย่างดี นิทานชุดนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อแจกสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระหว่างปี 2552-2553 เนื้อหาของนิทานแต่ละเล่มมาจากจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา วาดภาพประกอบโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผ่านกระบวนการทดลองใช้และปรับปรุงเนื้อหาโดยคณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉันทนา ภาค บงกช เป็นประธานโครงการ หนังสือชุดนี้เป็นเครื่องมือช่วยฝึกการอ่านและการออกเสียงลำดับเนื้อหา จากง่ายไปหายาก มุ่งเน้นการเรียนรู้ภาษาไทยจากคำพื้นฐานภาษาไทย 200 คำแบ่งเป็น 26 หน่วย เน้นการออกเสียงชัดเจน เขียนถูกต้อง หนังสือแต่ละเล่มแฝงคติธรรมและบูรณาการกับทุกสาระการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี

4. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานชุดพัฒนาทักษะภาษาไทยภาษา นำเรียนรู้ มีเนื้อหามุ่งสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง สำหรับเด็กไทยชั้นประถมศึกษาปีที่1-3 ที่ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเด็กไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีมักประสบปัญหาความยากลำบากในการออกเสียงเมื่อเริ่มต้นเรียนภาษาไทย เนื่องจากความแตกต่างของระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ จัดพิมพ์แจกสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปี 2549 หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้เด็กไทยมุสลิมสามารถเรียนรู้ ภาษาไทยได้เร็วขึ้นและสามารถใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ตลอดจน ใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดแทรกความเข้าใจในความ แตกต่างทางด้านโลกทัศน์และวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย

นอกจากนี้ ยังมีผู้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่ น่าสนใจอีกหลายเรื่อง ดังนี้

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง วัฒนธรรมไทย 4 ภาคเล่ม 1-5 ของ กาญจนา ดรณวรคุณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่โดดเด่นของประเทศไทยทั้ง 4 ภาค เล่มที่ 1 เรื่องประเพณี ตานก๋วยสลาก เล่มที่ 2 เรื่องประเพณีการเลี้ยงขันโตก เล่มที่ 3 เรื่องการละเล่นของเด็กไทย เล่มที่ 4 เรื่อง การละเล่นผีตาโขน และ เล่มที่ 5 เรื่องหนังตะลุง หนังสือชุดนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมเพื่อเกิดความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดประเพณีพิธีไทยท้องถิ่น เรื่อง ประเพณีงานประจำปี ของสุรางค์ บำรุงจิตต์ โรงเรียนชุมชนบ้านวังไทร (วังไทรวิทยาคม) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก หนังสืออ่านประกอบเล่มนี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของประเพณีไทย นอกจากนี้ ยังส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมความดีงามในการดำรงชีวิตแบบวิถีไทย หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีงานประจำปีเขียนเป็นความเรียงรูปภาพสวยงาม ภายในเล่มประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อ เรื่อง กิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การวัดผลประเมินผล คำชี้แจง

จากที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่าหนังสืออ่านประกอบจัดทำ ขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจภาษาไทยสามารถเชื่อมโยงภาษากับวัฒนธรรมไทยและใช้ ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบดังต่อไปนี้

1.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบทั่วไป

สุนนต์ แซ่เล้า (2546: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบภาพเรื่อง ป่าไม้ของเรา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบภาพเรื่อง ป่าไม้ของเรา มีความพึงพอใจในการอ่านหนังสืออยู่ในระดับเหมาะสมมากถึงมากที่สุด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อหนังสือในระดับเหมาะสมมากถึงมากที่สุด ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับที่มากถึงมากที่สุด

สมาลี วิณวันก์ (2548: บทคัดย่อ) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง พืชสมุนไพรที่น่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ และรูปแบบของหนังสือที่เหมาะสมในการสร้าง ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชสมุนไพรที่น่ารู้ ได้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี นักเรียนที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์มีผลการเรียนรู้ด้านความรู้หลังอ่านสูงกว่าร้อยละ 80 และนักเรียนมีเจตคติต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชสมุนไพรที่น่ารู้ อยู่ในระดับดี

ณัฐพงษ์ บุญปอง (2554: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ผักพื้นบ้านในชุมชน ตำบลจันดุม อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพ 81.32/82.27 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

1.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย

กิตติยา กิตติมงคล (2551: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทยเรื่อง ประเพณีไทย มีประสิทธิภาพ 86.10/85.80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ประเพณีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นรินทร์ ประสมพงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง พระอารามหลวง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดทองเพลมกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่อง พระอารามหลวง มีประสิทธิภาพ 83.35/83.45 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พระอารามหลวงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านประกอบเรื่อง พระอารามหลวงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร (2551: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน พระแม่มาลีสาทร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.91/84.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความตระหนักต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทยของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

จารึก สุขสวัสดิ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค มีประสิทธิภาพ 89.25/88.00 นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาถิ่น 4 ภาค หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุกัญญา อุดมโภชน (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องประเพณีไทยในวรรณคดี เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน มีประสิทธิภาพ 80.11/83.26 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่าน เพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุมาพร พันระไชย (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ข้าว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์บางเขนกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทยเรื่องข้าวมีประสิทธิภาพ 88.57/91.42 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทยเรื่องข้าว หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยาพรรณ เทพศรีเมือง (2554: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ผลการใช้หนังสือเสริม ประสพการณ์ด้านวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ได้หนังสือเสริมประสพการณ์ด้านวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศมีคุณภาพในระดับดี โดยหนังสือแบ่งเป็น 3 บท คือ วิถีชีวิต ความเชื่อ และประเพณี ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา รูปภาพ คำศัพท์ สัทอักษร และแบบฝึกหัด ผลการใช้หนังสือเสริม ประสพการณ์ด้านวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านความคิดเห็น พบว่าผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความเห็นว่าหนังสือเสริมประสพการณ์ด้าน วัฒนธรรมไทยเล่มนี้มีความเหมาะสมและสนองความต้องการของพวกเขาได้ ผลการใช้ หนังสือเสริมประสพการณ์ด้านวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมไทยจากหนังสือ เสริมประสพการณ์ด้านวัฒนธรรมไทยในระดับดี

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม

2.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

ฟินอคคิเอโร (Finocchiaro. 1969: 58-59) กล่าวว่า วัฒนธรรมหมายถึงศูนย์รวมของ ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรมและประเพณีอื่นๆ ที่สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกัน เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดแจ้งและบางครั้งก็แฝงมาในจิตใจ แต่ปฏิบัติต่อกันมานานนับปี ส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมคือการกระทำและพฤติกรรมที่มีโครงสร้าง และระบบ เมื่อคนในสังคมนั้นๆ ใช้ภาษาร่วมกันอย่างมีระบบ สิ่งที่ย้ายทอดซึ่งกันและกันนอกจากจะเป็นตัวของภาษาแล้ว ยังมีความเชื่อ แนวทางการดำเนินชีวิตของคนส่วนใหญ่อยู่ด้วย

เล็ียร์ โกเศศ (2516: 88-103) อธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยอ้างอิงจากบทนิยามของคำว่า Culture ในหนังสือภาษาอังกฤษหลายเล่ม สรุปได้ว่า วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติ และกิริยาอาการ หรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมที่เป็นรูปแบบเดียวกัน และแสดงออกมาเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น วัฒนธรรมเป็นมรดกแห่งสังคมส่วนรวม คนในสังคมได้เรียนรู้สืบทอดเป็นประเพณีและรักษาไว้ให้เจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม โดยวัฒนธรรมนี้แบ่งอย่างกว้างๆ ออกเป็น 2 ประเภท ซึ่งวัฒนธรรมทั้งสองประเภทนี้มีความสัมพันธ์กัน มีอยู่ด้วยกันเสมอ คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ ปัจจัย 4 และสิ่งอื่นๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ อาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องป้องกันตัว และอีกประเภทหนึ่งคือวัฒนธรรมทางจิตใจ ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้อันบำรุงความคิดทางปัญญา ศาสนา จรรยา ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย และระเบียบประเพณี เช่น เมื่อพบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็บูชา เมื่อพบผู้ใหญ่ก็อ่อนน้อม เมื่อพบผู้ทรงธรรมก็นับถือ และแสดงลักษณะที่ว่านี้ให้เห็นได้

สุพัตรา สุภาพ (2536: 107) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งอันเป็นแบบแผนในความคิดและการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างสรรค์ระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีในการปฏิบัติ การจัดระเบียบ ตลอดจนระบบความเชื่อ ความนิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อควบคุมและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

นงเยาว์ ชาญณรงค์ (2545: 9) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นแนวทางการดำรงชีวิต ระเบียบประเพณี ขนบธรรมเนียม ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ ค่านิยม และพฤติกรรมโดยรวมที่สังคมยอมรับ และถือปฏิบัติกันมา อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงไปตามสภาพที่เกิดขึ้นและกาลเวลา ซึ่งยูเนสโกให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมคือวิถีชีวิต

จากความหมายทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า วัฒนธรรมคือความคิด ความรู้สึก ขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่คนในสังคมส่วนรวมยอมรับนับถือหรือปฏิบัติสืบทอดกันมาเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างภาษากับวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยประมวลมาได้ มีดังนี้

อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527: 1) กล่าวว่า การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย และความเข้าใจของคนในสังคมหนึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน มักจะแฝงไว้ด้วยความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิด หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต และความ เป็นอยู่ที่ปฏิบัติกันมาตามบรรทัดฐานของสังคม การแสดงออกในสิ่งดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นพฤติกรรม ที่เป็นรูปแบบซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมา จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และยอมรับกันว่า นั่น คือ “วัฒนธรรม” ของคนในสังคมนั้น และในแต่ละสังคมก็จะมีรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ออกไปเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 13-14) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนในสังคม ทำหรือคิดโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ อาจกล่าวได้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นสิ่งที่ไม่ สามารถแยกจากกันได้ ด้วยเหตุนี้ การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับผู้อื่นนั้นต้องรู้กฎสังคม (Social Rules) กล่าวคือ เข้าใจกฎการพูด (Rules of Speaking) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและ สังคม (Sociocultural competence) เพื่อที่จะได้ทราบว่าเจ้าของภาษาจะพูดอย่างไรในบริบทต่างๆ อันเป็นพื้นฐานความรู้ในการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสังคม

นวลทิพย์ เพิ่มเกสร (2547: 268-269) กล่าวว่า การที่ “วัฒนธรรม” เข้ามาเกี่ยวข้อง กับการศึกษาภาษานั้น เป็นเพราะภาษาคือเครื่องหมายที่แสดงวัฒนธรรมของชาติ คำว่า “วัฒนธรรม” ในที่นี้ หมายถึงวิถีทาง และแบบฉบับในการดำเนินชีวิตของคนในกลุ่มที่มีเชื้อชาติ ศาสนา หรือภูมิหลังอื่นๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะสะท้อนออกมาด้วย ดังนั้นการศึกษาภาษาของชาติใด ก็ตาม ย่อมเป็นการศึกษาวัฒนธรรมของเจ้าของชาตินั้นด้วยเช่นกัน

ลาโด (Lado. 1964: 49-50) กล่าวว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม สมาชิก ในสังคมเดียวกันหรือต่างสังคมใช้ภาษาเพื่อสื่อสารระหว่างกัน ฉะนั้นภาษาจึงเป็นส่วนประกอบ หนึ่งของวัฒนธรรมและเป็นสิ่งที่ใช้แสดงส่วนประกอบอื่น ๆ ของวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้ บรูคส์ (Brooks. 1964: 88-89) กล่าวว่า ในฐานะของครูสอนภาษา เราต้องให้ความสนใจในการศึกษาด้านวัฒนธรรม ไม่ใช่เพราะว่าเราต้องสอนภาษาด้วยความจำเป็น แต่เพราะถ้าเราสอนภาษาโดยไม่ได้อธิบายเรื่องราว ทางวัฒนธรรมแทรกไปด้วย ก็จะเป็นการสอนเพียงสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมาย หรือเป็นสัญลักษณ์ ที่นักเรียนยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดอยู่ นักเรียนจะสามารถประมวลผลภาพหรือเรื่องราวต่างๆ เข้า ด้วยกันได้ หากว่าเขาได้รับการสอนที่เน้น การอธิบายให้เข้าใจภูมิหลังทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ภาษาสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม และในขณะเดียวกันภาษาจะเป็นที่เข้าใจอย่างแท้จริงลึกซึ้งมิได้ถ้าปราศจาก ความรู้ในเรื่องบริบททางวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมในด้านความคิด ค่านิยม หรือความเป็นอยู่ หรือ วิถีทางดำเนินชีวิตเป็นเครื่องกำหนดการใช้ภาษา ผู้เรียนภาษาต่างประเทศจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาควบคู่กันไปด้วย

2.1.3 การสอนภาษาและวัฒนธรรมให้แก่ชาวต่างชาติ

บทบาทและความสำคัญในการสอนวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการสอนภาษาให้แก่ ชาวต่างชาติที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามา มีดังนี้

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 15) กล่าวว่า ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอนภาษาเป็นอย่างยิ่ง และในการที่ครูสอนภาษาต้องสนใจการศึกษาวัฒนธรรม ไม่ใช่เพราะเราต้องการสอนวัฒนธรรมของชนชาติอื่น แต่เพราะมีความจำเป็นในการสอนภาษา ถ้าหากไม่สอนวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วยแล้วก็จะเหมือนกับเราสอนสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมาย นอกจากนี้ การเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษายังก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน 6 ประการ (Allen; & Vallette. 1979: 326)

1. เพิ่มพูนความสำนึกในเรื่องของวัฒนธรรมเจ้าของภาษา
2. กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ
3. มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนชาติอื่น
4. เป็นการพัฒนาความสามารถในการสื่อความหมายในวัฒนธรรมเจ้าของภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม
5. สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ในสถานการณ์จริง
6. ปลูกฝังความเข้าใจในการตีความการอ้างอิงวัฒนธรรม ค่านิยม และทัศนคติ ของเจ้าของภาษา

ดังนั้นการสอนภาษาไปพร้อมกับการสอนวัฒนธรรม นอกจากจะเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนแล้ว ยังทำให้มีสายตากว้างไกล มองโลกในแง่ดี ยอมรับสิ่งที่แปลกไปจากตน และยังมีผลต่อความเข้าใจภาษาดีกว่าการเรียนรู้อัตโนมัติเพียงอย่างเดียว

แอนเลน และวาเลท (ศรีวิไล พลมณี. 2545: 206; อ้างอิงจาก Allen; & Vallette. 1977) กล่าวว่า ในการสอนวัฒนธรรมควรมีจุดประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างความตระหนักในด้านวัฒนธรรมเจ้าของภาษาแก่ผู้เรียน
- 2) เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ
- 3) เพื่อพัฒนาความสามารถในตัวผู้เรียนให้ปฏิบัติตนได้ในสังคมวัฒนธรรมเจ้าของภาษา
- 4) เพื่อสร้างความเข้าใจในค่านิยม และทัศนคติของวัฒนธรรมเจ้าของภาษาให้แก่ผู้เรียน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (สมพร โกมารทัต. 2548: 20; อ้างอิงจาก สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2535: 1-3) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศว่า ไม่ว่าจะเป็นภาษาใดจุดมุ่งหมายยังมีเหมือนๆ กัน โดยทั่วไปแล้วมันจะมีจุดหมายที่จะพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่เข้าใจกันได้ในหมู่มชน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้นได้ ถ่องแท้ขึ้น สามารถใช้ภาษานั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อขั้นสูงหรือการศึกษาต่อในต่างประเทศได้

ภัทรพร หิรัญภัทร์ (2548: 86) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้นส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทั้งผู้เรียนและผู้สอนในการเชื่อมภาษาเข้ากับวัฒนธรรม ทำความเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาที่สองประสบความสำเร็จมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาและวัฒนธรรมข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนการสอนวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญมากต่อการเรียนการสอนภาษา เพราะจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกนึกคิด วิถีชีวิต ของเจ้าของภาษา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในการเรียนภาษาได้ดีขึ้น สามารถเรียนภาษาได้อย่างเข้าใจและสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เป็นที่ยอมรับของสังคมเจ้าของภาษาทำให้สถานการณ์ในการสื่อสารภาษาไทยนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องราบรื่นและเหมาะสม

2.1.4 วัฒนธรรมไทยในความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนาม

ผู้วิจัยเรียบเรียงและสรุปข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยในความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนามเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างเนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ดังนี้

2.1.4.1 ไม้มงคล

คติความเชื่อเกี่ยวกับไม้มงคล เป็นวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความเชื่อของชาวไทยนับเนื่องแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คติความเชื่อดังกล่าวได้ต้นเค้ามาจากเรื่องเกี่ยวกับภูตผี วิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเทพเจ้าซึ่งแฝงอยู่ในศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ ลัทธิความเชื่อหรือศาสนานั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ในสังคมอย่างยิ่ง ด้วยเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงบำรุงขวัญและกำลังใจมนุษย์ให้เกิดความอบอุ่นเสมือนมีเครื่องปกป้องคุ้มครอง หรือเกาะกำบังกาย ความเชื่อมีอิทธิพลบันดาลให้มนุษย์ประกอบได้ทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว ดังนั้นถ้าผู้ใดนำความเชื่อมาพิจารณาประกอบกับเหตุและผล ผู้นั้นก็จะประสบความสำเร็จในการดำรงชีพ ไม้มงคล เป็นความเชื่อเกี่ยวกับต้นไม้ซึ่งถือว่าจะให้ความเป็นสิริมงคล โชคลาภ และความสุขแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีทั้งไม้ยืนต้น จนกระทั่งไม้ประเภทวัชพืช บางชนิดอาจมีนามเป็นมงคล บางชนิดอาจให้ประโยชน์ทั้งใบ ลำต้น ดอก ผล และราก ชาวไทยดั้งเดิมไม่เข้ามาสัมพันธ์กับประเพณีเกี่ยวกับชีวิต นับตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย รวมไปถึงประเพณีอันเป็นส่วนรวมในสังคมด้วย ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ดูแล้วจะเห็นว่าเป็นเรื่องของความผูกพันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความผูกพันนี้ได้ส่งผลทางอ้อมให้มนุษย์รู้จักคุณค่าของต้นไม้ รู้จักใช้และปลูกอย่างมีเหตุผล ปัจจุบันนี้แม้ว่าชาวไทยค่อนข้างจะอยู่ห่างไกลจากธรรมชาติ เนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยี ประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับไม้มงคลบางส่วนก็ยังคงอยู่และมีคุณค่าควรแก่การศึกษา เพราะเป็นประเพณีอันดีงามที่ตกทอดมาแต่บรรพบุรุษ (ฉวีงาม มาเจริญ. 2538: คำนำ) จำแนกความเป็นมงคล ดังนี้

1. มงคลนาม คือต้นไม้ซึ่งมีชื่อเป็นมงคล หรือมีเสียงพ้อง เช่น ใบเงิน ใบทอง ใบนาถ และทับทิม เป็นต้น
2. ชื่อมีความหมายเป็นมงคล หรือมีเสียงพ้องกับคำที่มีความหมายเป็นมงคล เช่น ยอ มะขาม มะยม พยุง (พะยุง) สัก (เสียงเหมือน ศักดิ์) ชัยพฤกษ์ ไม้สัสสุ (เสียงพ้องกับคำว่า ศรีสุข) และพุทธรักษา เป็นต้น

3. มีประวัติอันเป็นมงคล เช่น เป็นต้นไม้ที่มีประวัติเกี่ยวเนื่องกับพุทธประวัติ ได้แก่ บัว ต้นโพธิ์ ต้นสาละ ฯลฯ เป็นต้นไม้ที่เกี่ยวกับเทพเจ้า (ฝ่ายพราหมณ์) ได้แก่ มะตูม มะม่วง มะเดื่อ กล้วยาคา และกล้วยาแพรก ฯลฯ

4. มีคุณสมบัติ สรรพคุณ เป็นประโยชน์และเป็นมงคล คือ

4.1 เป็นธัญพืชหรืออาหาร หมายถึง ความเจริญงอกงาม ความสุขสมบูรณ์ ได้แก่ ถั่ว งา ข้าว เปลือก กล้วย อ้อย (จั่น) หมาก (จั่น) มะพร้าว ฯลฯ

4.2 มีสรรพคุณทางยารักษาโรค ได้แก่ ส้มป่อย สะเดา สมอ มะกรูด ฯลฯ

4.3 กลิ่นหอม เช่น ดอกกุหลาบ ดอกมะลิ ดอกพุด จันทน์ เป็นต้น

4.4 มีสีเป็นมงคล คือไม้ดอกซึ่งมีสีถูกโฉลกตามวันซึ่งประกอบพิธี ได้แก่ ดาวเรืองสีเหลือง ดอกกุหลาบสีแดง ดอกพุดสีขาว ฯลฯ

คติความเชื่อเกี่ยวกับไม้มงคลได้คลี่คลายตลอดมา คือเดิมจะนำมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งในพิธีเกี่ยวกับชีวิต และปลูกในบริเวณบ้านหรือเรือนสวนไร่นาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในกิจพิธี หรือใช้ประโยชน์เป็นอาหารและยา ต่อมาได้เกิดความนิยมปลูกต้นไม้เพื่อผลในทางโชคลาภ เมตตามหานิยม ป้องกันภพภัยต่างๆ บางครั้งก็มีกรรมวิธีในการปลูกและบำรุงรักษาอันเป็นศาสตร์เฉพาะซึ่งต้องศึกษาสืบทอดกัน เพื่อให้ไม้มงคลนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์สามารถบันดาลให้เกิดคุณดังความประสงค์ ดังเช่นการปลูกว่านต่างๆ ปัจจุบันชาวไทยรุ่นใหม่หันมานิยมปลูกไม้ประดับซึ่งมีนามอันเป็นมงคลกันมาก เพราะนอกจากจะมีใบสวยงามให้ความสดชื่นแก่อาคารบ้านเรือนและสายตาแล้ว ยังเป็นขวัญและกำลังใจทางอ้อมว่านามต้นไม้จะช่วยบันดาลให้เกิดผลดีตามนามนั้น ผู้วิจัยสรุปความเชื่อและการเป็นมงคลของไม้มงคลได้ดังนี้

กระดังงา เป็นต้นไม้มงคลตามความเชื่อของคนโบราณที่ปรารถนาให้ลูกหลานมีชื่อเสียงก้อง กังวานไปไกล มีลาภยศสรรเสริญ มีเงินทอง ผู้คนทั่วไปนับหน้าถือตา เพราะชื่อ "กระดังงา" เป็นชื่อที่มีความหมายที่ดี และคนก็เชื่อกันว่า เสียงที่ดังนั้นไพเราะเพราะพริ้งดังก้อง และคนไทยยังเชื่อกันว่า กระดังงาเป็นต้นไม้ที่ช่วยเสริมเสน่ห์ให้สมาชิกในบ้านให้เป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป และมีชีวิตที่หอมหวานเหมือนกับกลิ่นหอมของดอกกระดังงา

แก้ว เป็นไม้มงคลอีกชนิดหนึ่งที่นิยมปลูกกันมาก เพราะดอกแก้วมักจะส่งกลิ่นหอมเย็นชื่นใจอันเป็นเสน่ห์ของต้นไม้ชนิดนี้ แก้ว หมายถึง สิ่งที่ดีมีค่าสูงเป็นที่ยกย่องยอมรับของคนทั่วไปเปรียบเหมือนของที่มีคุณค่าสูง “ดั่งดวงแก้ว” คนโบราณเชื่อกันว่า ครอบครัวยุคใดปลูกต้นแก้วไว้ภายในบริเวณบ้าน สมาชิกในบ้านก็จะมีจิตใจบริสุทธิ์สะอาด เบิกบานแจ่มใส นอกจากนี้ยังเชื่ออีกว่า การปลูกต้นแก้วนั้น จะช่วยเพิ่มความเป็นสิริมงคลให้กับบ้าน เพราะคนในบ้านจะได้รับแต่สิ่งที่ดีงาม ประพตุดีและได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป เรายังนิยมนำดอกแก้วไปบูชาพระ และนำไปประกอบพิธีทางศาสนา เหมาะสำหรับนำไปบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพิ่มความมงคลของจิตใจ

ขุ่น เป็นไม้ไทยเก่าแก่ที่คนไทยเรานิยมปลูกกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย คนไทยเกือบทุกเรือนชนทุกบ้านช่อง จะมีต้นขุ่นอย่างน้อย 1-2 ต้น ปลูกไว้ริมรั้ว คนโบราณเชื่อว่า ขุ่นเป็นไม้มงคลนาม คือให้ความเป็นสิริมงคลตามชื่อ และจะส่งผลให้ผู้ปลูกมีบุญบารมีหนุนนำชีวิต ผู้ปลูกจะมีแต่ความสุขความเจริญ ความรุ่งโรจน์ นอกจากนี้ยังเชื่อกันว่าขุ่นจะช่วยให้มีคนคอยช่วยเหลือเกื้อหนุน จะทำการสิ่งใดก็มีคนสนับสนุนผลักดันให้ก้าวขึ้นสู่ความสำเร็จ หากจะทำมาค้าขายก็จะร่ำรวยเพราะมีคนมาอุดหนุนจนเงินไม่ขาดไม่ว่าจะทำกิจใดชีวิตก็จะรุ่งเรือง มีเงินมีทองหนุนเนื่องตลอดไป

ดอกเข็ม ใช้ในการประกอบพิธีไหว้ครู เป็นสัญลักษณ์แทนความฉลาดหลักแหลมเปรียบกับเข็มที่แหลมคม เช่นเดียวกันกับการปลูกต้นเข็มไว้ในบ้านที่คนโบราณเชื่อว่า จะทำให้สมาชิกในบ้านมีความฉลาดหลักแหลมเหมือนกับดอกเข็ม และยังช่วยให้มีปฏิภาณไหวพริบเอาตัวรอดได้ด้วย หรือหากบ้านใดมีเด็กที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ดอกเข็มก็กระตุ้นให้เด็ก ๆ สนใจใฝ่หาความรู้มาเติมเต็มให้ตัวเองอยู่เสมอ

ดาวเรือง เป็นดอกไม้สีเหลือง มีชื่อเป็นมงคล หมายถึง ความรุ่งเรือง คนไทยดาวเรืองใช้บูชาพระ

บานไม่รู้โรย เป็นไม้มงคลนาม หมายถึงความสุกอันถาวร ชาวไทยตั้งแต่สมัยโบราณนิยมปลูกในบริเวณบ้านเรือนเพราะเป็นไม้มงคล และปลูกประดับบริเวณเพราะมีดอกสวยงามก็นำมาร้อยกรองเป็นมาลัย จัดพานพุ่ม หรือประดิษฐ์แบบอื่นๆ เพื่อเป็นเครื่องสักการบูชา พิธีต่างๆ ที่ต้องการความมั่นคง ความรักใคร่กลมเกลียว จะใช้ดอกบานไม่รู้โรยเพราะชื่อเป็นมงคล

กล้วย ทางด้านคติความเชื่อแม้จะไม่มีประวัติเกี่ยวเนื่องกับเทพเจ้าและพระพุทธรเจ้า แต่เป็นพืชที่นำเข้าร่วมในพิธีเสมอมา คงจะถือว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ เพราะกล้วยเพียงต้นเดียว สามารถให้เครือที่มีผลหลายสิบผล ดังนั้นในพิธีกรรมทั้งฝ่ายพราหมณ์และพุทธ นับตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมาจึงนำกล้วยเข้าร่วมพิธีต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ประเภทแรกจะอยู่ในลักษณะที่แปลงรูปแล้ว ได้แก่ ใบตองที่ประดิษฐ์เป็นกระทง บายศรี กาบกล้วยที่สลักกลดลาย และผลกล้วยที่ทำเป็นขนมหวาน เช่น กล้วยเชื่อม กล้วยบวชชี ขนมกล้วย เป็นต้น ประเภทที่สองนำมาใช้ในลักษณะเดิมตามธรรมชาติ คือ ผลกล้วยนำมาใช้เป็นผลไม้ในเครื่องสักการบูชา ต้นกล้วยนำมาตกแต่งสถานที่ในพิธีและพระราชพิธีต่างๆ โดยนำมา 2 แบบ แบบแรกนำต้นที่มีเครือแก่มาด้วย เมื่อเสร็จพิธีแล้วจะใช้ผลทำทานต่อไป แบบที่สองนำหน่อที่สูงพอสมควร

มีใบสามใบมาตกแต่งสถานที่ เมื่อเสร็จงานแล้วจะนำไปปลูกถือเป็นกล้วยมงคล ตามปกติชาวไทยนิยมปลูกต้นกล้วยไว้ในบริเวณบ้านเพื่อได้ใช้ประโยชน์ง่าย ๆ แต่มีข้อห้ามปลูกกล้วยตานีในบริเวณบ้านเพราะถือว่ามีนางไม้คือนางตานีสั่งสถิตอยู่ และอาจให้โทษแก่เจ้าของบ้านได้ ส่วนหญิงมีครรภ์นั้นห้ามกินกล้วยเผ็ด เพราะจะทำให้มีลูกเผ็ด แต่ให้กินกล้วยแสดเพราะจะทำให้คลอดง่าย และแกงเลียงหัวปลีทำให้แม่ลูกอ่อนมีน้ำนมมาก

อ้อย คนไทยมีคติความเชื่อเกี่ยวกับอ้อยค่อนข้างใกล้เคียงกับกล้วย คือ เป็นพืชที่มนุษย์ปลูกเป็นอาหารจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ และจากการที่มีรสหวาน จึงมีผู้ตีความหมายไปถึงความรัก ความสดชื่นด้วย อีกทางหนึ่งอ้อยมีน้ำตาลซึ่งถือว่าเป็นยาชูกำลัง ฉะนั้นอาจให้ความหมายว่าเพื่อให้มีความสุขสมบูรณ์ สดชื่นแข็งแรงก็ได้

พุทธรักษา ด้านคติความเชื่อถือว่าเป็นไม้ที่นามมีความหมายมงคล และ ประวัติก็สัมพันธ์กับพระพุทธเจ้าคือกล่าวว่า เมื่อพระเวททตคิดทำร้ายพระพุทธเจ้า ได้กลิ้งหินบน เนินเขาลงมาหวังให้ทับพระพุทธองค์เมื่อเสด็จผ่าน แต่งานพลาดไม่เป็นไปตามแผน มีเพียงสะเก็ด หินที่แตกกระเด็นถูกพระบาทจนพระโลหิตหยาดลงพื้นดินและได้มีต้นพุทธรักษาเกิดขึ้น ณ ที่นั้น ปัจจุบันชาวไทยใช้ดอกพุทธรักษาเป็นสัญลักษณ์วันพ่อแห่งชาติ

มะยม เชื่อกันว่า การปลูกต้นมะยมจะทำให้คนนิยมชมชอบ รักใคร่ มี ชื่อเสียง ไม่มีคนคิดร้าย หรือเป็นศัตรูนั่นเอง

วาสนา เป็นไม้ที่คนไทยนิยมปลูกกันมาก เพราะชื่อที่เป็นมงคล ทำให้มี เชื่อกันว่า หากบ้านใดปลูกต้นวาสนาจะทำให้มีความสุข ความสมหวังในชีวิต และเป็นต้นไม้แห่งโชค ลากด้วย และการเสี่ยงทายด้วย โดยหลายคนเชื่อกันว่า หากต้นวาสนาบานไหนออกดอกสวยงาม จะทำให้มีโชคลาภ บรรณาสั่งใดก็จะสมดังใจมุ่งหมาย

คนไทยนำไม้มงคลมาใช้ในประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต คือ กิจกรรมหรือพิธีการที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความสุขสมบูรณ์แก่ตนเองและครอบครัว โดยปฏิบัติ สืบเนื่องต่อกันมาเป็นแบบแผนตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดเป็นลำดับมาจนกระทั่งตาย ในพิธีกรรมดังกล่าวได้นำไม้มงคลเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งด้วย ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยซึ่งนำไม้มงคลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั้น อาจแบ่งได้ 2 ส่วน คือ พิธี ของสามัญชนทั่วไป เช่น การแต่งงาน การปลูกเรือนสร้างอาคาร การเกิด การทำขวัญ การสืบชะตา เป็นต้น และพระราชพิธีหรือพิธีของบ้านเมือง เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีโสกันต์ การสร้างหลักเมือง เป็นต้น

ในพิธีแต่งงานของชาวไทย ความเชื่อเกี่ยวกับไม้มงคลจะมาเกี่ยวข้องใน ขั้นตอนการแห่ขันหมากและพิธีเรียงหมอนหรือการส่งตัวแบบโบราณ ขันหมากที่ใช้ในพิธีจะมี 3 ขัน คือขันหมากเอก 1 ขัน ขันหมากโท 2 ขัน ขันหมากเอกมีเครื่องประกอบคือข้าวสาร หมากพลูใส่ ตะลุ่มปิดฝา หุ้มด้วยผ้าลายมีผ้าไหมรัด ขันหมากรองหรือขันหมากโทนั้นใส่เงินสินสอด ถั่ว งา ข้าวเปลือก ใบเงิน ใบทอง ใบนาก รูปเทียน และผ้าไหว้ จะเห็นว่าถั่ว งา ข้าวเปลือก ใบเงิน ใบทอง และใบนากเป็นพืชพันธุ์อันเป็นไม้มงคลที่นำมาประกอบเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยอาศัยนัยแห่ง ความหมายบ้าง หรือชื่อบ้าง คือ

ถั่ว งา และข้าวเปลือก เป็นธัญพืช จะหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ ความ เจริญออกงามทั้งด้านชีวิต ครอบครัว การงาน และฐานะ

ใบเงิน ใบทอง และใบนาก มีชื่อเป็นมงคล หมายถึงความร่ำรวย มีทรัพย์สิน เงินทองมากมายไหลมาเทมา

ส่วนในพิธีเรียงหมอนแบบโบราณนั้น ข้างที่นอนของคู่บ่าวสาวจะมีพานเงินทุนสินสอดวางไว้ด้วย 1 พาน สิ่งของในพานที่รวมอยู่กับเงินสินสอด ได้แก่ พักเขียว 1 ผล หม้อใหม่ (หม้อดิน) ใส่ข้าว 1 หม้อ หินบดยา และถั่วงา ใช้เป็นเครื่องอำนวยพรให้คู่บ่าวสาวมีใจเย็นเหมือนน้ำ และพัก หักแน่นเหมือนศิลา มีความเจริญวัฒนาเหมือนถั่วงา นอกจากนี้ในการปูที่นอนบ่าวสาวก็นำดอกไม้เช่นกุหลาบ ดอกมะลิ และใบไม้มงคล คือ ใบเงิน ใบทอง และใบนาค โรยบนที่นอนด้วย

การแต่งงานของชาวไทยบางท้องถิ่น เช่น จังหวัดตาก เมื่อฝ่ายชายแห่ขันหมากมาบ้านฝ่ายหญิงจะต้องมีมะพร้าววง 1 คู่รวมอยู่ด้วย เพื่อให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวปลูกในวันแต่งงานเป็นการเสี่ยงทายคนละต้น ถ้าต้นมะพร้าววงงามดีก็ถือว่าจะได้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขจนแก่เฒ่า แต่โดยทั่วๆ ไปเราจะเห็นขบวนขันหมากมีทั้งต้นกล้วยและต้นอ้อย ซึ่งก็ถือว่าเป็นไม้มงคลที่นำมาปลูกในการเสี่ยงทายด้วย

ในภาคใต้ ไม้มงคลจะรวมอยู่ในการจัดขันหมากของการหมั้นและการแต่งงานเช่นกัน ขันหมากที่ใช้ในพิธีมี 1 ขัน คือ ขันหมากหัว 1 ขัน ขันหมากถาม 1 ขัน และขันหมากต่อ 1 ขัน สิ่งที่บรรจุในขันหมากมีดังนี้

ขันหมากหัว ใส่หมาก 30 หรือ 40 ผล พลุ 7 หรือ 9 กำ โดยมีใบไม้มงคลรองอยู่กันชั้นคือ ชั้นล่างสุดรองด้วยใบกล้วยทองลงยันตร์ หมายถึงให้รักกันยั่งยืนเหมือนใบกล้วย ซึ่งแม้แห้งก็ไม่ค่อยหลุดจากต้นและให้รำรายดังนามอันเป็นมงคล ชั้นถัดขึ้นมาคือใบยอ จำนวน 3 ใบ ลงยันตร์ พลายงามตามโคลง เป็นเคล็ดให้ฝ่ายหญิงมีความรักต่อฝ่ายชาย ชั้นบนสุดคือใบทองหลาง 3 ใบ ลงยันตร์ กาจับหลัก หมายถึงให้ทั้งคู่บ่าวสาวมีความร่ำรวยและรักกันมั่นคงยั่งยืน

ขันหมากถาม ใส่ขนมต่างๆ และผลไม้ ได้แก่ ถั่วตัด ขนมเปีย และส้ม ฯลฯ ขันหมากต่อ ใส่เครื่องหอมและเครื่องสำอาง เช่น สบู่ แป้ง น้ำหอม หวี และกระจก

ไม้มงคลที่นำมาใช้ในพิธีแต่งงานเป็นการนำมงคลจากนามของพันธุ์ไม้ และลักษณะความอุดมสมบูรณ์ในการแพร่พันธุ์ ตลอดจนความหอมและความงามมาใช้ เพื่อให้เกิดนิมิตหมายที่ดีแก่คู่บ่าวสาวว่าจะมีชีวิตครอบครัวที่เป็นสุข มีฐานะดี มีความร่ำรวยและยั่งยืนสืบไป

การบำเพ็ญกุศลของพุทธศาสนิกชนชาวไทยเนื่องในโอกาสต่างๆ นั้น จะนำดอกไม้ธูปเทียน อาหารคาวหวานและผลไม้ไปสักการะและถวายพระ ดอกไม้จะเลือกที่มีกลิ่นหอมและเป็นมงคลด้วย ได้แก่ ดอกมะลิ ดอกกุหลาบ ดอกรัก ดอกบัว ดอกพุด ดอกดาวเรือง ดอกบานชื่น ดอกเข็ม ดอกพิกุล ดอกจำปี และดอกจำปา เป็นต้น ส่วนผลไม้ส่วนใหญ่จะนำไปถวายพระตามฤดูกาล แต่มีบางชนิดซึ่งบางตำราถือว่าไม่ควรนำมาร่วมในพิธีมงคลที่จัดขึ้น เช่น มังคุด ละมุด ระกำ พุทรา มะไฟ และสับปะรด เป็นต้น

ในการบำเพ็ญกุศลนั้นไม่ว่าจะทำที่วัดหรือจัดตามอาคารบ้านเรือน สำนักงาน หรือสถานที่ราชการ มักจะมีการทำน้ำพระพุทธรณ์ด้วย เพื่อให้พระสงฆ์ประพรมแก่ผู้มาร่วมงาน ตลอดจนนำไปประพรมอาคารสถานที่เป็นการสร้างสิริมงคล และปัดเป่าเภทภัยตลอดจนญาติวิญญูณร้ายทั้งปวงมิให้มารบกวน ปัจจุบันไม่ค่อยใส่ใบไม้มงคลไว้ในขันนํ้ามนต์ ในสมัยโบราณมักมีใบเงิน ใบทอง ผักส้มป่อย ใส่ไว้ในนํ้ามนต์ด้วยและใช้มัดหญ้าคา หรือใบมะยม จุ่มนํ้ามนต์ประพรม

หากเป็นคติพราหมณ์ถ้าปฏิบัติเต็มตามตำราจะต้องใช้ไม้มงคล 9 อย่าง ใส่ในขันนํ้ามนต์หรือหม้อนํ้าสัมฤทธิ์ได้แก่ ใบทอง ใบเงิน ใบมะตูม ใบชัยพฤกษ์ ใบพรหมจรรย์ ฝักส้มป่อย หญ้าแพรก ผิวมะกรูด โดยใช้อย่างละ 3 ใบหรือ 3 ฝัก หรือ 3 แวน ใบมะตูมนั้นเมื่อผู้เป็นประธานหรือผู้ประกอบพิธีรดนํ้ามนต์แก่ผู้ใด จะมอบใบมะตูมให้ทัดไว้ข้างหู เมื่อเสร็จพิธีแล้วให้นํ้าไม้มงคลในนํ้ามนต์ไปลอยในแม่น้ำลำคลองที่มีนํ้าไหล นํ้ามนต์เก็บไว้ใช้กิน อาบ หรือประพรมต่อไป

2.1.4.2 ขนมนงคล

ขนมไทยถือเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติไทยซึ่งอยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน ในสมัยก่อนขนมไทยจะทำเฉพาะเวลามีงานเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นในงานเทศกาล งานประเพณี งานทางศาสนา หรือการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เพราะผูกพันกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย เพื่อใช้ในงานเป็นขนมในงานมงคลจึงมักมีชื่ออันเป็นมงคลและความหมายไปในทางที่ดีโดยมักถือเคล็ดจากชื่อและลักษณะของขนมนั้นๆ งานสิริมงคลต่างๆ เช่น งานมงคลสมรส ทำบุญวันเกิด หรือทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงพระกับแขกที่มาในงานเพื่อเป็นสิริมงคล มีผู้กล่าวถึงความ เป็นมงคลของขนมไทยไว้หลากหลายแง่มุม ผู้วิจัยพอสรุปได้ดังนี้

วิโรจน์ เวชชะ (2537: 24-26) กล่าวว่า ขนมไทยที่ใช้ในพิธีมงคลสมรสแสดงให้เห็นถึงการนำความเชื่อและแนวปรัชญามาผนวกเข้ากับขนมแบบไทยๆ ให้สอดคล้องกลมกลืน และเป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน พิธีการแต่งงานเป็นพิธีอันมงคลที่แตกต่างจากงานมงคลอื่นๆ เพราะเป็นพิธีที่เริ่มการมีชีวิตคู่ของบ่าวสาวและจะอยู่ร่วมกันต่อไปจนตลอดชีวิต ดังนั้นสิ่งของที่ใช้ประกอบในพิธีจะต้องเป็นของดีๆ มีชื่อเป็นมงคล และต้องเป็นคู่ๆ กันด้วย ซึ่งรวมไปถึงการนิมนต์พระสงฆ์ก็จะแตกต่างไปจากงานมงคลอื่นๆ ในงานมงคลต่างๆ ไปจะนิมนต์พระเพียง 9 รูป แต่ในพิธีแต่งงานจะนิมนต์พระ 10 รูป และในระหว่างงานพิธีก็จะถือเคล็ดโดยระมัดระวังไม่ให้มีข้าวของตกแตกหรือเสียหาย ไม่พูดจาในสิ่งที่ไม่เป็นมงคลรวมถึงการใช้อาหารประกอบการจัดเลี้ยงในงานพิธีก็จะใช้อาหารที่มีชื่อที่เป็นมงคล จะไม่ใช้อาหารประเภทชื่อไม่เป็นมงคล เช่น ปลา ร้า ปลา ย่า หรือสลัด เป็นต้น เข้ามาร่วมในพิธีหรือใช้เลี้ยงแขกเพราะอาหารประเภทนี้ถือว่ามีชื่อไม่เป็นมงคล อาจส่งผลให้ชีวิตคู่ล้มเหลวก็เป็นได้ การจัดอาหารและขนมเลี้ยงแขก ก็จะจัดไว้ให้เป็นเลขคู่คือ 2 สำหรับคู่กัน และในแต่ละสำรับจะมีอาหารคาวและหวานอยู่ 6 ชนิดนั้นก็เพราะจะให้รวมกันแล้วได้ 6 คู่ด้วยเช่นกัน จะไม่นิยมให้เป็นจำนวนคี่ เช่น 1 คู่ 3 คู่ หรือ 5 คู่ เป็นต้น ส่วนขนมที่เข้าร่วมพิธีก็ล้วนเลือกแต่ขนมที่มีชื่ออันเป็นมงคลด้วยเช่นกัน โดยมีแนวความคิดเปรียบเทียบ และคาดหมายไว้ว่าชีวิตคู่บ่าวสาวจะต้องดำเนินไปตามความเป็นมงคลแห่งชื่อของขนมที่เข้าร่วมพิธี ขนมทั้งหมดมีมงคลนาม และมีความหมายดังนี้

ขนมถ้วยฟู มีความหมายถึง การใช้ชีวิตคู่ของบ่าวสาวจะประสบแต่ความสำเร็จเจริญงอกงามก่อปรไปด้วยความสุข ความเจริญ สมหวัง ทรัพย์สิน เงินทอง เพิ่มทวีคุณดังเช่นขนมถ้วยฟู

ขนมฝอยทอง มีความหมายถึง ให้ชีวิตคู่ของทั้งสองจะมีแต่ความรักกันให้ยาวนานตลอดไป ไม่ขาดตอน ไม่จืดจาง เหมือนขนมฝอยทอง

ขนมทองหยิบ มีความหมายถึง ให้ชีวิตคู่ของทั้งสอง จะทำการค้าหรือกิจการใดๆ ก็ขอให้โชคดีหยิบได้แต่เงินและทองตลอดไป หรือในอีกแนวหนึ่งก็คือ ขอให้คู่ทั้งสองไม่ว่าจะคิดหรือหยิบทำอะไรก็ขอให้เกิดเป็นทองทุกๆ อย่างไป

ขนมทองหยอด มีความหมายถึง ให้ชีวิตคู่ของทั้งสองมีแต่เงินแต่ทอง ทรัพย์สิน บริวารไหลมาเทมาไม่ขาดมือ

ขนมเม็ดขนุน มีความหมายถึง ให้ชีวิตคู่ของทั้งสองจะมีแต่ผู้คนคอยช่วยเหลือสนับสนุนไม่ว่าจะหันไปในทางใด หรือหากทำกิจการค้าขายก็ให้มีผู้มาอุดหนุนค้าจนให้กิจการนั้นๆ เจริญงอกงามยิ่งๆ ขึ้นไป สมดังชื่อ ขนมเม็ดขนุน

ขนมข้าวเหนียว มีความหมายถึง ให้ชีวิตคู่ของทั้งสองจะมีแต่ความรักปรองดอง อุดหนุน เหนียวแน่น ดังข้าวเหนียวซึ่งเกาะตัวกันแน่นไม่แยกจากกัน

วันดี ณ สงขลา (2550: 9) กล่าวถึงขนมแต่งงานของไทยว่า คนโบราณให้ความสำคัญกับขนมที่มีคำว่า “ทอง” เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ฯลฯ เพราะมีความเชื่อว่า “ทอง” เป็นของมีค่าทุกยุคทุกสมัย และเป็นโลหะที่ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ นอกจากนั้นยังนิยมขนมที่มีความฟู เช่น ขนมถ้วยฟู ขนมทองฟู ฯลฯ ซึ่งหมายถึงความเฟื่องฟูของชีวิตนั่นเอง

ขนมทองเอก ใช้ในพิธีแต่งงาน เพราะมีความหมายดี เริ่มจากคำว่า “ทอง” เป็นของมีค่าทุกยุคทุกสมัย คำว่า “เอก” หมายถึง ความเป็นเอก เป็นหนึ่ง เป็นขนมที่อยากจะทำทั้งฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาว เพราะเชื่อกันว่าผู้ทำจะได้เป็นเอก เป็นหนึ่งในการครองชีวิตคู่ และส่วนบนของขนมทองเอกจะต้องติด “ทองคำเปลว” เสมอ และทองคำเปลวที่จะใช้ติดขนมได้ต้องเป็นทองคำเปลวแท้จึงจะติดขนม ถ้าทองคำชนิดไม่แท้จะไม่ติดขนม ความศักดิ์สิทธิ์ของขนมทองเอกอยู่ตรงนี้

ขนมผักกัว เป็นขนมที่ใช้ในพิธีมงคล เป็นขนมอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ในงานมงคลได้เป็นอย่างดี จากหนังสือมูลบทบรรพกิจพูดถึงขนมผักกัวไว้ว่า คนไทยนิยมใช้ขนมผักกัวในพิธีแต่งงานโดยใส่ในขันหมากจะทำเป็นชั้นใหญ่ๆ ไม่ได้ทำเป็นชั้นเล็กๆ พอรับประทานสันนิษฐานว่า น่าจะหมายถึงความเจริญเติบโตของบ่าวในสระ ที่เป็นไปอย่างง่ายๆ และรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้การดูแลมากมาย จากเหตุนี้เลยทำให้คิดกันไปว่าง่ายๆ และรวดเร็ว นี่แหละจะเป็นจุดเด่นของการทำขนมผักกัวมาใส่ในขันหมากเพื่อหวังให้คู่สมรสเจริญรุ่งเรือง และรวดเร็วอย่างง่ายๆ เช่นกัน

คนไทยมีความเชื่อกันมาตั้งแต่โบราณว่าถ้าจัดงานมงคลจะต้องมีขนมไทย 9 มงคล เลี้ยงแขกบ้านแขกเมืองเพื่อเอาเคล็ดเอาฤกษ์และเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้เข้าร่วมงาน ให้มีความสุข ความเจริญรุ่งเรือง มั่งคั่งร่ำรวย ตามความหมายของขนมทั้ง 9 ชนิดขนมไทยถือเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติไทยซึ่งอยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน ในสมัยก่อนคนไทยจะทำเฉพาะเวลาในงานเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นในงานเทศกาล งานประเพณี งานทางศาสนา หรือการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เพราะผูกพันกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยเพื่อใช้ในงานเป็นขนมในงานมงคลจึงมักมีชื่ออันเป็นมงคลและแฝงไปด้วยความหมายอันเป็นสิริมงคลคำว่า มงคล หมายถึง สิ่งที่น่ามาซึ่งความดีงามและความเจริญ

รุ่งเรือง ส่วน“ขนมมงคล” หมายถึง ขนมไทยที่นำไปใช้ประกอบเครื่องควหาหวาน ถวายพระ เลี้ยงแขกในงานพิธีมงคลต่างๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวช หรืองานขึ้นบ้านใหม่ โดยจะต้องเลือกใช้เฉพาะขนมไทยที่มีชื่อไพเราะและเป็นสิริมงคลดังเช่นขนมมงคล 9 อย่างดังนี้

ทองหยิบเป็นขนมมงคลชนิดหนึ่งมีลักษณะ งดงามคล้าย ดอกไม้สีทอง ต้องใช้ความสามารถและความพิถีพิถันเป็นอย่างมาก ในการประดิษฐ์ประดอย จับกลีบให้มีความงดงามเหมือนกลีบดอกไม้ ขนมทองหยิบ เป็นชื่อสิริมงคลเชื่อว่าหากนำไปใช้ประกอบ พิธีมงคลต่างๆ หรือให้เป็นของขวัญแก่ใครแล้วจะทำให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวย หยิบจับการงานสิ่งใดก็จะร่ำรวยมีเงินมีทองสมดังชื่อ “ทองหยิบ”

ทองหยอด ใช้ประกอบในพิธีมงคลทั้งหลายหรือมอบเป็น ของขวัญในโอกาสสำคัญๆแก่ผู้ใหญ่ที่เคารพรัก หรือญาติสนิทมิตรสหาย แทนคำอวยพร ให้ ร่ำรวยมีเงินมีทอง ใช้จ่ายอย่างไม่รู้หมดสิ้น ประดุจให้ทองคำ แก่กัน

ฝอยทอง เป็นขนมในตระกูลทองที่มีลักษณะเป็น เส้น นิยมใช้กันในงานมงคลสมรส ถือเคล็ดกันว่าห้ามตัดขนมให้สั้น ต้องปล่อยให้ยาวๆเพื่อที่คู่บ่าวสาวจะได้ครองชีวิตคู่ และรักกันได้ยาวนานตลอดไปเหมือนขนม “ฝอยทอง”

ขนมชั้น เป็นขนมไทยที่ถือเป็นขนมมงคล และจะต้องหยอดขนมชั้นๆให้ได้ 9ชั้น เพราะคนไทยมีความเชื่อว่าเลข 9เป็น เลขสิริมงคลหมายถึง ความเจริญก้าวหน้า และขนมชั้นก็หมายถึงการได้เลื่อนชั้น เลื่อนยศถาบรรดาศักดิ์ให้สูงส่งยิ่งๆขึ้นไป

ทองเอก เป็นขนมในตระกูลทองอีกชนิดหนึ่ง ที่ต้องใช้ความพิถีพิถันเป็นอย่างยิ่งในทุกขั้นตอนการทำ ขนมทองเอกมีลักษณะที่ สง่างาม โดดเด่น กว่าขนมตระกูลทองชนิดอื่นๆ ตรงที่มีทองคำเปลวติดไว้ที่ด้านบนของขนม คำว่า “เอก” หมายความว่า การเป็นที่หนึ่ง การใช้ขนมทองเอก ประกอบพิธีมงคลสำคัญต่างๆ หรือใช้มอบเป็นของขวัญในงานฉลองการเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่ง จึงเปรียบเสมือนคำอวยพร ให้เป็นที่หนึ่ง ด้วยเช่นกัน

เม็ดขนุน เป็นหนึ่งในขนมตระกูลทองเช่นกัน ขนมจะมีสีเหลืองทองรูปร่างจะคล้ายกับ เม็ดขนุน ข้างในมีไส้ทำด้วย ถั่วเขียวบด มีความเชื่อกันว่า ชื่อของขนมเม็ดขนุนจะเป็นสิริมงคลช่วยให้มีคนสนับสนุนหนุนในเรื่องการดำเนินชีวิต และในหน้าที่การงาน หรือกิจการต่างๆที่ได้กระทำอยู่

จ่ามงกุฏ เป็นขนมที่ทำยากมีขั้นตอนในการทำสลับซับซ้อน นิยมทำกันเพื่อใช้ประกอบพิธีการที่สำคัญจริงๆ คำว่า “จ่ามงกุฏ” หมายถึงการเป็นหัวหน้าสูงสุดแสดงถึงความมีเกียรติยศสูงส่ง นิยมใช้เป็นของขวัญในงานเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่ง ถือเป็นการแสดงความยินดี และอวยพรให้มีความก้าวหน้า ในหน้าที่การงานยิ่งๆขึ้นไป

ถ้วยฟู ให้ความหมายอันเป็นสิริมงคล หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองเฟื่องฟู นิยมใช้ประกอบในพิธีมงคลต่างๆทุกงาน เคล็ดลับของการทำขนมถ้วยให้มีกลิ่นหอมน่ารับประทานนั้น คือการใช้น้ำตาลอกลี้นิดเป็นส่วนผสม และการอบร่ำ ด้วยดอกมะลิสดในขั้นตอนสุดท้าย

เสน่ห์จันทร์ มาจาก “จันทร์” เป็นต้นไม้ชนิดหนึ่งมีผลสุก สีเหลือง เปล่งปลั่ง ทั้งสวยงามและมีกลิ่นหอมชวนให้หลงใหล คนโบราณจึงนำความมีเสน่ห์ของผลจันทร์มาประยุกต์ทำเป็นขนมและได้นำ “ผลจันทร์ปน” มาเป็นส่วนผสมทำให้มี กลิ่นหอม เหมือนผลจันทร์ ให้ชื่อว่า “ขนมเสน่ห์จันทร์” โดยเชื่อว่าคำว่า เสน่ห์จันทร์ เป็นคำที่มีสิริมงคลจะทำให้มีเสน่ห์ คนรักคนหลง ดังเสน่ห์ของผลจันทร์ ขนมเสน่ห์จันทร์ จึงถูกนำมาใช้ประกอบในงานพิธีมงคลสมรส

ขนมไทยได้เข้าไปมีบทบาทในสำหรับอาหารหวานที่ทำขึ้นเลี้ยงพระและสำหรับอาหารหวานสำหรับเลี้ยงแขกหรือมาเนื่อนานตั้งแต่ในสมัยโบราณ เนื่องจากเป็นความเชื่อที่สืบทอดต่อๆ กันมาว่าขนมไทยเป็นขนมหวานอาหารพิเศษสำหรับผู้มีบุญ ความหวานช่วยสร้างสรรค์มิตรภาพและความรัก จึงกล่าวได้ว่า สำหรับสังคมไทยแล้วขนมหวานของไทยมีความหมายเกี่ยวข้องกับบุญกุศล ความรัก ความสุข และความสามัคคี ในวันแต่งงานไม่ว่าจะประเพณีไหนๆ นอกจากจะสื่อถึงความรักแล้วยังแฝงไปด้วยความหมายมงคล ในทางเกื้อหนุนเพิ่มพูนชีวิตคู่ให้มีแต่ความเจริญให้แก่คู่บ่าวสาวด้วย ขนมในพิธีแต่งงานแบบไทยได้แก่ขนมตระกูลทอง (พวงแก้ว เรื่องไฟศาล. 2554: 26-29)

ขนมตระกูลทอง คือ ขนมหวานของไทยที่นิยมทำขึ้นเพื่อทำบุญเลี้ยงพระในงานมงคลเป็นขนมมงคล 9 ชนิด เน้นชื่อที่เป็นมงคลทั้งหมด สาเหตุที่คนไทยในสมัยโบราณใช้ขนมดังกล่าวในงานมงคล ก็เนื่องจากชื่ออันเป็นมงคลนั่นเอง โดยเฉพาะชื่อขนมที่มีคำว่า “ทอง” ประกอบคนไทยเราถือว่าทองเป็นของดีมีมงคล ซึ่งการที่นำขนมที่มีคำว่า “ทอง” มาใช้ในงานมงคลก็เพื่อที่จะได้มีบุญกุศล มีเงินมีทอง มีลาภยศสรรเสริญสมชื่อขนมดังนี้

ทองหยิบ หมายถึง เมื่อหยิบจับอะไรก็จะเป็นเงินเป็นทอง เป็นขนมมงคลที่มีลักษณะงดงามคล้ายดอกไม้สีทอง ต้องใช้ความสามารถและความพิถีพิถันเป็นอย่างมากในการประดิษฐ์ประดอยจับกลีบให้มีความงดงามเหมือนกลีบดอกไม้ และชื่อที่เป็นสิริมงคล เชื่อว่าหากนำไปใช้ประกอบพิธีมงคลต่างๆ หรือให้เป็นของขวัญแก่ใครแล้ว จะทำให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวย หยิบจับการงานสิ่งใดก็จะร่ำรวยมีเงินมีทองสมดังชื่อ “ทองหยิบ”

ทองหยอด หมายถึง ความร่ำรวยที่ใช้จ่ายไม่มีหมดเพราะใช้ประกอบในพิธีมงคลต่างๆ หรือมอบเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญๆ แก่ผู้ใหญ่ที่เคารพรักญาติสนิทหรือมิตรสหายแทนคำอวยพรให้ร่ำรวย มีเงินมีทองใช้จ่ายอย่างไม่รู้หมดสิ้น ประดุจให้ทองคำแก่กัน

ฝอยทอง หมายถึง ชีวิตคู่ที่ยืนยาวเพราะเป็นขนมมงคลในตระกูลทองที่มีลักษณะเป็นเส้นนิยมนำมาในงานมงคลสมรส ถือเคล็ดกันว่าห้ามตัดขนมให้สั้น ต้องปล่อยให้เส้นยาวๆ เพื่อที่คู่บ่าวสาวจะได้ครองชีวิตคู่และรักกันได้ยาวนานตลอดไป

ขนมชั้น หมายถึง ความเป็นปึกแผ่นมั่นคง มียศมีตำแหน่งที่สูงขึ้น เพราะเป็นขนมไทยที่ถือเป็นขนมมงคลจึงต้องหยอดขนมชั้นให้ได้ 9 ชั้น เนื่องจากคนไทยมีความเชื่อว่าเลข 9 เป็นเลขสิริมงคลหมายถึงความเจริญก้าวหน้าได้เลื่อนชั้นเลื่อนยศบรรดาศักดิ์ให้สูงส่งยิ่งๆขึ้นไป

ทองเอกคำว่า “เอก” หมายความว่า การเป็นที่หนึ่งการใช้ขนมทองเอกในการประกอบพิธีมงคลสำคัญจึงเปรียบเสมือนคำอวยพรให้เป็นที่หนึ่ง หรือนิยมใช้มอบเป็นของขวัญในงานฉลอง เนื่องจากเป็นขนมไทยในตระกูลทองอีกชนิดหนึ่งที่ต้องใช้ความพิถีพิถันอย่างยิ่งในทุกขั้นตอนการทำ มีลักษณะที่สง่างามโดดเด่นกว่าขนมตระกูลทองชนิดอื่นๆ ตรงที่มีทองคำเปลวติดไว้ที่ด้านบนของขนม

ขนมเสน่ห์จันทร์ หมายถึง มีเสน่ห์มีผู้คนรักใคร่เพราะ “จันทร์” เป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง มีผลสุกสีเหลืองเปล่งปลั่ง ทั้งสวยงามและมีกลิ่นหอมชวนให้หลงใหล คนโบราณจึงนำความมีเสน่ห์ของผลจันทร์มาประยุกต์ทำเป็นขนมไทย และได้นำ “ผลจันทร์ป่น” มาเป็นส่วนผสมทำให้มีกลิ่นหอมเหมือนผลจันทร์ให้ชื่อว่า “ขนมเสน่ห์จันทร์” โดยเชื่อว่าคำว่า “เสน่ห์จันทร์” เป็นคำที่มีสิริมงคล จะทำให้มีเสน่ห์คนรักคนหลงดังเสน่ห์ของผลจันทร์ จึงถูกนำมาใช้ประกอบในงานพิธีมงคลสมรส

ขนมจ่ามงกุฎ หมายถึง มีเกียรติยศที่สูงส่ง เนื่องจากเป็นขนมไทยที่ทำยากมีขั้นตอนในการทำสลับซับซ้อน นิยมทำกันเพื่อใช้ประกอบพิธีการที่สำคัญจริงๆ ในงานแต่งงานนิยมใช้เป็นของขวัญถือเป็นการแสดงความยินดีและอวยพรให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ขนมถ้วยฟู หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองเฟื่องฟู เพราะให้ความหมายอันเป็นสิริมงคลนิยมใช้ประกอบในพิธีมงคลสมรส

เม็ดขนุน หมายถึง มีคนช่วยเหลือสนับสนุนในทุกๆ เรื่องขนมที่ใช้เฉพาะในพิธีแห่ขันหมากงานแต่งงาน

2.4.3 อาหารมงคล

“อาหารมงคล” ไม่ว่าจะเป็นทั้งนามมงคล รูปลักษณะมงคล ความหมายมงคล หรือเป็นอาหารที่นิยมรับประทานในงานมงคลมาแต่อดีต อาหารมงคลที่จะช่วยเรื่องสุขภาพพร้อมเสริมความรุ่งเรืองแก่ชีวิต ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

วันดี ฤกษ์ สงขลา (2550: 9) กล่าวถึงอาหารในพิธีแต่งงานของไทยว่า สมัยโบราณ หน้าที่จัดเลี้ยงอาหารเป็นของฝ่ายเจ้าสาวเพราะการแต่งงานจะจัดเลี้ยงกันที่บ้านเจ้าสาวกับข้าวที่นิยมทำคือ “ขนมจีน” การโรยขนมจีนถือเป็นเคล็ด คือ ถ้าโรยแบ่งลงในน้ำร้อนเมื่อตักแบ่งขึ้นมาลักษณะเป็นลูกกบไม่เป็นเส้น หรือเป็นเส้นแต่เส้นเปื่อย จับเป็นลูกไม่ได้ ถือว่าป่าวสาวคู่ นั้นจะอยู่ด้วยกันไม่ยัด แต่ถ้าโรยเส้นแล้ว เส้นไม่ขาด จับเป็นลูกได้สวย ถือว่าคู่สมรสจะมีความสุขเจริญวัฒนา แม้กระทั่งฟอยทองก็มีการเชื่อถือแบบเดียวกับขนมจีนเหมือนกัน นอกจากนั้นอาหารที่เป็นเส้นๆ ยาวๆ ก็นิยมใช้ นอกจากในงานแต่งงานแล้ว ยังใช้ในงานทำบุญครบ 5 รอบ 6 รอบ ด้วย หรือทำบุญอายุ โดยเชื่อกันว่า อาหารเหล่านั้นจะทำให้เจ้าภาพมีอายุยืนยาว ส่วนกับข้าวที่ห้ามทำในวันนั้นคือ แกงบอน ต้มยำ ยำผัก ปลาจ๋า ของหมักดอง และข้าวต้ม ฯลฯ

ลาบเป็นเมนูที่มีชื่อพ้องเสียงกับคำว่า “ลาภ” ซึ่งหมายถึงความโชคดี และลาบมักใช้ในงานมงคลต่างๆ เพราะมีชื่อเป็นมงคล และเป็นเมนูสุขภาพที่เต็มไปด้วยพืชผักสมุนไพรให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย

การเลี้ยงอาหารในงานวิวาห์นั้น แต่ละท้องถิ่นจะมีความแตกต่างกัน ทั้งเรื่องการจัดวาง การเลือกเมนูอาหาร ทั้งนี้ มักจะสอดคล้องกับวัฒนธรรมและคตินิยมประจำท้องถิ่นนั้น เริ่มตั้งแต่การเรียกงานฉลองแต่งงานนี้ จะมีชื่อเรียกต่างกันไปในแต่ละภาค

ภาคเหนือจะเรียกการ “กินแขก” มีความหมายถึงการเลี้ยงแขก

ภาคอีสานเรียก “กินตอง” หมายถึงการกินเลี้ยงเพื่อเกี้ยวตองเป็นญาติ

ภาคใต้จะเรียก “กินเหนียว” หรือที่เรียกในภาษาถิ่นว่า “มาแกปูละ” หมายถึง การเลี้ยงฉลองในงานมงคล อาหารในงานแต่งงานจะต้องมีข้าวเหนียว ทานกับกับข้าวต่าง ๆ หรือถ้าทานเป็นของหวานจะโรยน้ำตาลและมะพร้าวขูด เพราะคนท้องถิ่นถือว่าข้าวเหนียวสื่อถึงความรักที่เหนียวแน่นยืนนานระหว่างคู่บ่าวสาวและครอบครัวทั้งสองฝ่าย

ภาคกลาง พิธีมงคลนี้เรียกว่าการ “กินสามถ้วย” หรือ “กินสี่ถ้วย” หมายถึง การเลี้ยงขนมสามอย่างหรือสี่อย่าง โดยขนมทั้งสี่อย่างเป็นขนมโบราณแต่ดั้งเดิมของไทย ได้แก่ เม็ดแมงลักน้ำกะทิหรือที่เรียกไขกบ ลอดช่องน้ำกะทิหรือนกปล่อยข้าวตอกน้ำกะทิหรือนางลอย และข้าวเหนียวน้ำกะทิหรืออ้ายต้อ ซึ่งทั้งหมดล้วนมีความหมายในทางมงคลทั้งสิ้น ได้แก่

เม็ดแมงลักน้ำกะทิ มีลักษณะเป็นเม็ดใสจับกันเป็นแพ คล้ายไขกบ มีความหมายว่า ให้คู่บ่าวสาว มีลูกมีหลานเต็มบ้าน สมบูรณ์พร้อมหน้า ครอบครัวอบอุ่น เปรียบดังกบที่ออกไข่ครั้งละมาก ๆ ส่วนน้ำกะทิหมายถึงความหวานชื่น ลอดช่องน้ำกะทิ มีความหมายให้คู่บ่าวสาวมีความรักยืนยาว จะทำการใดก็ขอให้ผ่านพ้นไปได้ตลอด ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ ดังลักษณะลื่นไหลของลอดช่องนั่นเอง

ข้าวตอกน้ำกะทิ มีความหมาย ให้คู่บ่าวสาวมีความรักที่แบ่งปันเฟื่องฟู เช่นเดียวกับข้าวตอก มีความหวานชื่นเหมือนน้ำกะทิ ขอให้ความรักแบ่งปันสวยงามภายใต้กรอบประเพณีอันดีงาม เช่นเดียวกับข้าวตอกที่ไม่เคยกระเด็นออกนอกที่ครอบเวลาคว่ำข้าว

ข้าวเหนียวน้ำกะทิ มีความหมายว่า ให้คู่บ่าวสาวนั้นรักกันแน่นเหนียวเหมือนข้าวเหนียวและมีความหวานชื่นเหมือนน้ำกะทิ

นอกจากจะมีความหมายดีแล้ว ขนมทั้ง 4 ชนิดยังเป็นแหล่งพลังงานสำหรับแขกผู้เหนื่อยล้าจากการเดินทาง เพราะในสมัยก่อนการเดินทางมาร่วมงานมงคลไม่ได้สะดวกสบายดังปัจจุบัน ถือเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่ง ต่อมาเมื่อการเดินทางสะดวกขึ้น กุศโลบายการเลี้ยงขนมแบบนี้จึงเลิกไป งานแต่งงานจึงมีชื่อเรียกง่าย ๆ อีกอย่างว่า กินเลี้ยงแทน

นอกจากการกินขนมสามถ้วยหรือสี่ถ้วยแล้ว ในขบวนขันหมากของภาคกลางจะต้องมี “เตียบอาหาร” ที่เน้นอาหารคาวด้วยเช่นกัน เตียบอาหาร ต้องจัดให้มี 3 คู่ขึ้นไป อาหารคาวที่จัดวางในเตียบอาหารได้แก่ ขนมจีบ ขนมจีนน้ำยา และห่อหมก ซึ่งชื่ออาหารล้วนมีความหมายในทางมงคลเช่นกัน

ห่อหมก มีความหมายในเชิงให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวนั้น “เออออห่อหมก” กันไปทุกเรื่อง จะได้ไม่ต้องมีเรื่องขัดข้องใจกันนั่นเอง

ขนมจีบ ให้คู่แต่งงานรักกันหวานชื่นเหมือนกับช่วงที่จีบกันใหม่ ๆ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่หวานชื่นที่สุดของความสัมพันธ์

ขนมจีนน้ำยา ถือเป็นอาหารสำคัญในงานแต่งงานตั้งแต่สมัยก่อนแล้ว โดยเฉพาะขนมจีนที่นำมาใช้จะต้องโรยให้เส้นต่อเนื่องกันและยาวที่สุด เวลาจัดต้องจัดให้สวยงาม โดยไม่ตัดให้ขาด เพราะคนโบราณถือว่าเป็นมงคลให้การครองรักยืนยาว เครื่องเคียงของขนมจีนอย่างถั่วงอก ก็ให้ความหมายของความเจริญงอกงาม

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีอาหารมงคล ย่อมต้องมีอาหารต้องห้ามในงานแต่งงาน อาหารที่คนสมัยก่อน จะไม่ยอมให้มีเลย ได้แก่ แกงบวน ต้มยำ ยำผัก ปลาρά ปลาเจ้า ตลอดจนแกงร้อนและอาหารชนิดอื่นที่ชื่อและลักษณะไม่เป็นมงคล เช่น หมี่กรอบ มีลักษณะหักเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยได้ ทั้งนี้ อาหารในงานมงคลนี้ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงว่าคนไทยมีความละเมียดละไมในการใช้ชีวิต

2.1.4.4 การบายศรีสู่ขวัญ

พิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นพิธีที่สำคัญของชาวอีสาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับขวัญและจิตใจ เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น การดำเนินชีวิตของชาวอีสานแทบทุกอย่างจึงมีการบายศรีสู่ขวัญควบคู่กันไปเสมอ เป็นการเรียกพลังทางจิต ช่วยให้พลังที่เข้มแข็ง สามารถฟันฝ่าภัยพิบัติต่างๆ ได้ (สาร สารทัศน์นันท์. 2527: 12) การสู่ขวัญช่วยให้เกิดมงคล ทำให้ดำรงอยู่ด้วยความสุขราบรื่น มีโชคลาภมากขึ้น และอาจลดปรารถนาให้ผู้ใดเคราะห์ร้ายพ้นจากสรรพเคราะห์ทั้งปวง ด้วยมูลเหตุแห่งการสู่ขวัญนี้เอง

การประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญของชาวอีสาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับขวัญและจิตใจ ช่วยก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น ซึ่งชาวอีสานเห็นความสำคัญทางจิตใจเป็นอย่างมาก ดังนั้น วิธีการดำเนินชีวิตแทบทุกอย่างจึงมักมีการสู่ขวัญควบคู่กันไปเสมอ การสู่ขวัญจะช่วยให้เกิดสิริมงคล ชีวิตอยู่ด้วยความราบรื่น จิตใจเข้มแข็งโชคดียิ่งขึ้น ปัดเป่าสิ่งไม่ดี หายจากสรรพเคราะห์ทั้งปวง ทั้งพิธีบายศรีสู่ขวัญมีหลายรูปแบบ แล้วแต่ว่าจะจัดพิธีสู่ขวัญในเรื่องใด เช่น การสู่ขวัญเด็ก การสู่ขวัญนา การสู่ขวัญปาวสาว หรือจะเป็นการสู่ขวัญในเหตุที่ทำให้เกิดการเสียขวัญ จิตใจไม่ดี เพื่อเรียกขวัญให้มาอยู่กับเนื้อกับตัว สิ่งไม่ดีผ่านพ้นไป มีพลังใจที่ดี รวมทั้งการสู่ขวัญสัตว์และสิ่งต่างๆ ก็อาจทำได้ แต่การปฏิบัติ นอกจากจะมีเครื่องขวัญที่ใช้ในพิธีแล้ว พิธีการต่างๆ ก็แตกต่างกันไปเป็นปลีกย่อย แล้วแต่ลักษณะพิธี ซึ่งประเพณีบายศรีสู่ขวัญในภาคอีสานเป็นประเพณีที่ประชาชนส่วนมากยังนิยมปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป เพราะถือว่าเป็นพิธีที่เป็นสิริมงคลเป็นการมอบความปรารถนาดี และลดบันดาลให้ ผู้รับการทำพิธีตลอดจนผู้เกี่ยวข้องมีความสุขความเจริญ และจิตใจสงบสุขและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักใคร่กันเป็นอย่างดี นับเป็นวัฒนธรรมที่ดี ควรแก่การอนุรักษ์ให้อยู่สืบไป

การบายศรีสู่ขวัญ เป็นวัฒนธรรมอันดีของชาวอีสานและชาวเหนือจัดทำขึ้นเพื่อเป็นการรับขวัญและเรียกขวัญของผู้ที่จากบ้านมาไกลด้วยเวลาอันยาวนาน หรือผู้ที่เพิ่งหายป่วยไข้ ตลอดจนจนเป็นการแสดงความยินดีกับผู้ที่ได้รับดลบันดาลตำแหน่งในทางราชการ และเป็นการต้อนรับอาคันตุกะผู้มาเยือน ซึ่งใน ภาคอีสานนั้น เมื่อมีการจัดงานอะไรก็ตาม ก็จะมีพิธีบายศรีสู่ขวัญควบคู่ไปด้วย การจัดพิธีบายศรีสู่ขวัญก็เพื่อต้อนรับแขกนั้น มักจะทำกันสวยงาม ใหญ่โต

การสู่ขวัญของชาวอีสานเป็นพิธีกรรมที่กระทำสืบต่อกันมานาน แบ่งเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะและโอกาสที่ใช้ดังนี้

1. การสู่ขวัญคน

การสู่ขวัญคน เป็นเรื่องเกี่ยวกับขวัญหรือจิตใจ อันจะก่อให้เกิดขวัญหรือกำลังใจดีขึ้น วิธีการดำเนินชีวิตของคนอีสาน มักจะมีการสู่ขวัญควบคู่กันเสมอ เพื่อเรียกร่องหรือระดมพลังทางจิตใจ การสู่ขวัญมีหลายประเภท ดังนี้

1.1 การสู่ขวัญพระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ได้สมณศักดิ์เป็นยาครู ชาวบ้านจะทำการสู่ขวัญให้ หรือเวลาจะเอาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานที่แท่นประทับภายในวัด จะทำการสู่ขวัญพระสงฆ์ทั้งวัด เป็นการส่งเสริมให้พระสงฆ์เป็นผู้สืบมรดกทางพระพุทธศาสนาต่อไป

1.2 การสู่ขวัญออกกรรม ผู้หญิงที่คลอดบุตรต้องอยู่ไฟ เมื่อออกไฟแล้วก็มีพิธีสู่ขวัญให้ เพราะในขณะที่อยู่ไฟนั้น ได้รับความทุกข์ทรมานนานัปการ จึงจำเป็นต้องเอาอกเอาใจและให้กำลังใจ การเอาอกเอาใจอย่างหนึ่ง คือ การสู่ขวัญ

1.3 การสู่ขวัญเด็กน้อย เด็กๆ มักตกใจง่าย ถ้ามีใครหลอกหรือเห็นอะไรที่น่ากลัว ก็จะตกใจมาก พ่อแม่เชื่อว่าเมื่อเด็กตกใจขวัญจะออกจากร่าง ส่งผลให้เด็กร้องไห้ไม่สบาย จึงจำเป็นต้องทำพิธีสู่ขวัญให้

1.4 การสู่ขวัญคนธรรมดา คนธรรมดา นั้น เมื่อไปค้าขายได้ลาภ หรือได้เลื่อนยศตำแหน่งก็ทำการสู่ขวัญให้ บางทีฝันไม่ดี หรือเจ้านายมาเยี่ยมก็มีการสู่ขวัญเพื่อให้เกิดสิริมงคล

1.5 การสู่ขวัญหลวง เวลาพ่อแม่หรือผู้เฒ่าผู้แก่เกิดมีอาการเจ็บป่วย ชาวบ้านจะรักษาด้วยวิธีการต่างๆ แต่ถ้ายังไม่หาย ลูกหลานจะทำพิธีสู่ขวัญให้เป็นเวลา 3 คืน เชื่อว่าโรคภัยไข้เจ็บหรืออาการป่วยจะหายได้ สิ่งของที่ใช้ในพิธีนี้ก็เหมือนสู่ขวัญธรรมดา แตกต่างกันตรงที่ต้องเพิ่มรูปเทียนให้เท่ากับอายุผู้ป่วย ให้สวดเวลากลางคืนถึงประมาณ 3-4 ห่ม

1.6 การสู่ขวัญนาคน เมื่อบุตรชายมีศรัทธาจะบวช เมื่อถึงวันบวชบิดา-มารดาจึงได้จัดพิธีสู่ขวัญให้บุตรชายเพื่อเป็นสิริมงคล

1.7 การสู่ขวัญนอ่ยก่อนแต่งงาน มักกระทำที่บ้านเจ้าบ่าวก่อนจะมีพิธีแต่งงาน พ่อแม่เจ้าบ่าวและญาติของเจ้าบ่าวนิยมสู่ขวัญให้กับลูกของตนก่อน แล้วจึงนำพาขวัญไปรวมกันที่บ้านเจ้าสาว พาขวัญก่อนพิธีแต่งงาน เรียกพาขวัญนอ่ย

1.8 การสู่ขวัญบ่าวสาวเวลาแต่งงาน ก่อนที่หนุ่มสาวจะอยู่กินร่วมกันเป็นสามีภรรยาจะต้องจัดให้มีพิธีแต่งงาน หรือชาวอีสานเรียกว่า กินดอง เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลกับคู่บ่าวสาวจึงต้องจัดให้มีการสู่ขวัญขึ้น ส่วนใหญ่มักกระทำที่บ้านเจ้าสาว

1.9 การสู่ขวัญคนป่วย คนเจ็บไข้นานๆ หรือชาวบ้านเรียกว่า ป่วยปี เชื่อว่ามีสาเหตุมาจากขวัญออกจากร่างกาย จึงเกิดอาการเจ็บป่วย เมื่อหายป่วยแล้วแต่ร่างกายยังไม่แข็งแรง ถือว่าขวัญไม่อยู่กับเนื้อกับตัว จึงจำเป็นต้องสู่ขวัญให้เพื่อเรียกขวัญให้มาอยู่กับร่าง จะทำให้คนป่วยแข็งแรง หายจากการเจ็บป่วย

1.10 การสู่ขวัญพา ถ้าผู้ใดเจ็บไข้ได้ป่วย กินไม่ได้นอนไม่หลับและได้ทำการสู่ขวัญ คนป่วยให้แล้ว แต่โรคภัยไข้เจ็บยังไม่หาย ก็จะทำการสู่ขวัญพาให้อีกครั้ง

2. การสวัญสัตว์

การสวัญสัตว์เป็นการระลึกถึงบุญคุณของสัตว์ ที่ช่วยมนุษย์ในการทำมาหากินรวมไปถึง การขอขมาที่ได้ด่าว่าเขียนตี ในระหว่างการทำงานที่สำคัญ ได้แก่

2.1 การสวัญควายและวัว ควายและวัวเป็นสัตว์ที่มีคุณแก่คนมาก เพราะเป็นแรงงานหลักในการทำนา ทำไร่ชาวนานึกถึงว่าเป็นคนได้กินข้าวเพราะสัตว์เหล่านี้ ดังนั้น ก่อนที่จะลงมือทำนา ครั้งแรกหรือทำนาแล้ว เจ้าของมักทำพิธีสวัญให้ เพื่อเป็นการรำลึกถึงบุญคุณ และขอขมาที่ได้ด่าว่า เขียนตีระหว่างทำงานร่วมกัน พาวัวัญจัดให้มีน้ำอบ น้ำหอมหญ้า

2.2 การสวัญม้อน(ตัวหม่อน)ม้อนเป็นสัตว์ตัวอ่อนที่ชักใยออกจากรังไหม ชาวนานำมาทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม ม้อนเป็นสัตว์ที่มีคุณแก่คน เพราะไหมสามารถทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม เมื่อชาวนาลงมือเลี้ยงม้อน หรือหลังจากการชักใยม้อนเสร็จเป็นรังไหมแล้ว จะจัดให้มีการสวัญขึ้น เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้เลี้ยงม้อนทำให้ผู้เลี้ยงขายเส้นไหมได้เงินทอง และเชื่อว่าการสวัญให้ม้อนจะส่งผลให้ม้อนมีหนังหนาดังเปลือกฟ้าว (เหมือนเปลือกมะพร้าว) พาวัวัญมีข้าวต้มใบม้อน

3. การสวัญสิ่งของ

การสวัญสิ่งของเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อถือว่า สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เป็นสิ่ง มีประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการสวัญให้กับสิ่งของเหล่านี้เพื่อเป็นการสำนึกในบุญคุณ ชาวนานึกเชื่อว่าการสวัญสิ่งของจะทำให้ผู้เป็นเจ้าของมีความสุข มีลาภ เป็นสิริมงคลแก่เจ้าของต่อไป ซึ่งการสวัญสิ่งของแยกได้ดังนี้

3.1 การสวัญเอื้อน คือ การนำเอาพิธีและขั้นตอนการสร้างบ้านเรือนมาพูดที่ประชุม ให้คนในพิธีรู้จักสร้างบ้านให้เป็นสิริมงคลและมั่นคง และสอนให้เจ้าของรู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์

3.2 การสวัญเกวียน เกวียนคือพาหนะใช้สำหรับลากเข็น การสวัญเกวียนก็เพื่อให้เห็นเป็นสิริมงคลและมั่นคง สอนให้เจ้าของรู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์

3.3 การสวัญข้าว มักทำกันในเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ ชาวนานึกว่า “กินบ่บก จกบ่ลง” (กินเท่าไรไม่รู้จักหมด) ชาวนานึกสวัญข้าวก่อนทำพิธีเปิดแล้า (ยุ้ง) ข้าวเข้ามากินจะทำการสวัญก่อน เพื่อเป็นสิริมงคลจะทำให้สามารถผลิตข้าวในปีต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ ไม่เกิดภาวะอดอยาก

เครื่องประกอบพิธีกรรมการสวัญเป็นอุปกรณ์ที่ขาดไม่ได้ในการสวัญ เพื่อความเป็นสิริมงคล เครื่องประกอบพิธีกรรมการสวัญมีหลายอย่าง แตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ของการประกอบพิธีกรรมแต่ละประเภท เครื่องประกอบพิธีการทุกอย่างจึงมีความสำคัญ เครื่องประกอบพิธีการมีหลายอย่างเช่น อาหารคาวหวาน ข้าวสาร กล้วย ไข่ต้ม ไก่ ใบไม้มงคลต่างๆ เช่น ใบเตย ใบคูณ ใบมะยม ใบยอ ใบบัว ฯลฯ เครื่องประกอบพิธีกรรมเหล่านี้จะจัดใส่พานวัญ เพื่อให้เจ้าของขวัญประสบความสุขความเจริญ อุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีสวัญ มีดังนี้

พาวัวญ ประกอบด้วยโตกไม้หรือขันใบใหญ่หนึ่งใบ แล้วนำไปตองกล้วยมาทำกรวยขนาดใหญ่ ตั้งตรงกลาง กรวยขนาดกลางตั้งเป็นมุมสี่มุมล้อมรอบกรวยใหญ่ ส่วนกรวยขนาดเล็กเย็บติดกรวยขนาดกลางกรวยละห้าอัน ที่ยอดของกรวยทุกขนาดให้ใช้ดอกไม้อสีขาวหรือสีเหลืองเสียบไว้ ส่วนยอดพาวัวญให้เสียบเทียนเล่มบาทหนึ่งเล่ม ในพาวัวญให้ใส่ข้าวหนึ่งปิ่นไขไก่ต้ม 1 ฟอง ข้าวต้มมัดหนึ่งมัด กล้วยน้ำว้าสุก 1-2 ลูก เทียนเล่มบาท (น้ำหนัก) เทียนรอบศีรษะเทียนวัดจากสะดือถึงคอ ของผู้เข้าพาวัวญอย่างละเล่ม

ปัจจุบันคนอีสานที่อยู่ในเมือง และผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับสูงพากัน “พานบายศรีสู่ขวัญ” ซึ่งเป็นคำบัญญัติขึ้นมาใหม่ ซึ่งคำ “บายศรี” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายไว้ดังนี้ “บายศรี” น. (คำนาม) เครื่องเชิญขวัญหรือรับขวัญ ทำด้วยใบตองรูปคล้ายกระทง เป็นชั้นๆ มีขนาดใหญ่เล็กสอปขึ้นไป เป็น 3 ชั้น 5 ชั้น หรือ 9 ชั้น มีเสปักตรงกลางเป็นแกน มีเครื่องสังเวทวางอยู่ในพานบายศรี และมีไข่วขวัญเสียบอยู่บนยอดบายศรีหลายอย่าง เช่น บายศรีตอง บายศรีปากชาม บายศรีใหญ่ ข. (เขมร) บาย = ข้าว + ศรี = สิริ หมายความว่า ข้าวอันเป็นสิริ หรือขวัญข้าว จะเห็นได้ว่า “พาวัวญ” กับ “พานบายศรี” มีความแตกต่างกันในด้านที่มีความเชื่อพาวัวญเป็นเครื่องประกอบพิธีสู่ขวัญของคนลาวและคนเชื้อสายลาวที่อยู่ในภาคอีสานตลอดจนภาคอื่นๆ ของประเทศไทยมาตั้งแต่โบราณกาล โดยมีพื้นฐานความเชื่อจากศาสนาพราหมณ์ประสมประสานกับศาสนาพุทธ ดังนั้นทุกส่วนของพาวัวญจึงมีความหมายอธิบายได้ตามหลักความเชื่อของศาสนาดังต่อไปนี้

กรวยใหญ่ ที่อยู่ตรงกลางพาวัวญ หมายถึง “มโน” คือ ใจ โดยเชื่อว่าทุกอย่างสำเร็จด้วยใจ

กรวยขนาดกลาง ที่ตั้งสี่มุมพาวัวญ หมายถึง ธาตุทั้งสี่ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของร่างกายของคน

กรวยขนาดเล็กห้ากรวย หมายถึง รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ

จะเห็นได้ว่า เครื่องประกอบในพาวัวญบ่งบอกถึงความเชื่อในทางพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งทุกคนมีกายและใจผูกพันกันอยู่ ใครอยากมีความสุขต้องศึกษาธรรมะชั้นสูงขึ้นไป เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสและเข้าใจสภาพของขันธุ์ห้า และความสุขตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์นั้นเวียนอยู่ในโลกมนุษย์และสวรรค์ มีความพอใจในรูปธรรมนามธรรมซึ่งมีธาตุขันธุ์เป็นปัจจัย การสู่ขวัญจึงเกิดขึ้นเพื่อนำความสุขความเจริญมาให้แก่ผู้มีปัญหาмаกระทบชีวิต หรือมีการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจที่เข้มแข็ง ที่จะต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตต่อไป

ส่วนบายศรีนั้นเป็นเครื่องเชิญขวัญหรือรับขวัญที่คนไทยภาคกลางซึ่งได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากเขมร แล้วนำมาใช้ ดังนั้น “บายศรี” กับ “พาวัวญ” จึงมีที่แตกต่างกัน กล่าวคือ “พาวัวญ” ใช้ในพิธีสู่ขวัญของคนอีสานที่มีเชื้อสายลาว ส่วน “บายศรี” ใช้ในพิธี “เรียกขวัญ” หรือ “เชิญขวัญ” ของคนเขมรและคนไทยภาคกลาง

พาเข้า คือ ส้าหรับกับข้าวเหนียว กล่องข้าวเหนียว พร้อมอาหารคาวหวานใส่ถ้วยอย่างละถ้วย และน้ำดื่มใส่แก้ววางไว้ในพาเข้า

พาเสื้อผ้าและเครื่องสำอาง กระจก หวี ของผู้เข้าร่วมพาชวีญ

กายของสูตรหมอสวดขวัญประกอบด้วย “ขันห้า” มีดอกไม้ 5 คู่ และเทียน 5 คู่ เงินค่ากาย ซึ่งมากหรือน้อยตามฐานะของเจ้าภาพ ซึ่งเงินจำนวนนี้นิยมใส่ไว้ในกรวยใบตอง สิ่งของทั้งหมดนี้ใส่พานหรือจานมอบให้หมดชุดก่อนเริ่มพิธี

องค์ประกอบของพานบายศรีสู่ขวัญมีดังนี้

1. พานบายศรี ทำด้วยใบตอง ดอกไม้สด ปัจจุบันดัดแปลงเป็นผ้าแพร กระดาษ ดอกไม้ประดิษฐ์แทนเพราะการทำด้วยใบตอง ดอกไม้สดเป็นการยุ่งยาก ต้องใช้กำลังคนมาก และเก็บไว้ได้ไม่นานเมื่อเย็บบายศรีแล้วประกอบลงในพาน โตก หรือขัน ซ้อนกันเป็นชั้นๆ ประดับด้วยดอกไม้ มงคล เช่น ดอกกรัก บานไม่รู้โรย บานชื่น ดาวเรือง ดอกบัว ดอกมะลิ ประกอบเป็นต้นบายศรี 3 ชั้น 5 ชั้น 9 ชั้น ตามฐานะ ยศ ตำแหน่ง ฐานันดรของบุคคลผู้รับการบายศรีสู่ขวัญ

2. เครื่องสังเวย มีไข่ไก่ ไก่ตัว อาหารคาวหวาน สุรา ยาสูบ ผลไม้ มะพร้าว อ่อน ดอกไม้ รูปเทียน ขันห้า

3. ด้าย ผูกขวัญ (ผูกข้อมือ) ใช้ด้ายสายสิญจน์

4. หมอสวด

วัสดุอุปกรณ์ในการทำบายศรีในอดีตใช้ใบตองกล้วยน้ำว่าเพราะหาได้ง่าย สามารถเก็บในสวนหรือขอจากเพื่อนบ้านก็ได้ แต่ปัจจุบันใช้ใบตองกล้วยตานี ทำบายศรี ไม่ใช้วัสดุ อย่างอื่น ใบกล้วยตานี เป็นใบตองที่เหนียว ไม่เปราะง่าย สีสด สวยงามอยู่ได้นาน การทำพาน บายศรีจะไม่ค่อยมีการบอกกล่าว หรือวานกันไปทำ เพราะเป็นยุคข้าวยากหมากแพง ต่างคนต่างดิ้นรน ทำมาหากิน ไม่มีเวลาไปช่วย โดยไม่มีค่าตอบแทน ถ้ามีงานสู่ขวัญในพิธีกรรมต่างๆการทำพาน บายศรีสู่ขวัญหรือพาชวีญจะต้องจ้างผู้มีฝีมือในการทำ แต่ปัจจุบันผู้มีฝีมือนี้วันยิ่งน้อยลงทุกที เนื่องจากบายศรีเป็นของสูงเพราะใช้เป็นเครื่องบูชาเทวดา โบราณถือกันว่า การฝึกหัดทำบายศรี ต้องทำพิธีครอบครูบายศรี ถ้ามิได้ครอบห้ามทำ เพราะจะเกิดความอัปรีchyัญไรแก่ผู้ทำจึงไม่ค่อยมี ผู้ทำได้แพร่หลายนัก การครอบครูนั้นจะมีการสอนให้พับใบตอง ปัจจุบันการเรียนทำบายศรีกำหนด อยู่ในชั้นเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมากจึงกำหนดพิธีย่นย่อลงให้ทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลแก่ ครู บายศรี และอธิษฐานเอาเองว่าอนุญาต ให้ทำบายศรีได้ ดังนั้นผู้ทำบายศรี จึงจัดอยู่ในวงหรือผู้ที่ ได้รับการสืบทอดต่อมา ซึ่งนับว่า หายากมากขึ้น แต่ยังมีธุรกิจด้านนี้เพื่อการรับจ้างและจำหน่าย พานบายศรีหรือหมากเบ็ง มีราคา ทั้งแบบราคาถูกและราคาแพง ขึ้นอยู่กับการจ้างว่าใช้พานบายศรี แบบใหญ่หรือแบบเล็ก ให้ความหมายสูงก็ขึ้นและลดลยที่ยาก หรือง่ายถ้าผู้จ้างมีฐานะร่ำรวยก็จะ ทำพานบายศรีหลายชั้น ในปัจจุบัน นอกจากใช้ใบตองแล้วยังใช้ผ้าที่มีสีเขียวแทนใบตองเพราะถ้าใช้ ผ้าจะใช้ได้นาน จนกว่าสีจะซีดจางลง หรือเก่าไป อีกวัสดุหนึ่งที่ใช้แทนใบตอง เช่นกระดาษ หลากหลายสีสัน ตามผู้ใช้จะเลือกสี ทั้งนี้การทำพานบายศรีจะอย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะเป็นวัสดุที่เป็น ใบตอง กระดาษ หรือผ้า ต้องลงทุนจ้างหรือซื้อทั้งนั้น ราคาถูกหรือแพงก็อยู่กับขนาด ลดลยและ ความสูงของชั้นบายศรี โดยเฉพาะในปัจจุบันมีการประยุกต์รูปแบบบายศรีในลักษณะต่างๆ จึงทำ ให้ราคาพานบายศรียิ่งสูงขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม ดังนี้

นฤมล รัตนอ่อน (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความหมาย ความเชื่อ และค่านิยม ที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียนตำบลท่าช้างคลอง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มความหมาย ของชื่อนักเรียน มีจำนวน 16 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มที่มีความถี่มากที่สุดคือ กลุ่มความหมาย เกี่ยวกับความดีงามและความเจริญรุ่งเรือง ส่วนกลุ่มที่มีความหมายที่มีความถี่น้อยที่สุดคือ กลุ่ม ความหมายเกี่ยวกับทิศทาง ความหมายของชื่อนักเรียนชายแบ่งตามกลุ่มความหมายได้ 16 กลุ่ม ความหมาย โดยกลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจปรากฏมากที่สุด ส่วนความหมายของ ชื่อนักเรียนหญิงแบ่งตามกลุ่มความหมายได้ 14 กลุ่มความหมาย โดยกลุ่มความหมายเกี่ยวกับ ความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองปรากฏมากที่สุด และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับแบบแผนกฎเกณฑ์ กติกาปรากฏน้อยที่สุด ด้านความเชื่อที่สะท้อนจากชื่อนักเรียน ปรากฏ 9 ประการ ได้แก่ ความดีงาม และความเจริญรุ่งเรือง เกียรติยศและอำนาจ มนุษย์และวงศ์ตระกูล สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความสามารถ ความมั่งคั่งร่ำรวย ความสุข การดำรงอยู่ คุณลักษณะและคุณสมบัติ ส่วนค่านิยมที่ สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียนพบว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรารถนาในชีวิต มนุษย์และวงศ์ตระกูล สิ่งแวดล้อม คุณลักษณะและคุณสมบัติ ซึ่งเป็นค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งชื่อ ของนักเรียนที่ต้องการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคคลนั้นมีรากฐานทางจิตใจให้มีความมั่นคงภายใต้ ความเชื่อจากค่านิยมต่างๆ ดังที่ปรากฏ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์วัฒนธรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่ เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ชนิกานต์ วงศ์ปิยะ (2555: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณะ เชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนที่พบในสำนวนฝรั่งเศสและสำนวนไทย ผลการศึกษาประเภทอุปลักษณะไม่ พบความแตกต่างของการจัดประเภทอุปลักษณะในสำนวนฝรั่งเศสและไทย โดยแบ่งได้ 2 ประเภทคือ อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต และอุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิต ผลการศึกษาประเภทมโนทัศน์สรุปได้ว่า ผู้ใช้ภาษา ของคนในสังคมฝรั่งเศสและสำนวนไทยมองคนในสังคม ดังนี้ 1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต และ 2. คนเป็น สิ่งไม่มีชีวิต โดยสะท้อนให้เห็นจากรูปภาษาที่นำมาใช้เป็นอุปลักษณะ และทำให้เห็นว่าสังคมฝรั่งเศส และสังคมไทยมองโลกคล้ายคลึงกัน แต่เนื่องด้วยความแตกต่างทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ทำให้รูปภาษาที่นำมาใช้เปรียบเทียบแตกต่างกัน

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนการสอนสำหรับ ชาวต่างชาติ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนการสอน สำหรับชาวต่างชาติ ดังนี้

สมจิตร วรรณวิไลย (2527: 18) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความ คงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โดยการสอนเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527: 18) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้ว้ฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษรายวิชา อ 411 ภาษาอังกฤษ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้วอธิบายถึงความจำเป็นในการเรียนรู้วัฒนธรรมสำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศว่า ในการเรียนภาษาอังกฤษที่จะเป็นไปอย่างถูกต้อง ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษาโดยแท้จริง เพราะว่าวัฒนธรรมจะเป็นภูมิหลังที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา

เกดบัณฑิต และทักเกอร์ (อารีย์ แววชาญ, 2529: 32; อ้างอิงจาก Gattboton; & Tucker. 1971: 137-142) ได้ทำการศึกษาเด็กนักเรียนฟิลิปปินส์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความรู้ทางวัฒนธรรมมีผลต่อความเข้าใจหรือความซาบซึ้งในวรรณคดีอังกฤษและอเมริกันของนักเรียนต่างชาติที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา

ณัฐดี สภาพรต (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศแบบเรียนประกอบด้วยบทเรียนจำนวน 5 บทได้แก่ครอบครัวไทยเกษตรกรรมกับวิถีชีวิตไทยวัดกับวิถีชีวิตไทยความเชื่อของคนไทยความบันเทิงวิถีชีวิตไทยในอดีต หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบเรียนไปทำการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับสูงระดับชั้นเกรด 10 11 และ 12 จำนวน 15 คนโรงเรียนนานาชาตินิวาเขตบางกะปิกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่าแบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 87.38/89.47 สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้

เกษสิริรักษ์ นิตยสุทธิ (2554: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการสร้างแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมจากสำนวนไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมจากสำนวนไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) แสดงว่า แบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมจากสำนวนไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมด้านต่างๆ จากสำนวนไทย สามารถนำไปใช้ได้จริง

ศศิธร มัตชีโมโตะ (2554: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง ดอกไม้ไทย สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง ดอกไม้ไทย สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น มีค่าประสิทธิภาพ 96.99/97.20 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) แสดงว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง ดอกไม้ไทย สำหรับผู้เรียน ชาวญี่ปุ่นมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง

วารี ขันธวาร (2007: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางวัฒนธรรมไทยกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศผลการวิจัยพบว่าความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษา ต่างประเทศคือเมื่อมีความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมากขึ้นจะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยสูงขึ้นตามไปด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และนำไปทดลองใช้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การประเมินประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ
5. การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชาวกำแพงเพชรที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวกำแพงเพชรที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purpose sampling) ด้วยการพิจารณาพื้นความรู้ภาษาไทย คือ ผู้ที่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 2.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยในความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนาม
- 2.1.2 ศึกษาเทคนิควิธีการสร้างหนังสืออ่านประกอบและการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.3 สร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ซึ่งประกอบด้วย 6 บท ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนาม ต้นไม้มงคลของไทย ดอกไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนมมงคลของไทย และของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย
- 2.1.4 นำหนังสืออ่านประกอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในหนังสืออ่านประกอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.1.5 นำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

2.1.5.1 รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้อย ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา

2.1.5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยงค์ เสนอ ตรีวิเศษ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.1.5.3 อาจารย์ ดร.สาธิต ผลเจริญ ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.1.6 ปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหนังสืออ่านประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยคำถามเรื่องละ 5 ข้อ รวมจำนวน 30 ข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญตามข้อ 2.1.5 เพื่อตรวจสอบคุณภาพความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การประเมินประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบดังนี้

3.1 ประเมินโดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบ แบบทดสอบท้ายบทเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษารูปแบบ แบบทดสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2 ประเมินโดยการทดลองกับกลุ่มย่อย

หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้คำแนะนำแล้ว ผู้วิจัยรวบรวมข้อคิดเห็นและคำแนะนำเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่างๆ นำไปปรับปรุง โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วนำไปทดลองกับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน หลังจากนั้นนำหนังสืออ่านประกอบที่ได้ปรับปรุงแล้วจากครั้งแรกไปทดลองครั้งที่ 2 กับนักศึกษาชาวกัมพูชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ตามเกณฑ์ 80/80

การทดลองครั้งที่ 1 ทดลองกับนักศึกษาชาวกัมพูชาจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความเหมาะสมของหนังสืออ่านประกอบ และแบบทดสอบ จากการสังเกต สัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากการทดลองครั้งที่ 1 นี้ ผู้วิจัยจะปรับปรุงแก้ไขแบบเรียน และแบบทดสอบ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ครั้งที่ 2 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชาวกัมพูชา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 6 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบตามเกณฑ์ 80/80

ผลการประเมินคุณภาพหนังสือ

ผลการประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ผลการประเมินดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ด้านเนื้อหา

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3		
2. เนื้อหาถูกต้อง	3		
3. ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	3		
4. ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	3		
5. แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3		

จากตาราง 2 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินให้อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 1

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. การออกแบบหน้าปก	3		
2. ขนาดของรูปเล่ม	3		
3. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	3		

ตาราง 3 (ต่อ)

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
4. ขนาดและการจัดวางภาพ	3		
5. รูปแบบตัวอักษร	3		
6. ขนาดตัวอักษร	3		

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยด้านรูปเล่มภาพประกอบและตัวอักษร โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินให้อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 1

ตาราง 4 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3		
2. แบบทดสอบมีความยากง่ายเหมาะสม	3		
3. ข้อคำถามในแบบทดสอบมีจำนวนเพียงพอและครอบคลุมวัตถุประสงค์	3		
4. คำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อชัดเจน	3		

จากตาราง 4 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินให้อยู่ในระดับเหมาะสมมากมีค่าเฉลี่ย 1

สรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 1 สามารถนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนได้

4. การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดังนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนชาวกัมพูชา จำนวน 6 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 จัดเวลาเรียนรู้เรื่องมรดกนามกับความเชื่อของคนไทยตามเนื้อหาในหนังสือ จำนวน 6 บท โดยแบ่งเวลาบทละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที

4.2 ในระหว่างสอน ผู้วิจัยบันทึกคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนของผู้เรียนทุกบท จำนวน 6 ครั้ง และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 1 ครั้ง เมื่อผู้เรียนเรียนจบครบทุกคาบแล้ว ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาทดลองทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนรวมทั้งหมด 6 บท 1 วัน ตามกำหนดการในตารางดังนี้

ตาราง 5 ระยะเวลาในการทดลอง

สัปดาห์ที่	วันที่	รายการ	เวลา
1	1	บทที่ 1 ความเชื่อกับมรดกนาม	120 นาที
	2	บทที่ 2 ต้นไม้มรดกของไทย (ครั้งที่ 1)	60 นาที
	3	บทที่ 2 ต้นไม้มรดกของไทย (ครั้งที่ 2) และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	60 นาที
2	1	บทที่ 3 ดอกไม้มรดกของไทย (ครั้งที่ 1)	60 นาที
	2	บทที่ 3 ดอกไม้มรดกของไทย (ครั้งที่ 2) และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	60 นาที
	3	บทที่ 4 อาหารมรดกของไทย (ครั้งที่ 1)	60 นาที
3	1	บทที่ 4 อาหารมรดกของไทย (ครั้งที่ 2) และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	60 นาที
	2	บทที่ 5 ขนมมรดกของไทย (ครั้งที่ 1)	60 นาที
	3	บทที่ 5 ขนมมรดกของไทย (ครั้งที่ 2) และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	60 นาที
4	1	บทที่ 6 ของมรดกที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย (ครั้งที่ 1)	60 นาที
	2	บทที่ 6 ของมรดกที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย (ครั้งที่ 2) และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	60 นาที
	3	ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	60 นาที

4.3 นำคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทของผู้เรียนมาคิดเป็นค่าเฉลี่ย

4.4 หาประสิทธิภาพของแบบเรียน โดยหาคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบท้ายบทเรียน

5. การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนจากแบบบันทึกคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

5.2 สถิติหาค่าประสิทธิภาพของตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ใช้สูตร

$$E1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

และ

$$E2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นแบบทดสอบในบทเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
 E2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนครบทั้ง 6 บท คิดเป็นร้อยละ
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท
 $\sum F$ แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท
 N แทน จำนวนผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
 A แทน คะแนนเต็มของการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่ได้นำ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย โดยใช้เกณฑ์ 80/80 และศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย โดยเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย โดยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
ΣX	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท
ΣF	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท
E1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นแบบทดสอบในบทเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
E2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท คิดเป็นร้อยละ
A	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 6 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E2)
3. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ 80/80 (E1/E2)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย บทที่ 1-6

ผู้เรียน คนที่	บทที่ 1 คะแนน เต็ม	บทที่ 2 คะแนน เต็ม	บทที่ 3 คะแนน เต็ม	บทที่ 4 คะแนน เต็ม	บทที่ 5 คะแนน เต็ม	บทที่ 6 คะแนน เต็ม
	5	5	5	5	5	5
1	4	5	5	5	5	5
2	5	5	5	5	5	5
3	4	5	3	5	5	5
4	4	5	5	5	5	3
5	5	5	5	5	5	3
6	5	5	5	5	5	5
Σx	27	30	28	30	30	26
$\bar{x}$	4.50	5	4.67	5	5	4.33
E1	90	100	93.33	100	100	86.67

จากตาราง 6 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนของ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย แต่ละบท คิดเป็นร้อยละ 86.67-100 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ (E1=80) โดยมีประสิทธิภาพร้อยละตามลำดับต่อไปนี้

บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 90
บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 100
บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 93.33
บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 100
บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 100
บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 86.67

ประสิทธิภาพข้างต้นแสดงว่าบทเรียนแต่ละบทรวม 6 บท ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E1=80$) โดยมีค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพ เท่ากับ 95 ($E1=95$)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 6 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง ($E2$)

ตาราง 7 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้ง 6 บท

คนที่	คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนคะแนนเต็ม 30
1	24
2	27
3	25
4	27
5	26
6	28
Σx	157
$\bar{x}$	26.17
E2	87.22

จากตาราง 7 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้ง 6 บท คิดเป็นร้อยละ 87.22 ($E2=87.22$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวหลังที่กำหนดไว้ ($E2=80$) แสดงให้เห็นว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับมงคลนามและวัฒนธรรมในด้านอื่นๆ มากขึ้น และได้พัฒนาทักษะการอ่าน รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ังศัพท์ให้แก่ผู้เรียนด้วย

3. ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของหนังสือ $E1=95$ และ $E2=87.22$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $E1/E2 = 80/80$

ตาราง 8 แสดงค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับ
ผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ตามเกณฑ์ที่กำหนด
(E1/E2=80/80)

บทที่	เรื่อง	E1	E2
1	ความเชื่อกับมงคลนาม	90	
2	ต้นไม้มงคลของไทย	100	
3	ดอกไม้มงคลของไทย	93.33	
4	อาหารมงคลของไทย	100	
5	ขนมมงคลของไทย	100	
6	ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย	86.67	
รวมเฉลี่ย 6 บท		95	87.22

จากตาราง 8 ผู้วิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับ
ผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้ง 6 บท มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์
ที่กำหนดไว้คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยทั้ง 6 บทเรียน คือ $E1 = 95$ และประสิทธิภาพ
คะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 6 บท คือ $E2 = 87.22$ ประสิทธิภาพข้างต้น แสดงว่า
หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนาม
กับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สามารถนำไปใช้เป็น
สื่อการเรียนการสอนได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย จำนวน 6 บท ได้แก่ ความเชื่อกับมงคลนาม ต้นไม้มงคลของไทย ดอกไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนมมงคลของไทย และของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย เมื่อได้หนังสืออ่านประกอบการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพหนังสือ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเนื้อหา ภาษา รูปแบบ และให้คำแนะนำ เพื่อไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยนำแบบเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองสอนกับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการทดลองแล้ว ผู้วิจัยจึงนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ไปทดลองกับนักศึกษาชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 6 คน ใช้ระยะเวลาบทเรียนละ 120 นาที และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งสิ้น 13 ชั่วโมง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสือตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E1/E2=80/80$ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย จำนวน 6 บท โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อกับมงคลนาม ต้นไม้มงคลของไทย ดอกไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนมมงคลของไทย และของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 โดยประสิทธิภาพตัวแรก (E1) ของบทเรียนทั้ง 6 บทอยู่ระหว่าง 86.67-100 ซึ่งมีประสิทธิภาพตัวแรก (E1) เฉลี่ยเป็น 95 และมีประสิทธิภาพตัวหลัง (E2) เป็น 87.22 แสดงว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติได้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ

อภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของ (E1) เท่ากับ 95 และประสิทธิภาพของ (E2) เท่ากับ 87.22 สรุปว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เป็นเพราะการออกแบบและสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี เป็นผลให้ดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น จึงเป็นผลสืบเนื่องที่ทำให้หนังสืออ่านประกอบการเรียนเล่มนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ได้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม การสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียน และได้รับการประเมินประสิทธิภาพตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก ได้รับการประเมินประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และการสอนภาษาไทยให้นักศึกษากัมพูชา โดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ ตัวอักษร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ จากนั้น ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไข จากผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ย 1 สรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ให้อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก

ขั้นตอนที่สอง ได้นำไปทดลองกับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนไปทดลองจริง ทำให้สามารถหาข้อบกพร่องและปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบการเรียนอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจว่าหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีคุณภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง และการทดลองหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนจะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน ผลปรากฏว่าบทเรียนทุกบทผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพ มีผลสูงกว่าร้อยละ 80 แสดงว่าแบบเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ค่าประสิทธิภาพร้อยละของแต่ละบทเรียนมีความแตกต่างกัน ค่าประสิทธิภาพร้อยละของบทเรียนแต่ละบทเมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้นไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนมหอมของไทย มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 100 ดอกไม้มงคลของไทย มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 93.33 ความเชื่อกับมงคลนาม มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 90 และของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 86.67

จากผลค่าประสิทธิภาพข้างต้น บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละสูงที่สุด 100 คือ บทเรียนที่ 2 เรื่อง ต้นไม้มงคลของไทย บทเรียนที่ 4 อาหารมงคลของไทย และบทเรียนที่ 5 ขนมหอมของไทย ถึงแม้ผู้เรียนจะได้คะแนนสูงถึงร้อยละ 100 แต่หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยก็มีความเหมาะสมตามระดับของผู้เรียนแล้ว เพราะผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินประสิทธิภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 1 ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบและได้คะแนนเต็มทุกคนในบทเรียนทั้ง 3 บทนี้เพราะวัฒนธรรมของผู้เรียนใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทย เพราะเป็นประเทศในภูมิภาคเดียวกัน มีลักษณะภูมิประเทศและธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน มีพรมแดนติดต่อกัน ส่งผลให้มีลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมทั้งในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่และอาหารการกิน สิ่งที่ปรากฏในเนื้อหาบทเรียนล้วนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีภูมิรู้และประสบการณ์มาก่อนในประเทศของตน แต่อาจมีรายละเอียดปลีกย่อยบางอย่างที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ต้นไม้มงคลของไทยก็เป็นต้นไม้ที่มีในประเทศกัมพูชาเช่นเดียวกัน อาหารของประเทศกัมพูชาก็มีความคล้ายคลึงกับอาหารของเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทย เช่น อาม็อก (Amok) เป็นอาหารประจำชาติของกัมพูชา มีลักษณะคล้ายห่อหมกของไทย นมบันเจ้าเป็นอาหารกัมพูชาที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายขนมจีนของไทย รับประทานกับน้ำราดและผักเช่นเดียวกับขนมจีนน้ำยาของไทย นมยิบของกัมพูชามีรูปร่างคล้ายดาวสีเหลืองทอง ทำจากไข่แดง แป้ง และน้ำตาลเช่นเดียวกับขนมทองหยิบของไทย ขนมโบราณอื่นๆ ของกัมพูชา เช่น ขนมทองหยอด ฝอยทองก็เป็นที่นิยมกันมากในกัมพูชา มีลักษณะและวิธีการทำเหมือนกับขนมไทย ลักษณะทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีลักษณะร่วมกันเช่นนี้ ทำให้อ่านแล้วเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถเห็นลักษณะวัฒนธรรมร่วมและที่แตกต่างของไทยและกัมพูชา และเกิดการเรียนรู้แบบถ่ายโอนประสบการณ์ได้

ลำดับต่อมา มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 93.33 คือบทเรียนที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย เป็นอีกบทเรียนหนึ่งที่ผู้เรียนทำคะแนนได้สูง เนื่องจากดอกไม้มงคลของไทยก็เป็นดอกไม้ที่พบได้ในประเทศเพื่อนบ้านอย่างกัมพูชาเช่นกัน แต่อาจมีความเชื่อเกี่ยวกับดอกไม้แต่ละชนิดแตกต่างกัน การมีลักษณะร่วมทางธรรมชาติของทั้งสองประเทศเช่นนี้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่าย จึงทำให้ได้ค่าประสิทธิภาพสูงสุดเป็นลำดับที่สอง

ลำดับที่สาม มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 90 คือ บทเรียนที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม ซึ่งเนื้อหาในบทเรียนนี้เป็นการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยที่มีต่อมงคลนาม การตั้งชื่อคน สถานที่ และสิ่งอื่นๆ ก็เป็นเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย เพราะในประเทศกัมพูชาก็มีวัฒนธรรมการตั้งชื่อคล้ายคลึงกับของไทย โดยมีการเลือกคำที่มีความหมายดี หรือเอาชื่อบรรพบุรุษมาตั้ง เป็นเรื่อง que ผู้เรียนคุ้นเคยแล้วจึงสามารถทำได้ดี

สุดท้ายบทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละน้อยที่สุดในจำนวน 6 บท คือบทเรียนที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 86.67 ผู้วิจัยพบว่าแม้วัฒนธรรมประเพณีของไทยและกัมพูชาจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีแตกต่างกันบางประการในด้านรูปแบบประเพณี และคติความเชื่อ ดังนั้นจึงได้สร้างบทเรียนนี้ขึ้น โดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะประเพณี หัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตมาเรียบเรียงเป็นเนื้อหา ได้แก่ ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ และประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ ไม่เช่นนั้นผู้เรียนอาจจะทำแบบทดสอบได้คะแนนน้อย แต่ก็ด้วยสาเหตุด้านความแตกต่างในรูปแบบประเพณีและคติความเชื่อนั่นเองที่ส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนนี้ต่ำกว่าบทเรียนอื่นๆ

3. ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนรวมทั้ง 6 บท และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออ่านประกอบการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวต่างชาติ เมื่อเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบการเรียนนี้แล้วก็จะส่งผลดีต่อการเรียนวิชาอื่น ผู้เรียนจึงให้ความสนใจเนื้อหาในบทเรียนมาก ประกอบกับการออกแบบบทเรียน มีรูปแบบและลำดับของบทเรียนทั้ง 6 บทแบบเดียวกัน คือ บทอ่าน คำศัพท์ แบบทดสอบท้ายบทเรียน และความรู้เสริมบทเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนเมื่อจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทย และผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มเติม นอกจากนี้ บทเรียนแต่ละบทใช้ภาษาง่ายๆ มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนตลอดทั้งเล่ม ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น รูปเล่มมีสีสันสวยงาม ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจและตื่นตัว ทำให้ขั้นตอนการเรียนง่ายและน่าสนใจ ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมได้หลากหลายตามระดับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมให้มีการเรียนการสอนทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนควบคู่กับการเรียนเนื้อหาเรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย หรืออาจจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยการเยี่ยมบ้านเพื่อนคนไทย โดยผู้สอนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ผู้สอนได้สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนำความรู้ในแต่ละบทไปใช้หลังการเรียนรู้ เช่น การเลือกดอกไม้บูชาพระหรือร่วมพิธีกรรมทางศาสนา การร่วมงานประเพณีต่างๆ ของไทย การร่วมงานประเพณีบายศรีสู่ขวัญในโอกาสต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น การเลือกขนมไทยเพื่อบริจาคเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ สอดคล้องกับ พิณทิพย์ ทวยเจริญ (2537: 88-89) กล่าวสรุปว่า อิทธิพลทางด้านภาษามีปัญหาและมีความยากลำบากต่อผู้เรียนในเรื่องระดับความหมาย และความแตกต่างทางวัฒนธรรม แบบเรียนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจสร้างแรงจูงใจในการเรียน มีภาพประกอบในทุกบทเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ เพื่อช่วยสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น

4. หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีค่าประสิทธิภาพ 95/87.22 โดยมีค่าประสิทธิภาพตัวหน้าสูงกว่าค่าประสิทธิภาพตัวหลัง เนื่องจากประสิทธิภาพตัวหน้าเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนการทำ

แบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียน ส่วนประสิทธิภาพตัวหลังเป็นผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท การทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทก็ได้ผลคะแนนสูง เพราะผู้เรียนพึงได้รับความรู้จากการบรรยายของผู้สอนหรือจากการร่วมกันทำกิจกรรมในคาบเรียนนั้น และคำถามในแบบทดสอบท้ายบทเรียนพุ่งไปที่เรื่องเดียว จึงเอื้อต่อสมาธิของผู้เรียนในการตอบคำถาม ซึ่งต่างกับการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ให้ผู้เรียนทำหลังจากเรียนครบทั้ง 6 บทแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความคงทนในการเรียนรู้ที่จะจำ จึงจะสามารถระลึกความรู้ที่เคยเรียนมาได้ อีกทั้งยังต้องตอบคำถามจำนวนมากที่ทดสอบความรู้ครบทั้ง 6 บท จึงเป็นเหตุทำให้ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนรวมทั้ง 6 บท มากกว่าค่าประสิทธิภาพคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนบทเรียนทั้ง 6 บท

5. การใช้สื่อการสอนหลากหลายและการเรียนนอกห้องเรียนทำให้การสอนวัฒนธรรมน่าสนใจและประสบผลสำเร็จมากขึ้น และควรมีการเลือกสรรให้พอเหมาะสมสอดคล้องกับเวลา กิจกรรม และเนื้อหาบทเรียน ผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้เรียนมีความสนใจภาพที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการสอนภาพประกอบคำศัพท์ต่างๆ สื่อของจริง วิดีทัศน์ และการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนมากขึ้น ผู้เรียนให้ความเห็นว่าการใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนดังกล่าวเป็นที่น่าสนใจมาก ทำให้เขารู้สึกตื่นเต้นที่ได้เห็นวิถีชีวิตและประเพณีไทย ทำให้สามารถเข้าถึงความงดงามของวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้สรุปได้ว่า การสอนวัฒนธรรมในประเทศที่ภาษาเป้าหมายไม่ใช่ภาษาแม่ ซึ่งผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสจริงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลายและเหมาะสมจะเปรียบเสมือนการจำลองสถานการณ์จริงขึ้นมา สามารถทดแทนข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

6. ความรู้ทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสนใจในการเรียน จากการที่ได้เรียนเรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผู้เรียนมีการสนทนาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างความเชื่อของไทยและความเชื่อของชาติตนเอง จึงทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตและความเป็นไทยมากขึ้น เห็นได้ว่าการนำเสนอความรู้ทางวัฒนธรรมในชั้นเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนชาวต่างชาติหลายประการ ทั้งในการใช้ภาษาและความรู้สึกต่อเจ้าของภาษา จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างคนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน อันจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) คือ $E1=95/E2=87.22$ สามารถนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เพื่อสอนวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของคนไทยในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการประกอบอาชีพ ด้านสถาปัตยกรรม ด้านงานฝีมือ ด้านการท่องเที่ยว ด้านศิลปะ ดนตรีและเพลง เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในรูปแบบซีดีรอม (CD-Rom) เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศในด้านต่างๆ ควบคู่กับหนังสือเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และเพื่อตอบสนองความต้องการสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย
3. ควรมีการทำบทเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ ในลักษณะออนไลน์ เพื่อให้ชาวต่างประเทศที่สนใจวัฒนธรรมไทยสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2531). รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย ปี 2519. กรุงเทพฯ: เจริญการพิมพ์.
- (2534). การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). ความหมายของหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิตติยา กิตติมงคล. (2551). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกษศิริรักษ์ นิตยสุทธิ. (2554). การสร้างแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมจากสำนวนไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง. (2554). ผลการใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จารึก สุขสวัสดิ์. (2553). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องภาษาถิ่น 4 ภาค สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแสงหิรัญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2534). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ฉวีงาม มาเจริญ. (2538). ไม้มั่งคั่ง. กรุงเทพฯ: เอ็น ที พี เพรส.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ชนิกานต์ วงศ์ปิยะ. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบอุปนิสัยเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนที่พบในสำนวนฝรั่งเศสและสำนวนไทย. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชม ภูมิภาค. (2524). เทคโนโลยีการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- ณัฐพงษ์ บุญป้อง. (2554). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ผักพื้นบ้านในชุมชน ตำบลจันดุม อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวดี สภาพรต. (2553). แบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ถวัลย์ มาศจรัส. (2538). เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.
- (2539). การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ทัศนีย์ สุภเมธี. (ม.ป.ป.). หลักสูตรแบบเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยธนบุรี.
- นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2545). วัฒนธรรมและศาสนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2547). การสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างประเทศ. วารสารวรรณนิทัศน์. 4: 268-269.
- นรินทร์ ประสมพงศ์. (2551). การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบรายวิชาภาษาไทย เรื่อง พระอารามหลวง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดทองเพลง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล รัตน์อ่อน. (2554). ความหมาย ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียน ตำบลท่าช้างคลอง จังหวัดเลย. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พุกกะวัน. (2524). วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเทือง สิงห์สี. (2533). การสร้างหนังสืออ่านประกอบจากจารีต "ฮีต 12" ของอีสาน สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประกิต วัฒนากิจ. (2533). หนังสือสำหรับเด็ก. ใน เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการ เปิดโลกหนังสือเด็กและเยาวชน ครั้งที่ 4. ม.ป.พ.
- ปราณี เขียงทอง. (2526). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงแก้ว เรื่องไฟศาล. (2554). เขยฝรั่ง: การจัดพิธีมงคลสมรสตามเอกลักษณ์อีสาน. วิทยานิพนธ์. ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2537). ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรพร หิรัญภัทร์. (2548, มกราคม-มิถุนายน). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน ภาษาที่สอง. ภาษาและวัฒนธรรม 24(1): 82-92.
- ภิญญาพร นิตยะประภา. (2534). การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์พระนคร.
- ภูมิจิต เรืองเดช. (2557, 29 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ลี้วิฤทธิ์ วัน. (2557, 29 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์
ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วันดี ณ สงขลา. (2550). *ขนมไทยเมื่อวันวาน*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนศรีวันดี.
- วิโรจน์ เวชชะ. (2537). “ขนมมงคลกับการวิวาห์”. น. 24-26. *งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 18 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุฟ.
- ศศิธร มัตซึโมโตะ. (2554). *แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ดอกไม้ไทย” สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิตร วรรณวิไลย. (2527). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยการสอนเสริมและไม่สอนเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร โกมารทัต. (2548). *การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น*: รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สาร สารทัศนันทน์. (2527). *พิธีสู่ขวัญและคำสู่ขวัญโบราณ*. เลย: ม.ป.พ.
- เสฐียร โกเศศ. (2516). *วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทย*. พระนคร: มูลนิธิเสถียรโกเศศ นาคประทีป. คลังวิทยา.
- สุกัญญา อุดมโภชน. (2553). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร. (2551). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม “เรื่องการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทย” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ชมเกตุ. (2522). *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ภาคพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). *สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี วัฒนวงศ์. (2548). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง “พืชสมุนไพรที่นำรู้” สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสระบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันต์ แซ่เล้า. (2546). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบภาพเรื่อง “ป่าไม้ของเรา” สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). *การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แม็กซ์.
- อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ. (2527). *การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครู ภาษาอังกฤษ รายวิชา ๑411 ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์ แวชาญ. (2529). *การเปรียบเทียบการสอนสำนวนภาษาอังกฤษ โดยสอดแทรกวัฒนธรรม โดยให้ความหมายของสำนวนจากบริบท และโดยสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร พันระไชย. (2553). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ข้าว สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ บางเขน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Brooks, Nelson. (1964). *Language and Language Learning*. (2nd ed.). New York: Harcourt. Brace; & World Inc.
- Finnochiaro, Mary. (1969). *Teaching English as a Second Language*. (revised and enlarged ed.). New York: Harper; & Rew Publishers.
- Lado, Robert. (1964). *Language Teaching A Scientific Approach*. New York: McGraw-Hill.
- Walee Khanthuan. (2007). A Study of Relationships between Knowledge of Thai Culture and Achievement in Studying Thai as a Foreign Language. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 4(2): 235.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มี 3 ท่าน ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้าย
ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย
ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาติ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ
ราชอาณาจักรกัมพูชา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยงค์เสนอ ตริวิเศษ
อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. อาจารย์ ดร.สาธิต ผลเจริญ
ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

ที่ ศธ 0519.12/ 55 ๒5

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๑ ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้าย

เนื่องด้วย นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “หนังสืออ่านประกอบการ
เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย” โดยมี
อาจารย์ ดร.วิษุกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสือเรียน/แบบทดสอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 096-672-4931

ที่ ศธ 0519.12/ 55๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑) ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาดังประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “หนังสืออ่านประกอบ การเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย” โดยมี อาจารย์ ดร.วิษณุกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สาธิต ผลเจริญ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยัสสโน ตริวิเศษ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสือเรียน/แบบทดสอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 096-672-4931

ที่ ศธ 0519.12/ 55๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “หนังสืออ่านประกอบการ
เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย” โดยมี
อาจารย์ ดร.วิชูกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องศูนย์อาเซียน เพื่อใช้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย กับนักศึกษาชาวักมพูชาที่กำลังศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (ทั้งหมดทุกชั้นปี) ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ในระหว่าง
เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 096-672-4931, 087-872-9619

ภาคผนวก ข
แบบประเมินวัดคุณภาพเครื่องมือวิจัย
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินวัดคุณภาพ
หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้สอนในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดหรือไม่ โดยเขียนผลการพิจารณาของท่านด้วยการทำเครื่องหมายลงในช่อง “ระดับความคิดเห็น” แบบสอบถามประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยนี้ เป็นการเลือกตอบในช่องแสดงความคิดเห็นการให้คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมดังนี้

+1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

-1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
1.2 เนื้อหาถูกต้อง	✓		
1.3 ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	✓		
1.4 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	✓		
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
2. ด้านรูปแบบ ภาพประกอบ และตัวอักษร			
2.1 การออกแบบหน้าปก	✓		
2.2 ขนาดของรูปเล่ม	✓		
2.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	✓		
2.4 ขนาดและการจัดวางภาพ	✓		
2.5 รูปแบบตัวอักษร	✓		
2.6 ขนาดตัวอักษร	✓		

แบบประเมินวัดคุณภาพ
หนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้สอนในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดหรือไม่ โดยเขียนผลการพิจารณาของท่านด้วยการทำเครื่องหมาย ลงในช่อง "ระดับความคิดเห็น" แบบสอบถามประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยนี้ เป็นการเลือกตอบในช่องแสดงความคิดเห็นการให้คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมดังนี้

+1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

-1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
1.2 เนื้อหาถูกต้อง	✓		
1.3 ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	✓		
1.4 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	✓		
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
2. ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร			
2.1 การออกแบบหน้าปก	✓		
2.2 ขนาดของรูปเล่ม	✓		
2.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	✓		
2.4 ขนาดและการจัดวางภาพ	✓		
2.5 รูปแบบตัวอักษร	✓		
2.6 ขนาดตัวอักษร	✓		

แบบประเมินวัดคุณภาพ
หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้สอนในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดหรือไม่ โดยเขียนผลการพิจารณาของท่านด้วยการทำเครื่องหมาย ลงในช่อง "ระดับความคิดเห็น" แบบสอบถามประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยนี้ เป็นการเลือกตอบในช่องแสดงความคิดเห็นการให้คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสมดังนี้

+1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

0 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

-1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓		
1.2 เนื้อหาถูกต้อง	✓		
1.3 ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	✓		
1.4 ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน	✓		
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์			
2. ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร			
2.1 การออกแบบหน้าปก	✓		
2.2 ขนาดของรูปเล่ม	✓		
2.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	✓		
2.4 ขนาดและการจัดวางภาพ	✓		
2.5 รูปแบบตัวอักษร	✓		
2.6 ขนาดตัวอักษร	✓		

ภาคผนวก ค

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์

ชื่อหนังสือ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

SUPPLEMENTARY READING BOOKS FOR FOREIGN LEARNERS ON
"THE AUSPICIOUS NAMES AND BELIEFS OF THAI PEOPLE"

ผู้แต่ง ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์

ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วิษุกร ทองหล่อ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสือ

รองศาสตราจารย์สงวน บุญคล้อย

อาจารย์ ดร.สาธิต ผลเจริญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญแย้มแสนอ ตริวิเศษ

ภาพประกอบ ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์

ออกแบบศิลป์ จิรายุ แสนปลื้ม

คำนำ

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตของคนไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทย ควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาและการติดต่อสื่อสาร ระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย คนไทย และประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และนำความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมาใช้อย่างเหมาะสม

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยที่ชาวต่างชาติควรศึกษาจำนวน 6 บท ได้แก่ ความเชื่อกับมงคลนาม ต้นไม้มงคลของไทย ดอกไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนเมงมงคลของไทย และของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย ในแต่ละบทประกอบด้วยบทอ่าน ที่เกี่ยวกับมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย คำศัพท์ ภาพประกอบ ความรู้เสริมบทเรียน พร้อมทั้งแบบทดสอบท้ายบทและเฉลยแบบทดสอบท้ายบทเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน

ผู้แต่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยเล่มนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยของ ชาวต่างชาติให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในขั้นที่สูงขึ้นต่อไป

ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์

พฤศจิกายน 2558

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คู่มือการใช้	ก
บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม	1
บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย	7
บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย	13
บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	20
บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย	26
บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย	32
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	40
เฉลยแบบทดสอบ	46
เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	48
บรรณานุกรมรูปภาพ	49
บรรณานุกรม	55

คู่มือการใช้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ
มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยที่ชาวต่างชาติควรศึกษา จำนวน 6 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม
- บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย
- บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย
- บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย
- บทที่ 5 ขนมหอมของไทย
- บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

ในแต่ละบทประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

- บทอ่าน
- คำศัพท์
- ภาพประกอบ
- ความรู้เสริมบทเรียน
- แบบทดสอบท้ายบทและเฉลยแบบทดสอบท้ายบท

ลักษณะการจัดการเรียนการสอน

หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง
มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย เป็นหนังสือประกอบการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย ผู้สอน
และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้กับทั้งหลักสูตรการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารทั่วไปและหลักสูตรการ
สอนภาษาไทยที่แยกสอนวัฒนธรรมเป็นรายวิชาต่างหาก

ผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาเป็น 6 บท คือ

- บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม
- บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย
- บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย
- บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย
- บทที่ 5 ขนมหอมของไทย
- บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

แต่เนื่องจากแต่ละบทเรียนมีลักษณะจบในตัว ผู้สอนสามารถนำไปสอนต่อเนื่องกันทั้ง 6 บทตามลำดับที่จัดไว้ หรือนำบทเรียนใดบทเรียนหนึ่งมาสอนในโอกาสที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับเนื้อหาหลักสูตรและจุดประสงค์ในการเรียนการสอน

หนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยเล่มนี้เป็นหนังสือสำเร็จรูปที่พร้อมนำไปใช้ได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การใช้หนังสือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนอาจปรับเปลี่ยนและประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพกลุ่มผู้เรียน เช่น เพศ วัย ระดับความสามารถ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น เวลา สถานที่ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เป็นต้น

เวลาในการเรียน

หนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยเล่มนี้ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 13 ชั่วโมง โดยแต่ละบทเรียนใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมง และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ชั่วโมง

ส่วนประกอบสำคัญของหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้

1. บทอ่าน เป็นบทอ่านเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย
2. คำศัพท์ เป็นรายการศัพท์ใหม่พร้อมความหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่
3. แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน เป็นแบบฝึกหัดสำหรับผู้เรียน เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนรู้
4. ความรู้เสริมบทเรียน เป็นเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน
5. ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายประกอบเนื้อหาความรู้ในแต่ละบทเรียน

คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน

1. ปฐมนิเทศก่อนเริ่มใช้หนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจวิธีการเรียนการสอนและปรับตัวกับกระบวนการเรียนการสอนที่อาจแปลกใหม่สำหรับผู้เรียน
2. ศึกษาลักษณะของหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้ และคู่มือการใช้หนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้อย่างละเอียดเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน รวมไปถึงวิธีการวัดและประเมินผล ก่อนนำไปใช้
3. จัดเตรียมสื่อที่ต้องแจกผู้เรียนให้ครบกับจำนวนที่ต้องใช้ เช่น แบบฝึกหัด บัตรภาพ
4. จัดเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นให้พร้อม เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ
5. ตรวจสอบสภาพของสื่อและอุปกรณ์ก่อนและหลังการใช้ทุกครั้ง ให้อยู่ในสภาพครบถ้วนและใช้งานได้
6. ดำเนินกระบวนการเรียนการสอน
7. หากมีผู้เรียนบางคนเรียนไม่ทัน ผู้สอนควรให้คำแนะนำหรือมอบหมายงานหรือเอกสารให้ศึกษาเพิ่มเติมในเวลาว่าง

8. หลังจากผู้เรียนศึกษาเนื้อหาแต่ละบทเรียนเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

9. ผู้สอนเฉลยแบบทดสอบหลังเรียนและบันทึกคะแนนของผู้เรียนไว้เพื่อประเมินผล หากมีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้สอนควรสอนเสริม

วิธีใช้หนังสืออ่านประกอบการเรียน

1. ผู้เรียนควรศึกษาบทเรียนตามลำดับโดยเริ่มจากบทที่ 1, บทที่ 2, บทที่ 3, บทที่ 4, บทที่ 5 และบทที่ 6 ทั้งนี้เนื่องจากคำศัพท์บางคำที่ได้อธิบายความหมายแล้วในบทที่ 1 เมื่อนำมาใช้ในบทถัดมาจะไม่มีคำอธิบายความหมายของคำศัพท์นั้นอีก

2. ก่อนที่จะเริ่มศึกษาเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ผู้เรียนควรศึกษาความหมายของคำศัพท์ทั้งหมดที่มีอยู่ในบทเรียนนั้นเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

3. ในแต่ละบทเรียนจะมีภาพถ่ายประกอบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับรู้หรือเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้สอนอาจใช้ภาพเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน นำเข้าสู่บทเรียน เพราะรูปภาพช่วยให้เข้าใจได้ดีกว่าการอธิบายเพียงอย่างเดียว

4. เมื่อเรียนจบบทเรียนแต่ละบทให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท และเมื่อเรียนครบทุกบทเรียนแล้ว ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม

วิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

สังคมไทยมีความเชื่อที่ผูกพันกับภาษา ชื่อของคน พืช สัตว์ สิ่งของและสถานที่ ไม่เป็นเพียงแค่สิ่งสมมุติที่ใช้เรียกขานแทนตัวเท่านั้น แต่ยังจะมีบทบาทและแสดงถึงสภาพของเจ้าของชื่อด้วย โดยจะส่งผลถึงความดีงามหรือเลวร้ายให้เกิดแก่เจ้าของชื่อได้ การตั้งชื่อของคนไทยจึงต้องเลือกคำที่มีความหมายดี ด้วยเชื่อว่าจะทำให้เกิดสิ่งดีๆ ในชีวิตตามชื่อนั้นด้วย การศึกษาความเชื่อในสังคมไทยที่ผูกพันกับภาษาเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม เพราะทำให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนไทยได้ดี

2. จุดประสงค์

- 2.1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อกับมงคลนามได้
- 2.2 บอกความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและมงคลนามได้
- 2.3 ยกตัวอย่างชื่อที่เป็นมงคลนามได้

3. เนื้อหาสาระ

- 3.1 บทอ่านเรื่อง “ความเชื่อกับมงคลนาม”
- 3.2 คำศัพท์ใหม่และความหมายจากบทอ่าน
- 3.3 ความรู้เสริมบทเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันอภิปรายวิธีการตั้งชื่อของประเทศกัมพูชา โดยให้ผู้เรียน ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย

2. ผู้สอนสรุปความคิดเห็นของผู้เรียนแล้วนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง “ความเชื่อกับมงคลนาม”

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านเรื่อง “ความเชื่อกับมงคลนาม” โดยผู้สอนอ่านนำและให้ผู้เรียนอ่านตามพร้อมกัน

2. สอบถามความเข้าใจของผู้เรียนเมื่อจบหนึ่งย่อหน้า พร้อมทั้งอธิบายความหมายของคำศัพท์ยาก

3. เมื่ออ่านจบบทอ่าน ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปความรู้

4. ผู้สอนให้ผู้เรียนเก็บข้อมูลชื่อของเพื่อนชาวไทยเพื่อนำมาร่วมกันอภิปราย
ความหมายชื่อในชั้นเรียน

5. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้ผู้เรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความเชื่อกับมงคลนาม

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุปและทบทวนคำศัพท์ ความหมาย บทอ่าน เรื่อง
“ความเชื่อกับมงคลนาม”

2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท
จากนั้นอ่านความรู้เสริมบทเรียน

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง
“มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย”

5.2 ภาพประกอบ

5.3 แบบทดสอบท้ายบท

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 สังเกตการสนทนาและการตอบคำถาม

6.2 สังเกตการร่วมกิจกรรม

6.3 การทำแบบทดสอบ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

7.1 ผู้สอนนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาบริเวณตลาดหรือย่านห้างร้านเพื่อเก็บข้อมูลศึกษาและ
วิเคราะห์ชื่อห้างร้านต่างๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย

วิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การปลูกต้นไม้ในบ้านนอกจากจะปลูกเพื่อความร่มรื่นสวยงามแล้ว คนไทยเชื่อว่าต้นไม้ที่ชื่อมีความหมายดีจะเป็นต้นไม้มงคล ที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้ปลูกหรือผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและหน้าที่การงาน คนไทยตั้งแต่โบราณถือว่าเป็นเคล็ดและเป็นสิริมงคลแก่บ้านและผู้อาศัยด้วย การยึดถือเอาพันธุ์ไม้เป็นสื่อ เป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงกับความรัก ความสุข ความทุกข์ ความสูญเสีย และการพลัดพราก เพราะชื่อของพันธุ์ไม้บ้าง เพราะลักษณะของพันธุ์ไม้บ้าง เป็นความเชื่อที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด เรื่องของไม้มงคลและไม่ต้องห้ามมานานานี้ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. จุดประสงค์

- 2.1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของคนไทยกับต้นไม้มงคลได้
- 2.2 บอกความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับต้นไม้มงคลได้
- 2.3 ยกตัวอย่างชื่อต้นไม้ที่เป็นมงคลได้

3. เนื้อหาสาระ

- 3.1 บทอ่านเรื่อง “ต้นไม้มงคลของไทย”
- 3.2 คำศัพท์ใหม่และความหมายจากบทอ่าน
- 3.3 ความรู้เสริมบทเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพขนุน มะยม วาสนา และกระดังงา และสนทนาเกี่ยวกับต้นไม้ที่เชื่อว่ามีความหมายเป็นสิริมงคล
2. ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น เคยเห็นต้นไม้อะไร ที่ไหน ต้นไม้นั้นๆ มีในกัมพูชาหรือไม่ และคิดอย่างไรกับคติความเชื่อเรื่องต้นไม้มงคล

ขั้นสอน

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับขนุน มะยม วาสนา และกระดังงาโดยย่อ
2. ฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ใหม่และเรียนรู้ความหมาย
3. ให้ผู้เรียนดูรูปจากบทอ่าน ผู้สอนอธิบายเนื้อหาโดยย่อ

4. ฟังอ่าน โดยผู้สอนนำอ่านและให้ผู้เรียนอ่านตามพร้อมกัน
5. จบหนึ่งย่อหน้าหรือใจความหนึ่งๆ สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน โดยผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เมื่ออ่านจบบทอ่าน สอบถามความเข้าใจโดยสรุปอีกครั้ง
6. แจกรูปภาพต้นไม้มงคลที่อยู่ในบทเรียน แล้วให้ผู้เรียนบอกชื่อและความหมายอันเป็นมงคลของตนไม่ว่าตนเองถืออยู่

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุปและทบทวนคำศัพท์ ความหมาย บทอ่าน เรื่อง "ต้นไม้มงคลของไทย"
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท จากนั้นอ่านความรู้เสริมบทเรียน

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 5.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง "มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย"
- 5.2 รูปภาพสำหรับแจกให้ผู้เรียนดู
- 5.3 แบบทดสอบท้ายบท

6. การวัดผลประเมินผล

- 6.1 สังเกตการสนทนาและการตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการร่วมกิจกรรม
- 6.3 การทำแบบทดสอบ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- 7.1 ผู้สอนนำผู้เรียนไปชมสวนในบริเวณบ้านคนไทย เพื่อสังเกตและรวบรวมชื่อต้นไม้มงคลที่คนไทยนิยมปลูกไว้ในบริเวณบ้าน
- 7.2 ผู้สอนให้ผู้เรียนสัมภาษณ์คนไทยเพื่อรวบรวมข้อมูลความเชื่อของคนไทยที่มีต่อต้นไม้มงคล เพื่อนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้กันในชั้นเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย

วิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ดอกไม้ นอกจากจะใช้ประดับให้สวยงามแล้ว คนไทยยังมีความเชื่อที่ว่า บ้านเรือนควรปลูกดอกไม้ชนิดใดเพื่อให้เป็นมงคลกับชีวิต คนไทยมีความเชื่อว่า ดอกไม้นามมงคลจะเสริมสร้างสิ่งดีและความเจริญให้ชีวิตของตนและครอบครัวได้

2. จุดประสงค์

- 2.1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของคนไทยกับดอกไม้มงคลได้
- 2.2 บอกความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้มงคลได้
- 2.3 ยกตัวอย่างชื่อดอกไม้ที่เป็นมงคลได้

3. เนื้อหาสาระ

- 3.1 บทอ่านเรื่อง "ดอกไม้มงคลของไทย"
- 3.2 คำศัพท์ใหม่และความหมายจากบทอ่าน
- 3.3 ความรู้เสริมบทเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพดาวเรือง เฟื่องฟ้า พุทธรักษา และแก้ว และสนทนาเกี่ยวกับดอกไม้ที่เชื่อว่ามีคามหมายเป็นสิริมงคล
2. ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น เคยเห็นดอกไม้อะไร ที่ไหน ดอกไม้นั้นๆ มีในกัมพูชาหรือไม่ และคิดอย่างไรกับคติความเชื่อเรื่องดอกไม้มงคล

ขั้นสอน

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับดาวเรือง เฟื่องฟ้า พุทธรักษา และแก้วโดยย่อ
2. ฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ใหม่และเรียนรู้ความหมาย
3. ให้ผู้เรียนดูรูปจากบทอ่าน ผู้สอนอธิบายเนื้อหาโดยย่อ
4. ฝึกอ่าน โดยไม่มีผู้อ่านนำ ให้ผู้เรียนอ่านทีละคน ผู้สอนแบ่งความยาวให้ผู้เรียนได้อ่านเท่าๆ กัน
5. จบหนึ่งย่อหน้าหรือใจความหนึ่งๆ สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน โดยผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เมื่ออ่านจบบทอ่าน สอบถามความเข้าใจโดยสรุปอีกครั้ง

6. ผู้สอนแจกรูปภาพดอกไม้มงคลที่อยู่ในบทเรียน แล้วให้ผู้เรียนบอกชื่อและความหมายอันเป็นมงคลของดอกไม้ที่ตนเองถืออยู่

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุปและทบทวนคำศัพท์ ความหมาย บทอ่าน เรื่อง “ดอกไม้มงคลของไทย”
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท จากนั้นอ่านความรู้เสริมบทเรียน

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 5.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง “มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย”
- 5.2 รูปภาพสำหรับแจกให้ผู้เรียนดู
- 5.3 แบบทดสอบท้ายบท

6. การวัดผลประเมินผล

- 6.1 สังเกตการสนทนาและการตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการร่วมกิจกรรม
- 6.3 การทำแบบทดสอบ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- 7.1 ผู้สอนนำผู้เรียนไปชมสวนในบริเวณบ้านของคนไทย เพื่อสังเกตและรวบรวมชื่อดอกไม้มงคลที่คนไทยนิยมปลูกไว้ในบริเวณบ้าน
- 7.2 ผู้สอนให้ผู้เรียนสัมภาษณ์คนไทยเพื่อรวบรวมข้อมูลความเชื่อของคนไทยเกี่ยวกับดอกไม้มงคลเพื่อนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้กันในชั้นเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย

วิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

อาหารมงคลถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่แสดงให้เห็นถึงความละเอียดละไมในการดำเนินชีวิตของคนไทย อาหารไทยหลากหลายเมนูมีชื่อเสียงลือไปทั่วโลกและเป็นจุดเริ่มต้นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ชาวต่างชาติรู้จักประเทศไทยมากขึ้น อาหารมงคลมีความเป็นมงคลหลายลักษณะ ทั้งนามมงคล รูปลักษณ์มงคล หรือชื่อมีความหมายมงคล เป็นอาหารที่นิยมรับประทานในงานมงคลมาแต่อดีต อาหารมงคลช่วยเรื่องสุขภาพและเสริมความรุ่งเรืองแก่ชีวิต

2. จุดประสงค์

- 2.1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของคนไทยกับอาหารมงคลได้
- 2.2 บอกความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารมงคลได้
- 2.3 ยกตัวอย่างชื่ออาหารที่เป็นมงคลได้

3. เนื้อหาสาระ

- 3.1 บทอ่านเรื่อง "อาหารมงคลของไทย"
- 3.2 คำศัพท์ใหม่และความหมายจากบทอ่าน
- 3.3 ความรู้เสริมบทเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพปลา ขนมหิน ห่อหมก และข้าวเหนียว
2. ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น เคยเห็นอาหารอะไร ที่ไหน อาหารนั้นๆ มีในกัมพูชาหรือไม่ และคิดอย่างไรกับคติความเชื่อเรื่องอาหารมงคล

ขั้นสอน

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับปลา ขนมหิน ห่อหมก และข้าวเหนียวโดยย่อ
2. ฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ใหม่และเรียนรู้ความหมาย
3. ให้ผู้เรียนดูรูปจากบทอ่าน ผู้สอนอธิบายเนื้อหาโดยย่อ
4. ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านเรื่อง "อาหารมงคลของไทย" พร้อมกัน
5. จบหนึ่งย่อหน้าหรือใจความหนึ่งๆ ผู้สอนสอบถามความเข้าใจของผู้เรียน โดยตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เมื่ออ่านจบบทอ่าน สอบถามความเข้าใจโดยสรุปอีกครั้ง

6. ผู้สอนแจกรูปภาพอาหารมงคลที่อยู่ในบทเรียนและบัตรคำที่เขียนนัยความหมายของอาหารนั้น แล้วให้ผู้เรียนจับคู่อาหารมงคลกับความหมายอันเป็นมงคลด้วยการเดินไปนั่งกับคู่ของตนให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุปและทบทวนคำศัพท์ ความหมาย บทอ่าน เรื่อง “อาหารมงคลของไทย”
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท จากนั้นอ่านความรู้เสริมบทเรียน

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 5.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง “มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย”
- 5.2 รูปภาพสำหรับแจกให้ผู้เรียนดู
- 5.3 แบบทดสอบท้ายบท

6. การวัดผลประเมินผล

- 6.1 สังเกตการสนทนาและการตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการร่วมกิจกรรม
- 6.3 การทำแบบทดสอบ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- 7.1 ผู้สอนสาธิตการประกอบอาหารไทยแบบง่ายๆ เช่น ลาบ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร

แผนการจัดการเรียนรู้ บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย

วิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

คนไทยถือเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติไทยซึ่งอยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน ในงานเทศกาล งานประเพณี หรือการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ก็ใช้ขนมหไทยในงาน โดยจะต้องเลือกใช้เฉพาะขนมหไทยที่มีชื่ออันเป็นมงคลและมีความหมายอันเป็นสิริมงคล ขนมหมงคลใช้ถวายพระ เลี้ยงต้อนรับแขกในงานพิธีมงคลต่างๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวช หรืองานขึ้นบ้านใหม่ คนไทย มีความเชื่อกันมาตั้งแต่โบราณว่า ถ้าจัดงานมงคลจะต้องมีขนมหมงคลเลี้ยงแขกเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ ผู้เข้าร่วมงาน ให้มีความสุข ความเจริญรุ่งเรือง มั่งคั่งร่ำรวย ตามความหมายของขนมหมงคล

2. จุดประสงค์

- 2.1 อธิบายความรู้เกี่ยวกับขนมหมงคลกับประเพณีไทยได้
- 2.2 บอกความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับขนมหมงคลได้
- 2.3 ยกตัวอย่างชื่อขนมหไทยที่เป็นมงคลได้

3. เนื้อหาสาระ

- 3.1 บทอ่านเรื่อง "ขนมหมงคลของไทย"
- 3.2 คำศัพท์ใหม่และความหมายจากบทอ่าน
- 3.3 ความรู้เสริมบทเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนนำขนมหไทยมาแนะนำให้ผู้เรียนรู้จัก ให้ผู้เรียนได้ลองรับประทานในชั้นเรียน
2. ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น เคยเห็นขนมหอะไร ที่ไหน ขนมหนั้นๆ มีในกัมพูชาหรือไม่ และคิดอย่างไรกับคติความเชื่อเรื่องขนมหมงคล

ขั้นสอน

1. ผู้สอนอธิบายเกี่ยวกับทองหยิบ ขนมหเม็ดขนุน ขนมหชั้น และทองเอกโดยย่อ
2. ฝึกอ่านออกเสียงคำศัพท์ใหม่และเรียนรู้ความหมาย
3. ให้ผู้เรียนดูรูปจากบทอ่าน ผู้สอนอธิบายเนื้อหาโดยย่อ
4. ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านเรื่อง "ขนมหมงคลของไทย" พร้อมกัน

5. จบหนึ่งย่อหน้าหรือใจความหนึ่งๆ สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน โดยผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เมื่ออ่านจบบทอ่าน สอบถามความเข้าใจโดยสรุปอีกครั้ง

6. ผู้สอนแจกรูปภาพขมมกที่อยู่ในบทเรียนและบัตรคำที่เขียนัยความหมายของขมมกนั้น แล้วให้ผู้เรียนจับคู่ขมมกกับความหมายอันเป็นมกด้วยการเดินไปนั่งกับคู่ของตนให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุปและทบทวนคำศัพท์ ความหมาย บทอ่าน เรื่อง “ขมมกของไทย”

2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท จากนั้นอ่านความรู้เสริมบทเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง “มกนามกับความเชื่อของไทย”

5.2 รูปภาพสำหรับแจกให้ผู้เรียนดู

5.3 แบบทดสอบท้ายบท

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 สังเกตการสนทนาและการตอบคำถาม

6.2 สังเกตการร่วมกิจกรรม

6.3 การทำแบบทดสอบ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

7.1 ผู้สอนเปิดวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับประเพณีการแต่งงานของคนไทยให้ผู้เรียนสังเกตขมมกที่ใช้ประกอบพิธีการแต่งงาน แล้วร่วมกันอภิปราย

แผนการจัดการเรียนรู้

บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

วิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นแบบแผนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะเชื่อว่าจะทำให้เกิดความสุขสมบูรณ์แก่ตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจโดยถือเอาความเป็นสิริมงคลเป็นสำคัญ ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทยล้วนนำมาประกอบพิธีเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยอาศัยความหมายและชื่อ ชาวไทยยึดถือเป็นแบบแผนการปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันเพราะหวังให้ชีวิตของตนและครอบครัวมีความสุขเจริญรุ่งเรือง

2. จุดประสงค์

- 2.1 อธิบายความรู้เกี่ยวกับของมงคลในประเพณีการแต่งงาน ประเพณีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และประเพณีบายศรีสู่ขวัญได้
- 2.2 บอกความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทยได้

3. เนื้อหาสาระ

- 3.1 บทอ่านเรื่อง "ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย"
- 3.2 คำศัพท์ใหม่และความหมายจากบทอ่าน
- 3.3 ความรู้เสริมบทเรียน

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ และประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ
2. ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม และนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง "ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย"

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านเรื่อง "ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย"
2. จบหนึ่งย่อหน้าหรือใจความหนึ่งๆ สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน และอธิบายความหมายของคำศัพท์ยาก
3. เมื่ออ่านจบบทอ่าน ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ และประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุปและทบทวนคำศัพท์ ความหมาย บทอ่าน เรื่อง “ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย”
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท จากนั้นอ่านความรู้เสริมบทเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

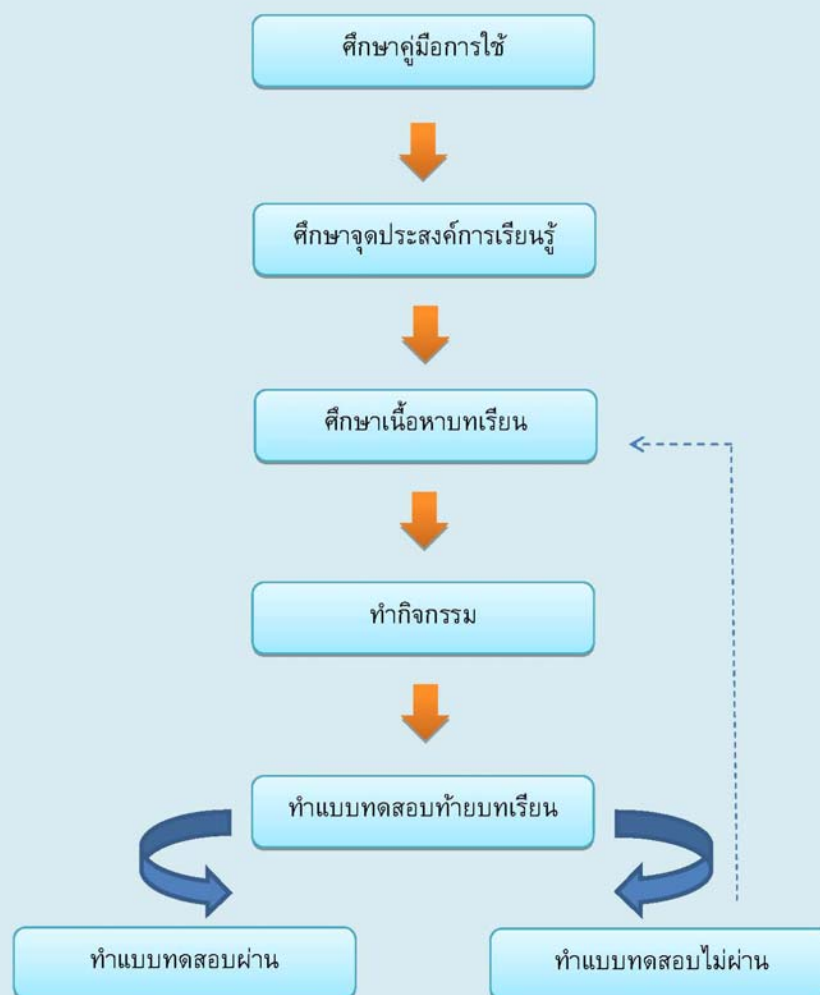
- 5.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง “มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย”
- 5.2 วิดีทัศน์เกี่ยวกับประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ และประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ
- 5.3 แบบทดสอบท้ายบท

6. การวัดผลประเมินผล

- 6.1 สังเกตการสนทนาและการตอบคำถาม
- 6.2 สังเกตการร่วมกิจกรรม
- 6.3 การทำแบบทดสอบ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- 7.1 ผู้สอนสาริตการประดิษฐ์บายศรีแบบไทยโดยใช้ใบตอง โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำด้วย

แผนภูมิ: ลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรม ไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

บทที่ 1

กบคว ฟหก ความเชื่อกับมงคลนาม

มงคล หมายถึง เหตุที่นำความดีงาม ความสุข และความเจริญมาให้ ช่วยป้องกัน ไม่ให้เกิดสิ่งเลวร้าย คนไทยเรียกงานที่จัดให้มีขึ้นเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข เช่น งาน ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานทำบุญวันเกิด ว่า “งานมงคล” และเรียกสิ่งของที่เชื่อว่าจะนำ ความสุขความเจริญมาให้ หรือป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ว่า “วัตถุมงคล” ส่วนคำว่า “นาม” หมายถึง ชื่อ ฉะนั้น มงคลนาม จึงหมายถึง ชื่อที่มีความหมายเป็นมงคล หรือมีเสียง พ้องกับคำที่มีความหมายเป็นมงคล จะนำความดีงาม ความสงบสุข และความเจริญมาให้

สำหรับความเชื่อของคนไทย ชื่อของคน พืช สัตว์ สิ่งของและสถานที่ ไม่เป็นเพียง แค่สิ่งสมมุติที่ใช้เรียกแทนตัวเท่านั้น แต่ยังมืบทาบทและแสดงถึงสภาพของเจ้าของ ชื่อด้วย โดยจะส่งผลถึงความดีงามหรือเลวร้ายให้เกิดแก่เจ้าของชื่อได้ การตั้งชื่อของ คนไทย จึงต้องเลือกคำที่มีความหมายดี ด้วยเชื่อว่าจะทำให้เกิดสิ่งดีๆ ในชีวิตตามชื่อนั้น ด้วย เช่น เด็กทารกที่เจ็บป่วยบ่อย พ่อแม่ญาติพี่น้องกลัวว่าจะตาย จึงตั้งชื่อเป็นมงคลว่า “อยู่” เป็นโคลงว่าเด็กคนนั้นจะไม่ตาย หรือถ้าพ่อแม่เป็นคนจนอยากให้ลูกมีชีวิตที่ มั่งคั่งร่ำรวยก็อาจตั้งชื่อลูกว่า “บุญมี” เพื่อเป็นลาภที่ดี เจ้าของกิจการห้างร้านต่างๆ ก็ตั้ง ชื่อร้านให้เป็นมงคล มีความหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่งร่ำรวย เพราะเชื่อว่า กิจการห้างร้านจะเจริญรุ่งเรืองเหมือนชื่อนั้น

ชื่อร้านค้า

ชื่อร้านค้า

การเลือกปลูกต้นไม้ดอกไม้ในบ้านก็มีความเชื่ออย่างเดียวกัน คือคนไทยนิยมปลูกไม้มงคลเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว การเลือกอาหารและขนมที่ใช้ในงานมงคล คนไทยก็จะเลือกเฉพาะขนมมงคลที่มีชื่อดี แฝงไปด้วยความหมายดี เพื่อหวังจะให้เกิดแต่สิ่งที่ดีงามแก่ชีวิต

หากชาวต่างชาติจะต้องอาศัยอยู่ในเมืองไทย ติดต่อกับคนไทย หรือประกอบธุรกิจร่วมกัน การเข้าใจความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความพึงพอใจและทัศนคติที่ดีต่อกัน

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
ขาน	เรียก, เรียกชื่อ
เจริญ	งอกงาม, มากขึ้น, สมบูรณ์
นาม	ชื่อ
พ้อง	เหมือน, ตรงกัน
มงคล	เหตุที่นำความเจริญมาให้
लग	สิ่งหรือปรากฏการณ์ที่เชื่อกันว่าจะบอกเหตุดีหรือเหตุร้าย
สิริ	มงคล

แบบทดสอบท้ายบท

จงวงกลมรอบคำตอบที่ถูกต้อง

1. มงคล หมายถึงข้อใด
 - ก. เหตุที่นำความสงบมาให้
 - ข. เหตุที่นำความเจริญมาให้
 - ค. สิ่งที่ยั่งยืนภัยอันตราย
 - ง. สิ่งที่ทำให้มีความสุข

2. นาม หมายถึงอะไร
 - ก. ชื่อ
 - ข. ความเชื่อ
 - ค. คุณลักษณะ
 - ง. ความหมาย

3. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนามอย่างไร
 - ก. เป็นเพียงคำที่ใช้เรียกขาน
 - ข. เป็นคำใดก็ได้ไม่มีความสำคัญ
 - ค. เป็นสิ่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้
 - ง. ส่งผลถึงความดีงามหรือเลวร้ายให้เกิดแก่เจ้าของ

4. คนไทยนิยมตั้งชื่อด้วยวิธีใด
 - ก. เลือกคำตามใจชอบ
 - ข. ให้ผู้ใหญ่ที่เคารพตั้งให้
 - ค. เลือกคำที่มีความหมายดี
 - ง. เลียนแบบชื่อตามผู้อื่น

5. นามมงคลที่มีความหมายถึงความร่ำรวย อยู่ดีมีสุขคือข้อใด
 - ก. บุญมี
 - ข. บุญยืน
 - ค. บุญมาก
 - ง. บุญเสริม

ความรู้เสริมบทเรียน

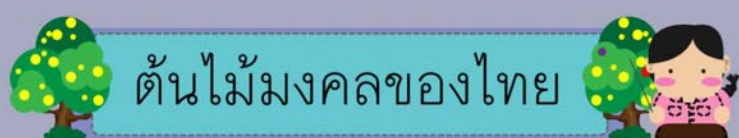
คนไทยมักตั้งชื่อที่มีคำที่มีความหมายแสดงถึงความดีและความเจริญรุ่งเรือง คนไทยเชื่อว่า ความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองถือเป็นสิริมงคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความดีงามและความเจริญรุ่งเรืองเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและทำให้มีความสุขมากที่สุด โดยสังเกตได้จากคำอวยพรของคนไทยที่มักพบคำว่า “ขอให้เจริญๆ” “ขอให้ประสบแต่สิ่งที่ดีงาม” “ขอให้สุขสวัสดิ์” เป็นต้น

นอกจากนี้ คนไทยยังเชื่อว่า การทำธุรกิจการค้า ถ้าตั้งชื่อร้านโดยเลือกคำที่หมายถึงความมั่งคั่ง ความมีทรัพย์สิน เงินทอง จะส่งผลให้เกิดความมั่งคั่งและความร่ำรวยตามชื่อร้าน ซึ่งสะท้อนความเชื่อเรื่องสิริมงคลของคนไทยที่ถือว่าความมั่งคั่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะเชื่อว่าผู้ที่มั่งคั่งร่ำรวยมีทรัพย์สินเงินทองจะเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างสุขสบาย เป็นผู้มีอำนาจและเป็นที่เคารพนับถือรักใคร่ของบุคคลทั่วไป

ชื่อร้านค้า

บทที่ 2

ต้นไม้มงคลของไทย

การปลูกต้นไม้ในบ้าน นอกจากจะปลูกเพื่อความร่มรื่นสวยงามแล้ว คนไทยเชื่อว่าต้นไม้ที่ชื่อมีความหมายดีจะเป็นต้นไม้มงคลที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้ปลูกหรือผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและหน้าที่การงาน คนไทยตั้งแต่โบราณถือว่าเป็นเคล็ดและเป็นสิริมงคลแก่บ้านและผู้อยู่อาศัยด้วย ต้นไม้มงคลเช่น ขนุน กระจังามะยม และวาสนา เป็นต้นไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลที่คนไทยนิยมปลูกไว้ในบริเวณบ้าน

ขนุนเป็นต้นไม้ชื่อมงคล 'ขนุน' พ้องกับคำว่า "หนุน" "สนับสนุน" "เกื้อหนุน" ที่หมายถึง ส่งเสริม ช่วยเหลือ อุปการะ ที่คนนิยมปลูกกันแทบทุกบ้าน เนื่องจากตามความเชื่อของคนโบราณว่า การปลูกต้นขนุนจะทำให้ผู้อยู่อาศัยได้รับการสนับสนุน มีคนคอยอุปการะ เกื้อหนุนจนเจือ คอยให้ความช่วยเหลือ มีคนสรรเสริญ สามารถป้องกันอันตรายและคนใส่ร้ายป้ายสีได้

มะยมมีชื่อพ้องกับคำว่า "นิยม" หมายถึง ชอบ ชื่นชม ยอมรับนับถือ คนไทยจึงเชื่อกันว่า การปลูกต้นมะยมจะทำให้คนนิยมชมชอบ รักใคร่ มีชื่อเสียง ไม่มีคนคิดร้ายหรือเป็นศัตรู

ขนุน

มะยม

วาสนา เป็นต้นไม้ที่คนไทยนิยมปลูกกันมาก เพราะชื่อที่เป็นมงคล วาสนา หมายถึง บุญบารมี จึงทำให้มีความเชื่อกันว่า หากบ้านใดปลูกต้นวาสนาจะทำให้มีความสุข ความสมหวังในชีวิต วาสนาเป็นต้นไม้แห่งโชคลาภและการเสี่ยงทายด้วย

โดยหลายคนเชื่อกันว่า หากต้นวาสนาออกดอกสวยงาม จะทำให้มีโชคลาภ ปรารถนาสิ่งใดก็จะสมดังใจมุ่งหมาย

กระดังงาเป็นต้นไม้มงคลตามความเชื่อของคนโบราณ ที่ปรารถนาให้ครอบครัวมีชื่อเสียงโด่งดัง ก่อเกิดงานไปไกล มีลาภยศสรรเสริญ มีเงินทอง ผู้คนทั่วไปนับหน้าถือตา เพราะชื่อ “กระดังงา” เป็นชื่อที่มีความหมายดี พ้องกับคำว่า “ดัง” ที่หมายถึง มีชื่อเสียง มีคนรู้จักมาก คนไทยยังเชื่อกันว่า กระดังงาเป็นต้นไม้ที่ช่วยเสริมเสน่ห์ให้สมาชิกในบ้าน ให้เป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป และมีชีวิตที่หอมหวานเหมือนกับกลิ่นหอมของดอก กระดังงา การปลูกกระดังงาควรปลูกไว้ทางทิศตะวันออกของตัวบ้านเพื่อให้แสงอาทิตย์ส่อง จะช่วยให้ชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว เพิ่มความเป็นสิริมงคลแก่ตัวบ้าน และครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้าน

การยึดถือเอาพันธุ์ไม้เป็นสื่อ เป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงกับความรัก ความสุข ความทุกข์ ความสูญเสีย และการพลัดพราก เพราะชื่อของพันธุ์ไม้บ้าง เพราะลักษณะของพันธุ์ไม้บ้าง เป็นความเชื่อที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด เรื่องของไม้มงคลและไม้ต้องห้ามนานาชนิดยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

วาสนา

กระดังงา

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
ขจรขจาย	ฟุ้ง, กระจาย, แผ่กว้าง, แพร่
ความสวัสดิ์	ความดี ความดีงาม ความเจริญรุ่งเรือง และความปลอดภัย
เคล็ด	การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เชื่อกันว่าเป็นวิธีปิดเป่าหรือ กันภัยหรือเหตุร้ายที่จะมีมา เช่น ต้นไม้บางชนิดไม่มีลูก เชื่อกันว่าถ้าเอามัดไปสับต้นเป็นเคล็ดแล้วจะมีลูก
ปรารถนา	มุ่งหมาย, อยากได้, ต้องการ
พ้อง	ต้องกัน, ตรงกัน, ซ้ำกัน, ร่วมกัน
ยศ	เครื่องกำหนดฐานะ ชั้น หรือตำแหน่งของบุคคล
ลาม	สิ่งที่มักจะได้อาโดยไม่คาดคิด
สรรเสริญ	ยกย่อง, เชิดชู, เทิดทูน
หอมหวาน	หอมตลบอบอวล, หอม

แบบทดสอบท้ายบท จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. ต้นไม้ที่คนไทยนิยมปลูกเพราะเชื่อว่าจะทำให้ได้รับการสนับสนุน มีคนคอยให้ความช่วยเหลือคือต้นอะไร

ตอบ _____

2. ต้นไม้อะไรที่คนไทยเชื่อว่าหากปลูกไว้ในบ้านแล้วออกดอกสวยงาม จะทำให้มีโชคลาภ ปราบปรามสิ่งใดก็จะสมหวังตั้งใจมุ่งหมาย

ตอบ _____

3. ต้นไม้อะไรที่คนไทยเชื่อว่าหากปลูกไว้ในบ้านจะทำให้คนนิยมชมชอบรักใคร่

ตอบ _____

4. คนไทยเชื่อว่าควรปลูกต้นไม้เพื่อเสริมสร้างชื่อเสียง ต้นไม้นี้คือต้นอะไร

ตอบ _____

5.

ภาพนี้เป็นต้นไม้อะไร

ตอบ _____

ความรู้เสริมบทเรียน

ประเทศไทยนิยมปลูกพันธุ์ตามสถานที่สำคัญ คือ วัดสำคัญ พระราชวัง เช่น วัดสุทัศน์ วัดเบญจมบพิตร พระราชวังบางปะอิน พระราชวังพญาไท พระนครคีรี คนโบราณมีความเชื่อว่า ไม่ควรปลูกต้นพันธุ์ในบ้าน เพราะมีชื่ออัปมงคล คือไปพ้องกับคำว่า ระทม ซึ่งแปลว่า เศร้าโศก ทุกข์ใจ ปลูกแล้วจะนำทุกข์มาให้ ปัจจุบันจึงได้มีการเรียกชื่อใหม่ให้เป็นมงคลว่า "ลีลาวดี" หมายถึง ต้นไม้ที่มีท่วงท่าสวยงามอ่อนช้อย ภายหลังจึงเป็นที่นิยมปลูกในบ้านและมีราคาแพงขึ้น

พันธุ์หรือลีลาวดี

บทที่ 3

ดอกไม้มงคลของไทย

ดอกไม้มงคลของไทย

ดอกไม้ นอกจากจะใช้ประดับให้สวยงามแล้ว คนไทยยังมีคติว่า บ้านเรือนควรปลูกดอกไม้ชนิดใดเพื่อให้เป็นมงคลกับชีวิต ทั้งนี้เพราะดอกไม้นามมงคลจะเสริมสร้างสิ่งดีและความเจริญให้ชีวิตของตนและครอบครัวได้

ดาวเรือง เป็นดอกไม้ที่มีสีเหลืองอร่ามเหมือนทองคำ “ดาวเรือง” พ้องกับคำว่า “รุ่งเรือง” หมายถึง เจริญ งาม อุดมสมบูรณ์ คนไทยเชื่อว่าหากปลูกดอกดาวเรืองไว้ภายในบ้านหรือริมรั้ว จะเป็นมงคลให้ชีวิตให้รุ่งเรือง เจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านทรัพย์สินเงินทอง ชื่อเสียง เกียรติยศ ฐานะตำแหน่ง และยังเหมือนกับมีเงินทองเหลืองอร่ามเต็มบ้าน นอกจากนี้ยังสามารถนำดอกมาบูชาพระได้ด้วย

เฟื่องฟ้า เป็นดอกไม้ที่ได้รับความนิยมว่าเป็นราชินีแห่งไม้ประดับ ชื่อ “เฟื่องฟ้า” พ้องกับคำว่า “เฟื่องฟู” หมายถึง เจริญ มั่งคั่ง รุ่งเรือง เจริญก้าวหน้า คนไทยจึงมีความเชื่อว่าเฟื่องฟ้าเป็นดอกไม้มงคล ในช่วงดอกเฟื่องฟ้าบานแสดงถึงความเบิกบาน สว่างไสว ความรุ่งเรืองที่ก้าวไกลแห่งชีวิต ครอบครัวใดปลูกต้นเฟื่องฟ้าไว้ประดับบ้านจะทำให้สมาชิกในบ้านมีความสุข ร่าเริง และมีชีวิตที่เฟื่องฟูรุ่งเรืองเช่นเดียวกับการเติบโตของเฟื่องฟ้า

ดาวเรือง

เฟื่องฟ้า

พุทธรักษา เป็นดอกไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลนามอีกชนิดหนึ่ง เพราะแปลว่า พระพุทธเจ้า คอยปกป้องคุ้มครอง หากบ้านใดมีดอกไม้ชนิดนี้ก็จะอยู่อย่างสงบสุข คนในครอบครัวรอดพ้นจากภัยและเรื่องราวร้ายๆ ที่เข้ามา อีกทั้งดอกพุทธรักษาสีเหลืองยังเป็นสัญลักษณ์ของวันพืชมงคลจะนำดอกพุทธรักษานี้มอบให้พ่อในวันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาและความเป็นมงคลของดอกไม้ชนิดนี้

แก้ว เป็นไม้มงคลอีกชนิดหนึ่งที่นิยมปลูกกันมาก เพราะดอกแก้วนั้นมักจะส่งกลิ่นหอมชื่นใจ ซึ่งเป็นเสน่ห์ของดอกไม้ชนิดนี้ “แก้ว” หมายถึง สิ่งที่ดีมีค่าสูง เป็นที่ยกย่อง คนโบราณเปรียบของที่มีคุณค่าสูงว่าเป็น “ดั่งดวงแก้ว” และ “แก้ว” หมายถึง ความสดใสสะอาด ดังนั้น คนโบราณจึงเชื่อว่า ครอบครัวที่ปลูกต้นแก้วไว้ภายในบริเวณบ้าน สมาชิกในบ้านทุกคนก็จะมีจิตใจบริสุทธิ์ สะอาด เบิกบานแจ่มใสราวกับความใสของแก้ว และมีความรักดั่งแก้วตาดวงใจนั่นเอง

พุทธรักษา

แก้ว

ดอกไม้ นอกจากจะส่งกลิ่นหอมแล้ว สีสนของดอกไม้ยังช่วยสร้างให้บรรยากาศรอบๆ ดูสวยงามสดชื่นอีกด้วย ความเชื่อจากชื่อมงคลส่งผลต่อจิตใจของคนไทย สามารถสร้างกำลังใจให้ผู้ปลูกและนำพาให้บังเกิดสิ่งดีงามในชีวิตได้

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
ดั่ง	ราวกับ, คล้าย, เหมือน
บังเกิด	เกิด
บูชา	แสดงความเคารพบุคคลหรือสิ่งที่มีค่าด้วยเครื่องสักการะ มีดอกไม้ ไม้ รูป เทียน เป็นต้น
สัญลักษณ์	สิ่งที่กำหนดนิยมกันขึ้นเพื่อให้ใช้หมายความแทนอีก สิ่ง หนึ่ง
เสน่ห์	ลักษณะที่ชวนให้รัก
อร่าม	สว่างสดใส

แบบทดสอบท้ายบท จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ดอกไม้ชนิดใดเป็นสัญลักษณ์ของวันพ่อแห่งชาติ
 - ดาวเรือง
 - แก้ว
 - เฟื่องฟ้า
 - พุทธรักษา
- ดอกไม้ชนิดใดที่คนไทยเชื่อว่าหากปลูกไว้ในบ้านแล้วออกดอกจะเหมือนมีเงินทองเต็มบ้าน

- คนไทยเชื่อว่าหากปลูกแก้วไว้ในบริเวณบ้านแล้วจะส่งผลอย่างไร
 - ร่ำรวย
 - สุขภาพดี
 - จิตใจบริสุทธิ์แจ่มใส
 - รอดพ้นจากอันตราย
- คนไทยเชื่อว่าหากปลูกเฟื่องฟ้าไว้ในบริเวณบ้านแล้วจะเป็นมงคลอย่างไร
 - ชีวิตเจริญก้าวหน้า
 - มีโชคลาภ
 - มีชื่อเสียงโด่งดัง
 - มีคนนิยมชมชอบ

5. คนไทยเชื่อว่าหากปลูกพุทธรักษาไว้ในบริเวณบ้านด้วยความเชื่อตามข้อใด

- ก. มีคนสรรเสริญ
- ข. มีความสมหวัง
- ค. สุขภาพแข็งแรง
- ง. อยู่อย่างสงบสุข

ความรู้เสริมบทเรียน

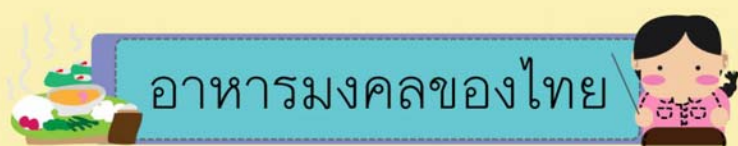
ดอกมะลิ

พวงมาลัย

วันที่ 12 สิงหาคมของทุกปี เป็นวันแม่แห่งชาติ เป็นวันที่คนไทยรำลึกถึงพระคุณของแม่ ดอกมะลิเป็นสัญลักษณ์ของวันแม่แห่งชาติของคนไทย เพราะดอกมะลิมีสีขาว มีกลิ่นหอม แสดงถึงความสะอาด บริสุทธิ์ เหมือนกับความรักของแม่ ในวันแม่ของทุกๆ ปี ลูกจึงนำดอกมะลีสีขาวในรูปแบบต่างๆ ทั้งดอกไม้สด พวงมาลัย หรือดอกไม้ประดิษฐ์ มอบแด่แม่ผู้ให้กำเนิดเป็นธรรมเนียมที่ต้งามมาจนถึงปัจจุบัน

บทที่ 4

อาหารมงคลของไทย

อาหารมงคลมีความเป็นมงคลหลายลักษณะ ทั้งนามมงคล รูปลักษณะมงคล หรือ ชื่อมีความหมายมงคล เป็นอาหารที่นิยมรับประทานในงานมงคลมาแต่อดีต อาหารมงคลช่วยเรื่องสุขภาพและเสริมความรุ่งเรืองแก่ชีวิต อาหารมงคลที่นิยมรับประทานในงานมงคลของไทยมีดังนี้

ลาบ เป็นเมนูที่มีชื่อพ้องเสียงกับคำว่า “ลาภ” ซึ่งหมายถึง ความโชคดี และเพราะใครๆ ต่างก็อยากมีโชคมีลาภ ลาบเป็นเมนูที่นิยมใช้ในงานมงคลต่างๆ เพราะมีชื่อที่เป็นมงคล และเป็นเมนูสุขภาพที่เต็มไปด้วยพืชผักสมุนไพรให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย

ขนมจีน ถือเป็นอาหารสำคัญในงานแต่งงานมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยขนมจีนที่นำมาใช้จะต้องโรยให้เส้นต่อเนื่องกันและยาวที่สุด เวลาจัดต้องจัดให้สวยงามโดยไม่ตัดเส้นให้ขาด เพราะคนโบราณถือว่าเป็นมงคลให้การครองรักยืนยาว นอกจากนั้นอาหารที่เป็นเส้นๆ ยาวๆ ก็นิยมใช้ นอกจากในงานแต่งงานแล้ว ยังใช้ในงานทำบุญอายุ โดยเชื่อกันว่า อาหารเหล่านี้นจะทำให้เจ้าภาพมีอายุยืนยาว

ลาบ

ขนมจีน

ข้าวเหนียว ในงานมงคลนิยมรับประทานกับกับข้าวต่างๆ หรือทานเป็นของหวาน เพราะคนไทยถือว่าข้าวเหนียวสื่อถึงความรักที่เหนียวแน่นยืนนานระหว่าง คู่บ่าวสาวและครอบครัวทั้งสองฝ่าย อย่างข้าวเหนียวน้ำกะทิก็น่ามีความหมายว่า ให้คู่บ่าวสาวนั้นรักกันแน่นเหนียวเหมือนข้าวเหนียว และมีความหวานชื่นเหมือนน้ำกะทิ

ห่อหมก ใช้ในประเพณีแต่งงานมาแต่โบราณเช่นกัน มีความหมายในเชิงให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวนั้น “เออออห่อหมก” กันไปทุกเรื่อง จะได้ไม่ต้องมีเรื่องขัดแย้งกัน มาจากสำนวน “เออออห่อหมก” สำนวนนี้มาจากประเพณีแต่งงานในวันก่อนฤกษ์แต่งงาน ฝ่ายชายจะต้องจัดผ้าไหว้และขันหมากไปบ้านเจ้าสาว ในขันหมากมีของมงคลหลายอย่าง ห่อหมกเป็นของสำคัญที่ขาดไม่ได้ ทั้งสองคำรวมกัน จึงหมายถึง ทั้งสองฝ่ายตกลงด้วยดี รับคำด้วยดี

ห่อหมก

ข้าวเหนียว

อาหารในงานมงคลนี้ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่แสดงให้เห็นถึงความละเอียดละไมในการดำเนินชีวิตของคนไทย อาหารไทยหลากหลายเมนูมีชื่อเสียงลือไปทั่วโลกและเป็นจุดเริ่มต้นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ชาวต่างชาติรู้จักประเทศไทยมากขึ้น

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
รูปลักษณะ	ลักษณะภายนอก
โรย	ค่อยโปรยลงไป
ครอง	ดำรงไว้ รักษาไว้
ชั้นหมาก	ชั้นใส่หมากพลูในพิธีหมั้นหรือแต่งงาน ซึ่งฝ่ายเจ้าบ่าวนำไปค้ำับผู้ปกครองฝ่ายเจ้าสาวเมื่อจะแต่งงานกัน
รอบ	ลักษณะนามเรียกลักษณะที่มาบรรจบกัน
ฤกษ์	เวลาที่กำหนดหรือคาดว่าจะให้ผล มักนิยมใช้ในทางดี เช่น ฤกษ์ดี

แบบทดสอบท้ายบท จงโยงเส้นจับคู่ระหว่างอาหารกับความเชื่อของคนไทย

1. ทำให้โชคดี	ก. น้ำกะทิ
2. ทำให้ครองรักยืนยาว	ข. ห่อหมก
3. ทำให้มีความรักหวานชื่น	ค. ลาบ
4. ทำให้ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	ง. ข้าวเหนียว
5. ทำให้ความรักเหนียวแน่นยืนนาน	จ. ขนมจีน

ความรู้เสริมบทเรียน

อาหารที่ไม่ควรใช้ในงานแต่งงาน ได้แก่ อาหารที่มีชื่อและลักษณะไม่เป็นมงคล เช่น ต้มยำต่างๆ เพราะถือว่าเป็นของเผ็ดร้อน เชื่อว่าจะทำให้ชีวิตของคู่บ่าวสาวเกิดการทะเลาะกันจนเผ็ดร้อน เหมือนกับรสชาติของต้มยำ

หมี่กรอบ เพราะมีลักษณะหักเป็นชั้นเล็กชั้นน้อยได้ง่าย ซึ่งสื่อความหมายถึง การบั่นทอนความรักให้สั้นลง

นอกจากนี้ยังมีอาหารชนิดอื่นที่มีชื่อและลักษณะไม่เป็นมงคล เช่น ขนมบ้าบิ่นและขนมถั่งแตก อีกทั้งผลไม้ เช่น ละมุด มังคุด มะไฟ เป็นต้น

ต้มยำ

หมี่กรอบ

ขนมบ้าบิ่น

ขนมถั่งแตก

มังคุด

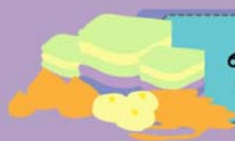

ละมุด

มะไฟ

บทที่ 5

ขนมมงคลของไทย

ขนมมงคลของไทย

ขนมไทยถือเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติไทยซึ่งอยู่คู่กับสังคมไทยมา ยาวนาน ในงานเทศกาล งานประเพณี หรือการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ก็ใช้ขนมไทย ในงาน โดยเลือกใช้เฉพาะขนมไทยที่มีชื่อเป็นมงคล และมีความหมายเป็นสิริมงคล ขนม มงคลใช้ถวายพระ เลี้ยงต้อนรับแขกในงานพิธีมงคลต่างๆ เช่น งานมงคลสมรส งานบวช หรืองานขึ้นบ้านใหม่ คนไทยมีความเชื่อกันมาตั้งแต่โบราณว่า ถ้าจัดงานมงคลจะต้องมี ขนมไทยมงคลเลี้ยงแขกเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้เข้าร่วมงาน ให้มีความสุข ความเจริญ รุ่งเรือง มั่งคั่งร่ำรวย ตามความหมายของขนมมงคล

ทองหยิบ หมายถึง เมื่อหยิบจับอะไรก็จะเป็นเงินเป็นทอง เป็นขนมมงคลที่มี ลักษณะงดงามคล้ายดอกไม้สีทองและมีชื่อที่เป็นสิริมงคล เชื่อว่าหากนำไปใช้ประกอบพิธี มงคลต่างๆ หรือให้เป็นของขวัญแก่ใครแล้วจะทำให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวย หยิบจับการ งานสิ่งใดก็จะร่ำรวยมีเงินมีทองสมดังชื่อ “ทองหยิบ”

ขนมเม็ดขนุน ลักษณะขนมจะมีสีเหลืองทอง รูปร่างจะคล้ายกับเม็ดขนุน ข้างในมี ไส้ทำด้วยถั่วเขียวบด มีความเชื่อกันว่า ชื่อของขนมเม็ดขนุน จะเป็นสิริมงคล ช่วยให้มี คนสนับสนุน หนุนในเรื่องการดำเนินชีวิต และในหน้าที่การงาน หรือกิจการต่างๆ ที่ได้ กระทำอยู่

ทองหยิบ

ขนมเม็ดขนุน

ขนมชั้น หมายถึง ความเป็นปึกแผ่นมั่นคง มียศมีตำแหน่งที่สูงขึ้น เพราะเป็นขนมไทยที่ถือเป็นขนมมงคลจึงต้องหยอดชั้นให้ได้ 9 ชั้น เนื่องจากคนไทยมีความเชื่อว่าเลข 9 เป็นเลขสิริมงคล หมายถึงความเจริญก้าวหน้า ได้เลื่อนชั้นยศถาบรรดาศักดิ์ให้สูงส่งยิ่งๆขึ้นไป

ทองเอก คำว่า “เอก” หมายความว่าถึง การเป็นที่หนึ่ง การใช้ขนมทองเอกในการประกอบพิธีมงคลสำคัญจึงเปรียบเสมือนคำอวยพรให้เป็นที่ยอมรับนิยมใช้มอบเป็นของขวัญในงานฉลอง ขนมทองเอกมีลักษณะที่สง่างามโดดเด่นกว่าขนมตระกูลทองชนิดอื่นๆ ตรงที่มีทองคำเปลวติดไว้ที่ด้านบนของขนม

ขนมชั้น

ทองเอก

ขนมไทยเป็นขนมหวาน ความหวานช่วยสร้างสรรคมีตราบภาพและความรัก สำหรับสังคมไทยแล้วขนมหวานของไทยมีความหมายเกี่ยวข้องกับบุญกุศล ความรัก ความสุข และความสามัคคี ในวันสำคัญหรืองานมงคลไม่ว่าจะประเพณีไหนๆ นอกจากจะสื่อถึงความรักแล้ว ยังแฝงไปด้วยความหมายมงคลในทางเกื้อหนุนเพิ่มพูนชีวิตให้มีแต่ความเจริญ

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
เฉพาะ	โดยเฉพาะ ตรงตัว
ดั่ง	เหมือน
ถวาย	มอบให้
บรรดาศักดิ์	ฐานันดรศักดิ์ที่พระราชทานแก่ข้าราชการหรือบุคคลทั่วไป
แฝง	ซ่อน เร้น
ยศ	ตำแหน่ง ฐานะ ชั้น
ฤกษ์	เวลาที่กำหนดหรือคาดว่าจะให้ผล มักนิยมใช้ในทางดี เช่น ฤกษ์ดี
เสมือน	เหมือน
เอกลักษณ์	ลักษณะเฉพาะ

แบบทดสอบท้ายบท

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ขนมหองหยิบมีลักษณะตามข้อใด
 - ก. เป็นชั้นๆ
 - ข. เป็นเส้นยาวๆ
 - ค. คล้ายดอกไม้สีทอง
 - ง. คล้ายกับเม็ดขนุน
2. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับขนมหองหยิบอย่างไร
 - ก. มีคนอุปการะ
 - ข. สร้างความร่ำรวย
 - ค. เกิดความโชคดี
 - ง. ปลอดภัยจากอันตราย
3. ความเชื่อของคนไทยกับขนมเม็ดขนุนคืออะไร
 - ก. สุขภาพดี
 - ข. มีคู่ครองดี
 - ค. มีคนสนับสนุน
 - ง. มีคนยกย่องสรรเสริญ
4. คนไทยมีความเชื่อเรื่องขนมชั้นตามข้อใด
 - ก. เรียบแก่ง
 - ข. มีความสงบสุข
 - ค. เป็นที่รักของคนอื่น
 - ง. ทำให้มีตำแหน่งที่สูงขึ้น
5. “ขนมหองเอก” ตามความเชื่อของคนไทยคือเรื่องใด
 - ก. ความเป็นที่หนึ่ง
 - ข. มีฐานะร่ำรวย
 - ค. มีความรักสามัคคี
 - ง. มีความสุขสมหวัง

ความรู้เสริมบทเรียน

“ขนมมงคล 9 อย่าง” ของไทย

คนไทยนั้นมีความเชื่อเรื่องนามมงคลในการตั้งชื่อสิ่งต่างๆ แม้แต่ขนมและเมื่อขนมเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ในงานพิธีมงคล การเลือกขนมที่มีชื่อไพเราะเข้ากับงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ ขนมที่ได้รับความนิยมที่สุดก็ต้องเป็นขนมตระกูล “ทอง” เพราะทองเป็นสิ่งที่คนไทยนิยมกัน เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ก็หมายถึงการมีเงินมีทองใช้ไม่ขาดมือ ฝอยทอง มีลักษณะเด่น คือการมีเส้นยาวๆ หมายถึงได้อยู่ร่วมกันอย่างยืนยาว

นอกจากนั้นก็มีขนมที่มีชื่อพ้องกับคำมงคล เช่น ขนมเม็ดขนุน ที่มีคำว่า ขนุน ในชื่อ หมายความว่าจะมีผู้คอยสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้า ขนมถ้วยฟู หมายถึง มีความเจริญเฟื่องฟูตลอดไป ขนมเสน่ห์จันทร์ หมายความว่า จะเป็นคนมีเสน่ห์ มีคนคอยช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ขนมทองเอก หมายความว่า ใต้ว่าเป็นเอก หรือเป็นที่หนึ่ง

ส่วนขนมอีก 2 ชนิดที่มีความหมายทางสัญลักษณ์ ได้แก่ ขนมชั้น ที่มีชั้นซ้อนกันหลายๆ ทบ หมายความว่า จะได้เลื่อนชั้นสูงๆ ขึ้นไป และขนมจำมกกุฏ หมายความว่า จะได้มีเกียรติยศสูงสุด ราวกับได้สวมมงกุฏซึ่งเป็นเครื่องทรงสูงสุดของคนไทย

ทองหยิบ

ทองหยอด

ฝอยทอง

เม็ดขนุน

ถ้วยฟู

เสน่ห์จันทร์

ทองเอก

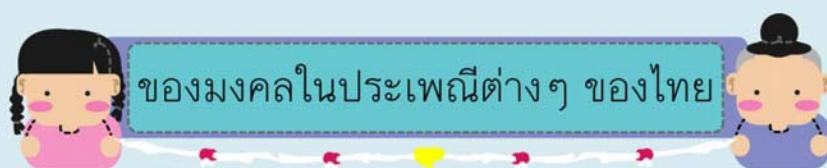

ขนมชั้น

จำมกกุฏ

บทที่ 6

ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นแบบแผนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะเชื่อว่าจะทำให้เกิดความสุขสมบูรณ์แก่ตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจโดยถือเอาความเป็นสิริมงคลเป็นสำคัญ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยที่มีพิธีการอันเป็นมงคลที่สำคัญมีดังนี้

ประเพณีขึ้นบ้านใหม่

ในพิธีการขึ้นบ้านใหม่ คนไทยเลือกสิ่งของมงคลที่ใช้ในพิธีโดยเอาความหมายของชื่อ และคุณสมบัติของสิ่งของนั้น เป็นคตินิยมของไทยมาแต่โบราณที่หวังให้ผู้อยู่อาศัยในบ้านมีความสุข มีความสบาย มีความร่ำรวย ไม่มงคลที่นำมาประกอบพิธีเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยอาศัยนัยแห่งความหมายบ้าง หรือชื่อบ้าง คือ

ถั่ว งา และข้าวเปลือก เป็นธัญพืช หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญงอกงาม ทั้งด้านชีวิต ครอบครัว การงาน และฐานะ

ใบเงิน ใบทอง และใบนาค มีชื่อเป็นมงคล หมายถึงความร่ำรวย มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย

ธัญพืช

ใบเงิน

ใบทอง

ใบนาค

ประเพณีการแต่งงาน

พิธีการแต่งงานเป็นพิธีมงคลที่แตกต่างจากงานมงคลอื่นๆ เพราะเป็นพิธีที่เริ่มการมีชีวิตคู่ของบ่าวสาวและจะอยู่ร่วมกันต่อไปจนตลอดชีวิต ดังนั้นสิ่งของที่ใช้ประกอบในพิธีจะต้องเป็นของดี มีชื่อเป็นมงคล และต้องเป็นคู่ๆ กันด้วย

กล้วยและอ้อย เมื่อฝ่ายชายแห่ขบวนขันหมากมาบ้านฝ่ายหญิง เราจะได้เห็นขบวนขันหมากมีทั้งต้นกล้วยและต้นอ้อย ซึ่งคนไทยมีคติความเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ กล้วย หมายถึง ความเจริญงอกงาม และอ้อยที่มีรสหวานก็หมายถึงความรัก ความหวานชื่น เชื่อกันว่าความรักของหนุ่มสาวคู่นี้จะเป็นไปอย่างราบรื่น ความรักจะสดชื่นหอมหวานอยู่ตลอดไป อีกทั้งฐานะความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจก็สมบูรณ์พูนสุข

ขบวนขันหมาก

ของมงคลในขบวนขันหมาก

พิธีการแต่งงาน

ของมงคลในพิธีการแต่งงาน

ในระหว่างงานพิธีก็จะถือเคล็ดโดยระมัดระวังไม่ให้มีข้าวของตกแตกหรือเสียหาย ไม่พูดในสิ่งที่ไม่เป็นมงคล รวมถึงการใช้อาหารประกอบการจัดเลี้ยงในงานพิธีก็จะใช้อาหารและขนมที่มีชื่อที่เป็นมงคล โดยมีแนวความคิดเปรียบเทียบ และคาดหมายไว้ว่าชีวิตคู่บ่าวสาวจะต้องดำเนินไปตามความเป็นมงคลแห่งชื่อของสิ่งที่เข้าร่วมพิธี

ประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ

คนไทยเชื่อว่า ขวัญเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน แต่อยู่ในร่างกายทุกคน ขวัญอยู่ในคน สัตว์ และสิ่งของ เมื่อใดที่ขวัญอ่อนลงหรือไม่อยู่กับตัวจะทำให้ร่างกายอ่อนแอ และจิตใจของเจ้าของขวัญจะรู้สึกเสียใจ ตกใจ ท้อใจ เมื่อเจ้าของขวัญมีขวัญดีก็จะรู้สึก สุขสบายใจและกล้าหาญ มีพลังเต็มเปี่ยม การสู่ขวัญ คือ การทำพิธีกรรมเพื่อเรียกขวัญให้กลับมาสู่เจ้าของขวัญ จะช่วยให้เกิดสิริมงคล และมีกำลังใจมากขึ้น คนไทยมักทำพิธีสู่ขวัญในแต่ละช่วงวัยของชีวิต และช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลง

พิธีบายศรีสู่ขวัญนักเรียนสำเร็จการศึกษา

พิธีบายศรีสู่ขวัญคู่บ่าวสาวในประเพณีการแต่งงาน

เครื่องประกอบพิธีกรรมบายศรีสู่ขวัญที่มีความสำคัญ มีดังนี้

ไผ่ตม ในพิธีบายศรีสู่ขวัญเรียกว่า “ไผ่ขวัญ” คนไทยเชื่อว่าไผ่มีความหมายและมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับขวัญ คือ ไผ่มีความหมายแทนชีวิตที่เกิดใหม่ภายหลังการประกอบพิธีกรรมแล้ว เหมือนกับการทำขวัญนี้ทำให้ร่างกายอยู่ได้ตามปกติ ถือว่าไผ่เป็นสัญลักษณ์แทนขวัญ เจ้าของขวัญจะรับประทานไผ่ตมเมื่อเสร็จพิธีแล้วจึงถือว่าขวัญได้กลับเข้าสู่ร่างกาย

บายศรี

ใบไม้มงคลต่างๆ เช่น ใบคูณ ใบมะยม ใบยอ ฯลฯ จะจัดใส่พานขวัญเพื่อให้เจ้าของขวัญประสบความสุขความเจริญ ใบคูณ หมายถึง การค้าคุณให้เจริญก้าวหน้า มั่งมีทวีคูณ ใบมะยม หมายถึง ให้มีคนนิยมชมชอบ ใบยอ หมายถึง ให้มีแต่คนสรรเสริญเยินยอและรักใคร่

ใบคูณ

ใบมะยม

ใบยอ

ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทยล้วนนำมาประกอบพิธีเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยอาศัยความหมายและชื่อ ชาวไทยยึดถือเป็นแบบแผนการปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันเพราะหวังให้ชีวิตของตนและครอบครัวมีความสุขเจริญรุ่งเรือง

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
ขวัญ	พลังจิตที่มีอยู่ในตัวมนุษย์
คูณ	ทำให้มากขึ้น
ทวีคูณ	เพิ่มขึ้นสองเท่า
ธัญพืช	พืชที่ให้เมล็ดเป็นอาหารหลัก
บ่าวสาว	เจ้าบ่าวเจ้าสาว คู่สมรส คู่แต่งงาน
พาขวัญ	หรือเรียกว่า ขันบายศรี หมายถึงภาชนะใส่เครื่องบูชา ในการเรียกขวัญ เครื่องประกอบนี้จะทำบนพานหรือ ขันและตกแต่งให้สวยงาม
มั่งมี	มีเงินมาก รวย

แบบทดสอบท้ายบท

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. รัญพิชอย่างถั่ว งา และข้าวเปลือก ให้ความหมายเป็นมงคลอย่างไร
 - ก. ความรักที่ยืนยาว
 - ข. ชีวิตมีความเจริญ
 - ค. การเป็นที่นิยมรักใคร่
 - ง. การเป็นที่ยกย่องสรรเสริญ
2. อ้อยที่ใช้ในขบวนขันหมากมีความหมายเป็นมงคลตามข้อใด
 - ก. ความรักหวานชื่น
 - ข. ความสุขสมบูรณ์
 - ค. ความเจริญงอกงาม
 - ง. ความมีศถาบรรดาศักดิ์
3. ไบเงิน ไบทอง ไบนาค มีความหมายเป็นมงคลเรื่องใด
 - ก. ความรัก
 - ข. ความสุข
 - ค. ความเจริญ
 - ง. ความร่ำรวย
4. ไข่ต้มในพานบายศรีสื่อความหมายถึงสิ่งใด
 - ก. ขวัญ
 - ข. สุขภาพ
 - ค. ความรัก
 - ง. ความอุดมสมบูรณ์
5. ข้อใดมีความหมายเป็นมงคลถึงการเป็นที่ยกย่องสรรเสริญของคนทั่วไป
 - ก. ไบคูณ
 - ข. ไบยอ
 - ค. ไบนาค
 - ง. ไบมะยม

ความรู้เสริมบทเรียน

ประเพณีการสู่ขวัญข้าวเป็นพิธีกรรมในการเรียกขวัญข้าวหลังจากการเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นการขอขมาและขอบคุณแม่โพสพหรือเทพีแห่งข้าว และยังเป็นพิธีที่เชื่อกันว่า จะทำให้ข้าวไม่หายและหมดไปจากทุ่งฉางเร็วอีกด้วย วันที่ทำพิธีปกติถือเอาวันขึ้นข้าวขึ้นย้งเสร็จแล้ว หากไม่ทันก็อาจทำในวันรุ่งขึ้นก็ได้ โดยทั่วไปเครื่องประกอบพิธีจะมีไก่ เหล้า และเครื่องใช้ของผู้หญิง เช่น กระจก หวี แป้ง พิธีสู่ขวัญข้าวจะทำในลานนวดข้าวหรือทำในสถานที่เดียวกันกับที่ทำพิธีแรกนา โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางพิธีกรรมหรือเจ้าของนามาทำพิธีตั้งบายศรีและเครื่องเซ่นในย้งสู่ขวัญ แล้วกล่าวคำถวายต่อพระแม่โพสพ

ของมงคลในพิธีสู่ขวัญข้าว

การประกอบพิธีสู่ขวัญข้าว

เฉลยแบบทดสอบท้ายบท

เฉลยแบบทดสอบท้าย บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม

1. ข
2. ก
3. ง
4. ค
5. ก

เฉลยแบบทดสอบท้าย บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย

1. ต้นขนุน
2. ต้นวาสนา
3. ต้นมะยม
4. ต้นกระดังงา
5. ต้นขนุน

เฉลยแบบทดสอบท้าย บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย

1. ง
2. ข
3. ค
4. ก
5. ง

เฉลยแบบทดสอบท้าย บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย

1. ทำให้โชคดี	ก. น้ำกะทิ
2. ทำให้ครองรักยืนยาว	ข. ห่อหมก
3. ทำให้มีความรักหวานชื่น	ค. ลาบ
4. ทำให้ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	ง. ข้าวเหนียว
5. ทำให้ความรักเหนียวแน่นยืนนาน	จ. ขนมจีน

เฉลยแบบทดสอบท้าย บทที่ 5 ขนมมงคลของไทย

1. ค
2. ข
3. ค
4. ง
5. ก

เฉลยแบบทดสอบท้าย บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

1. ข
2. ก
3. ง
4. ก
5. ข

บรรณานุกรมรูปภาพ

ภาพ	ตำแหน่งการใช้	ข้อมูลอ้างอิง
	บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://www.homeidea.in.th
	แบบทดสอบท้ายบทเรียนที่ 2	ที่มา : http://www.thaigoodview.com/node/163540
	บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://www.oknation.net/blog/sandstone/2011/06/06/entry-1
	บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=fasaiwonmai&month=04-2011&date=30&group=2&gblog=108
	บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://www.thaigoodview.com/node/105883

รูปภาพ	ตำแหน่งการใช้	ข้อมูลอ้างอิง
	บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://piyanar.exteen.com/20110423/entry
	บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://www.dmc.tv
	บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย	ที่มา : http://www.oknation.net/blog/Tip2/2013/04/18/entry-1
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://writer.dek-d.com/mint7/story/view.php?id=261159
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://www.mythaimenu.com

รูปภาพ	ตำแหน่งการใช้	ข้อมูลอ้างอิง
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://www.engtest.net/forum/detail.php?type_id=03-12&topic_id=3354
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://www.shareview.in.th
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://www.fortuner-club.com/index.php?topic=26491.0
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://www.almondsandraisins.com
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://frynn.com
	บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย	ที่มา : http://www.kasetporpeang.com/forums/index.php?topic=105979.80

รูปภาพ	ตำแหน่งการใช้	ข้อมูลอ้างอิง
	บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย	ที่มา : http://board.postjung.com/643394.html
	บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย	ที่มา : http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=sandwich-pookie&month=11-08-2011&group=8&gblog=2
	บทที่ 5 ขนมหมงคลของไทย	ที่มา : http://jiraporn1111.circlecamp.com/index.php?page=iiiiii
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://library.cmu.ac.th/ntic/lannatradition/wedding-ceremony.php
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=see&month=03-2011&date=20&group=5&gblog=7
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.nanagarden.com

รูปภาพ	ตำแหน่งที่ใช้	ข้อมูลอ้างอิง
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.nanagarden.com/
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ภาพ : ศาสตรา เจริญพจน์
		
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.2bbride.com/inspiration/inspiration_front/view_photo/themecolor/5/136
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.2bbride.com/weddinglibrary/weddinglibrary_expert_front/detail_view/74
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://frynn.com
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.jamrat.net/jamrathealth.aspx?blogid=506

รูปภาพ	ตำแหน่งที่ใช้	ข้อมูลอ้างอิง
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://woothisakoom.blogspot.com/2013_02_01_archive.html
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://talung.gimyong.com/index.php?topic=257696.0
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://www.secondary41.go.th/media_spm54/doc/student/web/vangyaku/r3.html
	บทที่ 6 ของมงคลที่ใช้ใน ประเพณีต่างๆ ของไทย	ที่มา : http://student.nu.ac.th/bunbeokfa/activity1.html

บรรณานุกรม

- ฉวีงาม มาเจริญ. (2538). *ไม่มั่งคด*. กรุงเทพฯ : เอ็น ที พี เพรส.
- นฤมล รัตนอ่อน. (2554). *ความหมาย ความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากการตั้งชื่อนักเรียน*
ตำบลท่าช้างคลอง จังหวัดเลย. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงแก้ว เรืองไพศาล. (2554). *เขยฝรั่ง : การจัดพิธีมงคลสมรสตามเอกลักษณ์อีสาน*. วิทยานิพนธ์.
ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วันดี ณ สงขลา. (2550). *ขนมไทยเมื่อวันวาน*. กรุงเทพฯ : โรงเรียนศรีวิชัย.
- วิโรจน์ เวชชะ. 2537. "ขนมมงคลกับการวิวาห์". น. 24-26. *งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย*
ครั้งที่ 18 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุฟ.
- สาร สารทัศนันทน์. (2527). *พิธีสู่ขวัญและคำสู่ขวัญโบราณ*. เลย: ม.ป.พ.

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้
หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติ
เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

จงวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (30 คะแนน)

1. มงคลมีความหมายตามข้อใด
 - ก. สิ่งที่ทำแล้วมีความสุข
 - ข. เหตุที่นำความเจริญมาให้
 - ค. สิ่งที่ใช้ป้องกันอันตราย
 - ง. เหตุที่ทำให้เกิดความรัก
2. มงคลนามหมายถึงข้อใด
 - ก. ชื่อที่มีความหมายดี
 - ข. ชื่อที่พ่อแม่ตั้งให้
 - ค. ชื่อที่ตรงตามวันเกิด
 - ง. ชื่อที่ตรงตามบุคลิกภาพ
3. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับมงคลนามอย่างไร
 - ก. เพื่อการเรียกขานเท่านั้น
 - ข. คำใดก็ได้ไม่มีความสำคัญ
 - ค. สิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงได้
 - ง. ทำให้เกิดสิ่งดีๆ ในชีวิต
4. หากคนไทยทำธุรกิจการค้ามักจะตั้งชื่อโดยเลือกความหมายตามข้อใด
 - ก. ความรัก
 - ข. ความโชคดี
 - ค. ความมั่งคั่ง
 - ง. ความสงบสุข
5. คนไทยมีค่านิยมในการตั้งชื่อตรงกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. ตั้งชื่อให้เกิดสิ่งดีๆ ในชีวิต
 - ข. ตั้งชื่อตามความชื่นชอบ
 - ค. ให้ผู้ใหญ่ที่เคารพตั้งชื่อให้
 - ง. ตั้งชื่อตามบุคคลมีชื่อเสียง

6. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับต้นวาสนาอย่างไร
 - ก. มีสุขภาพดี
 - ข. มีชื่อเสียงโด่งดัง
 - ค. คนคอยช่วยเหลือ
 - ง. มีความสุขสมหวัง
7. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับต้นขนุนตามข้อใด
 - ก. มีคนรักใคร่
 - ข. มีคนรู้จักมาก
 - ค. มีคนคอยอุปการะ
 - ง. เป็นผู้ที่มีจิตใจสะอาดบริสุทธิ์
8. คนไทยปลูกต้นมะยมไว้ในบ้านตามความเชื่อในข้อใด
 - ก. เรียนเก่ง
 - ข. มีโชคลาภ
 - ค. คนนิยมชมชอบ
 - ง. มีความเจริญรุ่งเรือง
9. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับต้นกระดังงาอย่างไร
 - ก. ทำให้มีชื่อเสียง
 - ข. ป้องกันคนใส่ร้าย
 - ค. ทำให้เป็นคนฉลาด
 - ง. ทำให้ครอบครัวสงบสุข
10. เหตุใดคนโบราณจึงมีความเชื่อว่าการปลูกต้นลำทมมในบ้าน
 - ก. รูปลักษณะไม่สวยงาม
 - ข. ล่อแมลงมากัดกินพืชสวนในบ้าน
 - ค. ชื่ออัปมงคลจะนำความทุกข์มาให้
 - ง. นิยมปลูกในวัดและพระราชวังเท่านั้น
11. ดอกไม้ชนิดใดคนไทยเชื่อว่าปลูกแล้วจะทำให้มีฐานะร่ำรวยเหมือนมีเงินทองเต็มบ้าน
 - ก. มะลิ
 - ข. แก้ว
 - ค. เฟื่องฟ้า
 - ง. ดาวเรือง

-
-
12. ดอกไม้ชนิดใดปลูกไว้ในบ้านแล้วเหมือนพระพุทธเจ้าคอยปกป้องคุ้มครอง
- ก. เฟื่องฟ้า
 - ข. พุทธรักษา
 - ค. ดาวเรือง
 - ง. กระดังงา
13. คนไทยเชื่อว่าปลูกต้นเฟื่องฟ้าไว้ในบริเวณบ้านแล้วจะเป็นอย่างไร
- ก. ชีวิตเฟื่องฟู
 - ข. มีความสุข
 - ค. มีจิตใจอ่อนโยน
 - ง. มีชื่อเสียงโด่งดัง
14. การปลูกต้นแก้วตามความเชื่อของคนไทยจะเกิดสิ่งใด
- ก. มีอำนาจวาสนา
 - ข. ได้รับการนับถือ
 - ค. มีจิตใจบริสุทธิ์
 - ง. เกิดความร่มเย็น
15. ดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของวันพ่อคืออะไร
- ก. รัก
 - ข. แก้ว
 - ค. ดาวเรือง
 - ง. พุทธรักษา
16. ห่อหมกในพิธีแต่งงานสื่อความหมายอย่างไร
- ก. ความรักสดใส
 - ข. ความรักสามัคคี
 - ค. ความรักยืนยาว
 - ง. ความรักหวานชื่น
17. อาหารที่แสดงถึงความรักยืนยาวที่ใช้ในงานแต่งงานคืออะไร
- ก. ขนมจีน
 - ข. ห่อหมก
 - ค. ต้มยำกุ้ง
 - ง. ข้าวเหนียว

18. คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับลาบอย่างไร
- ก. โชคดี
 - ข. ความสามัคคี
 - ค. ความสมหวัง
 - ง. ความรักมั่นคง
19. อาหารมงคลที่หมายถึงการให้คู่บ่าวสาวรักกันตลอดชีวิตคืออะไร
- ก. ห่อหมก
 - ข. ต้มยำกุ้ง
 - ค. ข้าวเหนียว
 - ง. หมี่กรอบ
20. ข้อใดกล่าวถูกต้องตามคติความเชื่อของคนไทย
- ก. มะไฟเป็นผลไม้มงคล
 - ข. ต้มยำเป็นอาหารมงคล
 - ค. ขนมถั่งแตกนิยมใช้ในงานแต่งงาน
 - ง. อาหารที่มีรสเผ็ดร้อนไม่ควรใช้ในงานแต่งงาน
21. ขนมมงคลในข้อใดสื่อความหมายถึงความมั่งมีทรัพย์สินเงินทอง
- ก. ขนมชั้น
 - ข. ทองหยิบ
 - ค. ฝอยทอง
 - ง. ขนมถ้วยฟู
22. ขนมมงคลที่เหมาะสมสำหรับการอวยพรให้ผู้ที่ได้เลื่อนยศคืออะไร
- ก. ขนมชั้น
 - ข. ขนมทองเอก
 - ค. ขนมจ่ามงกุฏ
 - ง. ขนมเม็ดขนุน
23. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องตามคติความเชื่อของคนไทย
- ก. ขนมทองเอกหมายถึงการเป็นที่หนึ่ง
 - ข. ขนมเม็ดขนุนเป็นคำอวยพรให้ร่ำรวย
 - ค. ขนมถ้วยฟูหมายถึงมีความเจริญเฟื่องฟู
 - ง. ขนมฝอยทองหมายถึงการมีรักที่ยืนยาว

24. ขนมหันที่เป็นมงคลที่สุดควรจะมีกี่ชั้น
- 3 ชั้น
 - 5 ชั้น
 - 7 ชั้น
 - 9 ชั้น
25. ขนมหองเอกสื่อความหมายตามข้อใด
- การเลื่อนชั้น
 - ความร่ำรวย
 - การเป็นที่หนึ่ง
 - ความรักแน่นแฟ้น
26. กล้ายในขบวนขันหมากมีความหมายตามข้อใด
- ความอุดมสมบูรณ์
 - คนคอยช่วยเหลือ
 - คนยกย่องสรรเสริญ
 - ความรักมั่นคงยืนยาว
27. ในพิธีขึ้นบ้านใหม่ของมงคลที่แสดงถึงความเจริญงอกงามในชีวิตครอบครัวคือสิ่งใด
- ไข่ต้ม
 - ใบคูณ
 - ดอกเข็ม
 - ข้าวเปลือก
28. คำกล่าวที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อของคนไทยคือข้อใด
- ของที่ใช้ในพิธีแต่งงานต้องเป็นคู่
 - การสู่ขวัญมีเฉพาะในคนเท่านั้น
 - อ้อยหมายถึงความรักความหวานชื่น
 - ขวัญคือสิ่งที่ทำให้ร่างกายมีชีวิตอยู่ได้เป็นปกติ
29. ใบคูณในพิธีบายศรีสู่ขวัญมีความหมายอย่างไร
- อยู่รอดปลอดภัย
 - ได้รับการสรรเสริญ
 - ทำให้เจริญเพิ่มมากขึ้น
 - สร้างความนิยมชมชอบ

30. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตัวได้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

- ก. นกถือตันยอร่วมในขบวนขันหมาก
- ข. น้อยทำแก้วแตกในงานแต่งงานเพื่อน
- ค. น้ำทำพิธีบายศรีสู่ขวัญข้าวหลังการเก็บเกี่ยว
- ง. นิดใช้ดอกกลั่นทมประดับบ้านในวันขึ้นบ้านใหม่

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้

1. ข	16. ข
2. ก	17. ก
3. ง	18. ก
4. ค	19. ค
5. ก	20. ง
6. ง	21. ข
7. ค	22. ก
8. ค	23. ข
9. ก	24. ง
10. ค	25. ค
11. ง	26. ก
12. ข	27. ง
13. ก	28. ข
14. ค	29. ค
15. ง	30. ค

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวศิริลักษณ์ เจริญรัมย์
วันเดือนปีเกิด	29 มกราคม 2530
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	35 หมู่ที่ 14 ตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	ศศ.บ. วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2556	ค.ม. (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2558	ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

